

Față de cei puternici să nu te plingi și să nu gemi. Nu vei obține decât compătimiri ipocrite, sub care se ascunde disprețul ori, în cazul cel mai bun, indiferența.

CONSTANTIN BANU, director fondator al revistei „Flacăra”

ANUL LXXXI
NR. 12

20 — 26 MARTIE
1991-BUCUREȘTI

FLĂCĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

**Manechinele —
splendoare
și moarte**

— pag. 10 —

**Transilvania
fără intrigi**

— pag. 4-6 —

**Dublu asasinat
politic**

— pag. 3 —

NE VINE PĂMÎNTUL!

Desen de CEZAR MIHAILĂ

**De înfiat:
părinți orfani**

— pag. 8-9 —

**Bicele făcute
din piele
de om**

— pag. 2 —

Bicele făcute din piele de om

Starea normală a unei democrații este fără legea presei, întrucât alți mecanisme de funcționare a "componentelor mass-media, cit și opreliștile, sancțiunile pentru delictele de presă ori pentru abuzuri în acest domeni

niu sunt foarte bine cuprinse în celelalte legi, începând cu constituția și cu codul penal. Totuși, sint și țări civilizate, democratice, unde funcționează și legi ale presei. Așadar, nu ar fi nici pentru noi un lucru atât de groaznic și de respingător să avem o lege a presei, dacă ea nu ne-ar aduce aminte de sinistra lege ceaușistă. Nu că legea aceea ar fi avut vreo putere, că activitatea ziaristilor ar fi fost guvernată de prevederile de acolo, că prevederile respective ar fi putut fi invocate de ziaști într-o apărare și sprijinul lor, nu, tot ce se referea la cuvintul tipărit ori făcut public prin radio și televiziune era, se știe foarte bine, hotărât și dirijat la c.c., începând cu cabinetele 1 și 2 și terminând cu „instructorii” pentru fiecare publicație în parte. Și totuși amintirea sus-numitei legi este cu totul neplăcută, fiindcă din spatele fiecărui paragraf al ei se auzea o voce gîjită și petică, de estropiat: trebe să... nu trebe să... Legea ceaușistă a presei a murit de moarte naturală odată cu revoluția. Ziaștii au putut, în sfîrșit, să spună ce gîdese.

Dar tare nu i-a plăcut noii Puteri acest lucru, fiindcă principalii ei exponenți își aminteau cu nostalgie de vremile ferice cînd cei de la cîrmă nu erau atînși nici măcar c-o floare, darămite c-o vorbă. Și s-a gîndit noua Putere să pună urgent botniță presei. Cîteva încercări în acest sens ale guvernului — sub formă de proiecte de legi ale presei — au dat greș. De curînd, domnul Petre Roman a trimis parlamentului un nou proiect de lege, „privind sancționarea unor fapte de încălcare a libertății presei”. Judecînd după titlu, ai crede că sint vizați cei care îi împiedică pe ziaști să-și facă meseria. Cine și-ar fi putut închipui că e exact invers, că-i vorba în realitate de pedepsirea ziaștilor, că după lecturarea textului ai să tîgi concluzia că Ceaușescu era, în ceea ce privește punerea la colț a ziaștilor, un mieluleș pe lingă Petre Roman. Da, citînd proiectul primului nostru ministru te apucă un dor nebun după Legea Ceaușescu: ce blindă era! Referitor la acest subiect s-a spus cam tot ce se putea spune: că se propune o lege privind mass-media înainte de a avea o constituție care să consfințească libertățile oamenilor, inclusiv cea a cuvintului; că proiectul prevede numai sancțiuni, nu și drepturi pentru ziaști; că sancționează opinii, nu fapte; că pedepsele propuse vin în contradicție cu documente internaționale fundamentale, iscalite și de România, cum sint „Declarația Universală a Drepturilor Omului” și „Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice”; că pedepsește diferențiat, în dependență de funcția pe care o are cel lezat; că o astfel de lege ar duce la excluderea României din Consiliul Europei și multe altele. Eu mă voi limita la un singur aspect: totala contradicție dintre prevederile legii propuse și faima de european a autorului, domnul prim-ministru Petre Roman.

Mi-a fost dat să aud pe mai mulți spunînd că dacă ar fi să alegă între domnii Ion Iliescu și Petre Roman, l-ar prefera fără nici o ezitare pe acesta din urmă, întrucît președintele este vechi nomenclaturist bolșevic, criptocomunist, perestroikist și promoscovist, în timp ce primul-ministru este adăpat la izvoarele umanismului și civilizației de tip occidental. Dar iată-ne în față cu proiectul de lege al domnului Roman privind presa, proiect care, pentru numele lui Dumnezeu, numai a Occident nu aduce! Dacă nu-i cumva vorba de o falsă vizind apropiatul 1 aprilie, spre a mai îndulci pilula trecerii generalizate la prețurile de bișniș, atunci mă vîd nevoit să observ că în loc să amintească de Europa de la sfîrșitul secolului 20, proiectul de lege cu privire la presa al domnului Petre Roman te duce cu gîndul la imperiile asiatice de demult, cînd capetele adversarilor erau înfipite în țepușe iar bicele erau făcute din piele de om.

ION D. GOIA

Homo politicus

George Arion

OMUL DE RÎND

Oricît de fascinanți ar fi mai marii zilei, de la noi sau din alte părți, oricît de spectaculoase le-ăr fi hotărîrile și acțiunile, oricîtă propagandă și-ar face pentru a rămîne în prim plan și oricît s-ar zbate ca să fie și mai cunoscuți și a se face auziți la radio și să apară la televizor, iar ziarele și revistele să le dedice suprafețe întinse, gîndul meu se îndreaptă, de cele mai multe ori, la milioanele și milioanele de anonimi din fiecare țară, la oamenii de rînd, și de fiecare dată mi-i închipui cumînți și răbdători, neîntelegînd adeseori ce se întîmplă cu ei, încotro sint purtați și de ce, frămîntați, cei mai mulți, de o sumedenie de probleme ale existenței, începînd cu cele elementare, ale procurării hranei și ale găsirii unui adăpost, acum, la sfîrșit de secol XX, istoviți de trudă, de boli, de mizerie, ținuți uneori cu tot dinadinsul în ignoranță și pedepsiți dacă îndrăznesc să-și depășească postura de instrument în mina puterii și care, totuși, în ciuda tuturor vicisitudinilor, cu o încăpăținare superbă ce merită un imn de slavă, întrețin viața pe planeta Pămînt.

zona de tandrețe

„Defăimarea într-un organ de presă a președintelui României, corporilor legiuitoare, instanțelor judecătorești, guvernului, armatei sau a altei autorități publice se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani sau cu amendă de la 200 000 lei la 500 000 lei”.

„Insulta sau calomnia săvîrșită împotriva persoanelor care exercită autoritatea publică se sancționează cu pedepsele prevăzute în alineatul 1 („2 luni la 6 luni sau cu amendă de la 10 000 la 30 mii lei” — n.n.), maximum special al pedepselor majorîndu-se cu jumătate din maxim”.

„Totodată, se propune ca insulta sau calomnia, datorită efectului deosebit de nociv al acestor infracțiuni în cazul în care sint săvîrșite printr-un organ de presă, să fie sancționate mai aspru decît infracțiunile similare din Codul Penal”.

„Ținînd seama de necesitatea ca tulburarea socială determinată de infracțiunile de presă să fie curmată cît mai grabnic, în proiect se propune ca termenul de prescripție să fie de 3 luni”.

(Din „Proiectul de lege privind sancționarea unor fapte de încălcare a libertății presei”, semnat la 25 februarie 1991 de dl. Petre Roman, prim-ministru al României)

Roșu și albastru

Lumea a băgat, desigur, de seamă că, dincoala de culorile lor politice, publicațiile de la noi sint de două culori: roșii și albastre. E drept că, spre zăpăceala generală, cele albastre sint, de fapt, roșii. Oricum, roșii sint „România liberă”, „Flacăra”, „România literară”, „Acum”, „Baricada” și negre (dar ne-albastre) sint „Expres”—urile, „Zig-

zag”, „Independentul”, „Epoca”, ziarele opoziției etc. Mai erau și cîteva excepții, dar lucrurile încep să se îndrepte. „Totuși iubirea”, care era roșie, a adoptat culoarea mai potrivită nuanței sale reale — a devenit albastră. Urmează să ia această culoare și „Românul” iar „22” să renunțe la culoarea albastră și să devină roșie pentru că, în sfîrșit, cititorul să știe de la început pe ce dă banii.

(C. Dumitru).

Aspect de la mitingul de simbioză, 16 martie, din București, de solidaritate cu românii din Basarabia

Fracțiunea tăcuților și a semifonduștilor

Forța marilor gafe vine din aceea că nimeni nu îndrăznește să le considere ca atare. Bunul simț ne îndeamnă să căutăm rațiuni superioare lucrurilor cînte strîmb ori fără nici o eroială. Dacă în Senat și în Camera deputaților ies mereu la iveală onorabili cu cazier judiciar, e pentru că în graba lor de a scoate din discuție criteriul apartenenței la nomenclatură, organizatorii alegerilor libere le-au făcut mai libere decît era necesar. Avem probabil cel mai mare procent de parlamentari cu biografii foarte tulburi din toate parlamentele Europei. Zilele trecute, spre exemplu, presa țărănistă aducea în discuție cazul deputatului F.S.N. de Galați, Mircea Constantin om cu patruzeci ani închisoare corecțională pentru delictul de înșelăciune. Mircea Constantin s-a angajat ca agronom deși n-avea studiile trebuincioase.

Gafa care a precedat constituirea Senatului și a Camerei deputaților e o chestiune de omisiune. Dacă atîta parlamentari tac cu lunile ca peștii în apă, nu e pentru că n-ar simți nevoia să vorbească. Oamenii aceștia vor, dar nu se pricep. Și nu se pricep fiindcă n-au școală. Ce credit au să dezbată legi cardinale ale etapei deputații cu zece clase și un limbaj neformat? Cum să facă legi altelea Doina Melinte dacă toată viața și-a petrecut-o pe pistele de alergări?

Doina Melinte e o mare sportivă și o glorie autentică a semifondului mondial. Se știe că înalta performanță îl scoate pe om practic din cercul social incluzîndu-l, trup și suflet, într-unul special, exceptat de la o mulțime de obligații. Dintre aleșii sportului românesc, Doina Melinte e și o persoană foarte agreabilă. Dar ar fi cu totul

exagerat să-i cerem să fie tribun. Sportul e o activitate oboșitoare. Spun toate acestea întrucît simpatia cititorului pentru atletă ar putea să-l facă opac la problema pe care o pun și anume oportunitatea prezentei sale în Camera deputaților. Oare trebuia pusă pe lista favorizaților în alegeri o persoană care, chiar dacă ar dori, nu poate, din cauza contractelor, să ia parte la dezbateri? Ce să facă Doina Melinte în Cameră? Să tacă adînc și

de semifondist nu contează. Nu cred că există, în momentul de față, nici un țaran care să dorească să dea Legea funciară pe miinle Doiniei Melinte. Doamna aceasta sveltă și tenace are o vîrstă la care atletele își impart cu atenție eforturile între concursurile cel mai bine plătite. Între o cursă pe dolari la New York și o sedință cu privire la contenciosul financiar, oare ce ar alege Doina Melinte?

Cînd meritul sportiv e un criteriu al deputăției, de ce să nu ulem am tunci Camera cu halterofili și aruncători de greutate, cu luptători și karatiste, cu baschetbaliști de 2,20 m și — pentru pitoresc — cu gimnaste de 1,50 m?

Înrîm într-o perioadă politică grea. Ar fi o probă de înțelepciune din partea Senatului și a Camerei deputaților să procedeze la o limpezire a statutului deputatului și al senatorului țînînd cont de prezența la muncă a acestora. E penibil să tot auzim că sedințele se țin cu efective reduse, cînd salariile se achită pentru efective complete. Senatul și Camera deputaților au lucrat îndirjit încă de la constituire cu un nucleu de bărbați cărora țara va trebui să le fie recunoscătoare. Un domn Dumitrașcu, deși plin de sine și în mai multe rînduri greșit, e o prezență, o persoană de care trebuie să se țină cont, un parlamentar. Termenul desemnează persoana care vorbește, care are darul vorbei și al ideilor. Ar trebui să se întocmească o listă a celor mai activi deputați și senatori ca să evidențiem astfel fracțiunea tăcuților, a oamenilor care nu cîntesc să jasă din uimirea ce i-a cuprins cînd s-au trezit în Dealul Mitropoliei.

TUDOR OCTAVIAN

VIATA PARLAMENTARĂ

enigmatic ca atîta deputați de complezență? Să ceară scutire de prezență în Cameră pentru zilele de antrenament ori concurs? O desceapță de la televiziune lua acum cîteva luni un mic interviu atlet — în prezența festivă a altor cîteva deputate campioane ale discreției — pierzînd din vedere că vedeta nu participase decît la deschiderea oficială a lucrărilor Parlamentului. Ce păreri poate să aibă un om care, trei sferturi din an, nu-i în țară, iar în celălalt sfert nu-i în Cameră? Sintem atît de rafinați încît să ne permitem a plăti niște deputați și senatori ca să lipsească frecvent de la muncă? Nu-i o rușine ca atîtea capete luminate ale țării să trăiască încă vechiul complex al românului care degeaba e academician dacă nu e fotbalist?

Dacă e o onoare să-i stringi mina unui sportiv care aduce țării titluri și medalii de aur, nu-i nici o onoare să-l ai coleg într-o treabă unde talentul

UN DUBLU ASASINAT POLITIC

Există oameni săvârșiți și desăvârșiți. Din această ultimă categorie făcea parte și Dan Rădulescu, muzeograf principal la Muzeul Peleş. Au rămas în urma sa vrafuri și caiete de poeme, manuscrise de estetică și teorie literară, eseuri, în cvasitotalitate nepublicate.

Fiind cu adevărat „un

om în agoră”, o conștiință civică și politică autentică, în urma activității sale

politice tranșante pe care a desfășurat-o în ultimul an, Dan Rădulescu a fost „asasinat cu sînge rece”. Un dublu asasinat: fericita întîlnire, într-o singură ființă, a unei conștiințe civice și a unei artistice, suprimată de mina unui agresor necunoscut.

Un partid al nimănui

Am intrat în sediul Partidului Național Liberal din Cîmpina încercînd să reconstitui, din fragmente fracturate, ceva din personalitatea lui Dan Rădulescu, răsfîntă în fibra obscură a oamenilor lîngă care își petrecea după-amiezele.

Înăuntru se făcea curățenie. O femeie cu un tricou strident mătura prin camerele învălmășite. O fată aștepta să se facă șapte și să-nceapă (video?) discoteca. Un tînar cumsecade, cu dinți cariați, și-a amintit într-o doară de dom' Rădulescu. A fost om cumsecade? Sigur că da, om de treabă. Și Poliția ce spune? Nici Poliția nu spune nimic, nu face nimic, nici aștia nu știu cine l-a omorît.

Destin într-o fișă personală

Dan Rădulescu a fost aproape 25 de ani muzeograf la Peleş. Imediat după Revoluția din decembrie '89 a înființat, chiar din iarnă, filiala P.N.L. din Cîmpina. Pe 2 octombrie 1990 a înființat Forumul Democratic Antitotalitar, din oraș. Pe 24—25 octombrie '90 a luat parte la prima Convenție Națională a Forumului Democratic Antitotalitar, ținută la Cluj. Nu la multă vreme de la acest eveniment, la data de 4 decembrie, în timp ce se îndrepta spre sediul P.N.L. și al forumului din localitate ca să-și poată lua delegația de reprezentant al orașului Cîmpina la cea de-a doua Convenție Națională a Forumului Democratic Antitotalitar ce urma să se desfășoare de asemeni în Cluj, între 6 și 8 decembrie, a fost lovit și brutalizat. Dan Rădulescu avea în spate peste douăzeci de ani de cercetări literare și istoriografice, fiind o autoritate în domeniul istoriei, istoriei artei și istoriei literaturii beneficiind de o înaltă ținută culturală. Cine a avut interesul de a-l suprima?

Mama: „Despre toate acestea vă rog să nu scrieți!”

Casa în care locuia muzeograful se afla undeva, în spatele Spitalului de izolare, pe strada Vasile Alecsandri. O casă purtînd acum amprenta extrem de puternică, apăsătoare a unei irevocabile tristeți. Sun și mă întîmpină o femeie de șizeci de ani și mai bine, de o demnitate ușor resemnată, cu un rictus dureros al feței, înaltă și îmbrăcată în negru, cu un aer discret de noblete. O Clitemnestra coborîtă din vechile tragedii grecești. Familia Rădulescu deși are, se pare, distilarea unei stirpe alese, nu este deloc izmenită. Mă așez într-un fotoliu și doamna în vîrstă îmi așază pe un taburet din lemn un ceai și doi mucenici fără miere. Dan Rădulescu nu avea o familie numeroasă: în afară de mamă, în casă mai locuiește soția sa, Aurora, o femeie distinsă în pragul a cincizeci de ani, fiica, Ioana Voichița-Rădulescu, studentă în anul V la Medicină (acum plecată la București) și Matei, fiul, care se pregătește pentru facultate la Politehnică.

Mama (care ne-a rugat ca numele ei să nu fie pomenit aici) ne-a mărturisit despre fiul ei: „A fost mult

timp, douăzeci de ani, dacă știți ce înseamnă asta, o viață de om, domnule, muzeograf, la Peleş, din '66—'67, nu-mi mai amintesc bine. Acum ajunsese muzeograf principal. La Peleş este acum un climat fesenist îngrozitor. Pe toamnă se vorbea la Peleş că salariiții aveau de gînd să-l scoată din scaun pe vechiul director. Da' n-au reușit să facă nimic pînă la urmă. Soțul meu n-a fost comunist niciodată, de asta a suferit foarte mult a murit în condiții foarte grele, etichetat mereu ca fiind „fiu de doctori”. Dănuț a avut necazuri mari la facultate din cauza asta. A fost chiar exmatriculat cînd au fost evenimentele revoluției din Ungaria, prin anii '56. Mai am un fiu, fratele lui Dan, care locuiește în București. Dar despre toate acestea să nu scrieți. Vă rog foarte mult să nu scrieți. Băiatul, nepotul meu, Matei, se pregătește pentru facultate, să dea la Politehnică, mi-e frică să nu pătească ceva. În ziua cînd a fost lovit Dan împlinea 51 de ani. El a luat-o, sau s-a prefăcut c-o ia în ușor. Dănuț era foarte rezervat și, mai ales, nu voia să ne supere. Ne-a spus că nu-i nimic, că-i vorba doar de-o zgîrîtură, să fim liniștiți. De fapt, a fost un hematom pe creier datorită căruia, peste cîteva zile, a făcut o embolie. A plecat de acasă vesel și sănătos și peste o oră mi l-au adus mort. A fost lovit cu un corp greu, dur, probabil o piatră, a căzut jos, dar nu ne-a spus nimic despre toate astea”.

Soția: „Curajul ăsta l-a costat!”

Soția sa, d-na Aurora, un interlocutor de un deosebit rafinament, profesoare la un liceu din localitate, ne-a destăinuit următoarele: „În general, era un om căruia nu-i prea plăcea să bată pe la uși. Nopți întregi stătea și scria, citea foarte mult și dorea mult să fie bine. Curajul ăsta pe care l-a avut, l-a costat foarte mult. Se interesa de noutățile din multe domenii și voia să fie mereu la curent mai ales cu estetica. Peleşul era viața lui. Îl interesa absolut tot ceea ce era legat de Peleş. Era singurul care a făcut lucrări de specialitate, publicate și în revista muzeelor, despre vitralii, despre arme și artă decorativă. Deși a înființat filiala Partidului Național Liberal din localitate (și unii chiar mîncă o „piine” de pe urma lui, n.a.), n-a venit nimeni cu o floare de la P.N.L. la mormîntarea lui. Au venit oameni din București, și n-a venit nimeni de aici, de la P.N.L. din Cîmpina. Și el, mergînd spre P.N.L. a a fost lovit în cap. Cum s-a întîmplat? Unul singur era cel care l-a lovit. Afară era întuneric, cam pe vremea asta (n.a., orele 18.00) în decembrie, iarna, nu se vede nici tipenie. Era ziua lui de naștere. A spus că dă o fugă pînă la P.N.L. să-și ia foile de drum și ordinul de serviciu și a plecat singur. De-acasă pînă la P.N.L., de aici pe străzile astea face un sfert de oră-douăzeci de minute. Trebuia să plece la Cluj, la conferința Forumului Democratic Antitotalitar. În seara aceea noi așteptam niște prieteni să vină să-l sărbătorească. Mai încolo, pe lîngă case, e un gard lîngă care a

fost lovit pe la spate. Strada era pus-tie, în afară de niște copii care se jucau prin apropiere. Persoana care l-a lovit i-a strigat: „Așa-ți trebuie!” A apucat să vadă doar că era un bărbat într-un palton gri, nu prea înalt, cu o bască pe cap. El s-a rezezat de un gard, așa zicea, dar copiii, care l-au văzut, spun că era căzut pe jos și l-au ajutat să se ridice. El sint singurii care ar fi putut vedea cine era agresorul. El suferea puțin cu inima, era în tratament, dar nu era ceva grav, ar fi putut să mai trăiască douăzeci de ani. L-a adus acasă un prieten cu mașina. Atunci am văzut că transpira intens și era foarte palid. A intrat să facă un duș și atunci băiatul, Matei, a văzut că apa care-i curge de pe cap este roșietică. El nu prea voia să ne spună nimic să nu ne sperie. Fusesse lovit în cap, probabil cu un par din lemn. O suviță însingurată îi atîrna rebelă. Avea pielea capului zgîrîtată — și niște cucuie. M-a rugat să nu spun nimănui nimic. Era doar foarte trist. Au venit prietenii, el a fost prea făcut. Pînă la urmă a început să discute, mai mult politică. Prietenii lui sint liberali. Mult timp și-l petrecea la sediul partidului. Cam pe la patru-cinci după-amiază venea de la serviciu, minca și fugea la P.N.L., în fiecare zi. Dacă a știut cineva c-o să vină, în seara aia, la P.N.L.? Toți știu că trebuie să vină acolo. Dacă a vorbit la telefon? Noi la telefon nu discutăm lucruri din astea, știm că sintem urmăriți. Ora la care mergea el la P.N.L. era știută. După lovitură, l-am rugat foarte mult să mergem la doctor. N-a vrut. El trebuia să plece la Cluj, la forum. N-a putut pleca în prima seară. A făcut comandă la taxi. Avea trenul spre Cluj la douăsprezece și ceva noaptea. Apoi n-a s-blocat telefonul. N-a venit nici un taxi. Ar fi vrut să plece pe jos, dar după tot ce se întîmplase, nu l-am mai lăsat. Telefonul era mort. N-a putut pleca. A doua zi s-a dus la Sinaia și de-acolo a plecat la Cluj. Cînd s-a întors, a povestit că și alți colegi cu care s-a întîlnit acolo, la Convenția Forumului Democratic Antitotalitar, unii chiar din Iași sau alte părți ale țării, au primit amenințări sau pătiseră ceva cam cum pătise și el. S-a întîlnit acolo și cu poetul Mihai Ursachi. Toți fuseseră impiedicați să ajungă la Cluj. După lovitură la cap, a mai durat 9 zile. Apoi, hematomul a apăsător pe creier. A murit în timp ce vorbea, la sediul P.N.L. — un atac de cord provocat de hematomul dobindit la creier. La Peleş era șef de secție, imediat după director. A pătimit multe cu Peleşul. A fost detașat vreme de 2 ani, pentru inventarierea la București, a patrimoniului național de la Muzeul Iorga. Făcea naveta, București — Cîmpina și atunci n-avea unde să stea în București, nici unde să pună capul măcar”.

Un epitaf aproape patetic

Dan Rădulescu nu primise nici o scrisoare, vreun telefon de amenințare, sau ceva de genul acesta, de la omul său de Neanderthal care și-a pregătit, neîndoios, parul din timp. Cîteva care l-a pîndit cînd a ieșit din casă, care știa unde stă, ce face unde trebuie să ajungă și-ncotro pleacă. Fotografiile gen „album de familie” arată un bărbat subțir, înalt, de o frumusețe tragică, păstrată ca „moștenire de familie” de fiul său, Matei. O privire pe sub sprîncene, puternică, întîmtoare. Acest om a fost omorît cu premeditare și nu din interese personale, ci din interese de grup, cu clar conținut politic. Aceeași mină asasină care l-a lovit pe Petru Creția și pe alți intelectuali de seamă cu alte vederi decît cele ale Puterii. După moartea sa, un maior de Poliție s-a interesat despre „ce știu cei de la P.N.L. despre moartea lui Rădulescu”. Nu știau aproape nimic. Nici Poliția. Adică e bine, e aproape așa cum au gîndit.

„Bursa neagră” a traficului de arme prin România (I)

„Pe Pămînt, i-diioții au arme” — sună un vers, devenit deja celebru și pus și pe muzică, din vîsta operă a poetului Adrian Păunescu. Însă, chiar așa, numai „idiotii” au arme? Sint și alții, în afară de „idiotii” care să aibă arme? Sint: vină-torii, poliștiții, pădura-rii, paznicii, etc. În ultima perioadă, s-a semnalat în țara noastră o adevărată **recrudescență** a armelor artizanale și a pistoalelor cu gaze lacrimogene. În Occident, acestea din urmă se vind pe-aiurea, mai peste tot, și au ca destinație — cel puțin cea declarată — autoapărarea. Deși nu prezintă pericolul de a ucide sau produce mutilări și infirmitate, ele pot fi foarte ușor folosite în jafuri sau tilhării: presupuneți că un hoț intră într-o casă pe care intenționează s-o prade, cu un pistol de gaze lacrimogene și-l folosește; neutralizează astfel liniștit gazda și-și poate face, în tihnă, „miserie”. Sint și cazuri cînd acest gen de pistoale sint folosite chiar împotriva oamenilor de ordine. Numai în anul trecut (1990) și în cele două luni scurse din anul acesta s-au înregistrat circa 20 de cazuri de trecere a frontierei cu pistoale cu gaze lacrimogene în bagajul turistic. Pe 8 februarie, la Aeroportul Otopeni, la controlul vamal de rutină făcut unei tinere nubile, Novac Monica din Curtici, jud. Arad, care se întorcea în țară, împreună cu părinții — deci, nimic altceva decît convenționala imagine domestică a unei familii care se înapoiază din voiaj — este găsit un

pistol cu gaze lacrimogene în bagajul tinerei fete. Domnișoara Novac stătuse în Germania de Vest aproximativ șase luni la fratele său. Pistolul se afla în bagaj, foarte la vedere, putînd fi observat foarte ușor chiar la deschiderea geamantanului. Fata a pretextat că nu știa absolut nimic despre existența armei și că, probabil, ea fusese strecurată acolo de fratele ei, care insistase foarte mult pe lîngă oaspeții să mai rămînă în Germania — și el ar fi pus-o acolo în speranța ca, atunci cînd vameșii germani ar fi reperat-o, îi vor întoarce înapoi de la, vamă.

Pistolul a trebuit, mai departe, expertizat. Dacă nu e în stare de funcționare, atunci chestiunea tragerii la răspundere a deținătorului devine delicată și discutabilă. În funcție de expertiză, se alcătuieste — sau nu — dosarul penal. Mulți dintre cei găsiți în posesia unor pistoale cu gaze lacrimogene pretextează că „nu știu că nu au voie să dețină o astfel de armă”. Regimul armelor de foc și a tuturor activităților privind arme, muniții (în afară de cele destinate armatei) este reglementat de un „antic și de demult” Decret 367/1961 care nu face diferență între armele de foc propriu-zise și pistoalele cu gaze lacrimogene. Pedepsele pe care acesta le prevede sint cu inchoisoarea — pînă la 5 ani pentru deținere de arme de foc — și pînă la 7 ani, în cazul armelor militare. Așa că, pînă una-alta, și Monica Novac e pasibilă de o pedepsă destul de severă (poate chiar exagerată).

ȘI BULGARII AU ARME

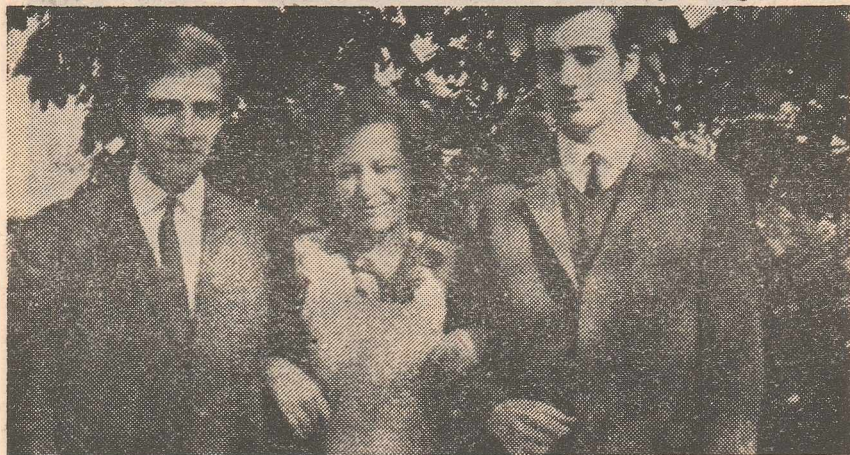
Un tînar bulgar, Petko Ivanov, în vîrstă de 24 de ani, de baștină din localitatea Senovo, a fost surprins, duminică, 24 februarie 1991, la ora 7.30, de către vameșii de control la calea ferată în punctul de frontieră Giurgiu — Ruse, încercînd să scoată din România o armă de vîntătoare. Era vorba de o armă (cu alicie) calibru 18 mm, cu două țevi lise retezate, marca BOVDIER ARMES NEUF-CHATEL. Era posesor al pașaportului de serviciu seria B nr. 0171287, eliberat de autoritățile din Sofia.

Mai avea asupra sa patru cartușe de vîntătoare confecționate artizanal, cu bile, de mărimi diferite și nu numai atît: 500 de cartușe cu glont, calibru 5.8 mm și alte 3 capse tip start, de calibre diferite. Tînarul lucra în zona IAROSLAV din U.R.S.S., pe un șantier de construcții deschis de o firmă bulgărească. Intrase în țară cu trenul prin punctul de control Ungheni, la data de 23 februarie 1991. Cu privire la proveniența armei și munițiilor, a declarat că le-a procurat ocazional

de la niște necunoscuți din U.R.S.S.

În privința lui, legea este inflexibilă: a fost arestat și va fi judecat după legile românești, riscînd o pedepsă cu inchoisoarea pentru o perioadă de cîteva ani. Pentru cei care au îndejuns de multă valută, mai există, în această situație, o alternativă: eliberarea contra unei cauțiuni usturătoare. Un preț cam mare care trebuie plătit pentru o armă care nu poate să aducă decît un singur lucru: moartea. Și dincolo de toate acestea se mai pune întrebarea: Petko Ivanov achiziționase într-adevăr arma încă înainte de a intra în România? Nu cumva există și ipoteza că ar fi procurat-o în țară? Altfel cum se explică faptul că, la Ungheni, la controlul vamal, vameșii români nu au găsit nimic? Povestea acestei arme rămîne încă o șaradă pentru procuratură.

Pagină realizată de
MIHAIL GĂLĂTANU
și MIHAIL
CRISTIAN-CĂLUGĂR

„Dan, la dreapta mamei, împreună cu fratele său”

TRANSILVANI

De veacuri, românii au conviețuit, în Transilvania, cu maghiarii și germanii. S-au înțeles mai rău sau mai bine, dar au conviețuit. De regulă, nu s-au urit. Și-au sărbătorit împreună nou-născuții, și-au îngropat împreună morții, au trudit împreună și au petrecut împreună, sărbătorind roadele pământului muncit de ei toți. Mai marii vremelnici i-au mai întăritat spre a-și face jocurile lor politicești. Dar ungurul simplu nu l-a împilat pe românul simplu atunci când stăpânirea ungurească a făcut-o. Și nici românul vecin nu și-a persecutat vecinul ungur atunci când vreo isterie politică l-a indicat pe ungur drept țap ispășitor.

Acum, în Transilvania românească, o provincie în care trăiesc și mulți unguri și de unde, din păcate, au plecat mulți germani, oamenii obișnuți trăiesc obișnuit. Înțelepciunea lor va anihila jocurile făcute spre a-i întărita. În țara sa, românul are dreptul de a fi român fără să supere pe cineva. În țara sa (căci e și țara sa!) și ungurul are dreptul să fie ungur fără ca altcineva să se supere. Și unul și altul sint oameni, li se nasc copii și le mor cei apropiați. Șarpele suspiciunii, dacă iese la drumul mare, are un destin hotărânit și în folclorul românesc și în cel unguresc. Să credem unii în alții și să nu uităm că adevărul e la fel de adevărat în orice limbă, după cum și minciuna se noate formula cu vorbele oricărei limbi. Iată de ce „Flacăra” publică aceste pagini în limbi care se vorbesc în Transilvania, deci în România. (C. Dumitru).

La început, am vrut să consacram în acest număr problemelor privind conviețuirea în țara noastră, și cu deosebire în Transilvania, a românilor cu ungurii și cu germanii, un spațiu mai mare, un întreg supliment. Însă eternele dificultăți legate de tipar și de hirtie nu ne-au permis să facem acest lucru. În aceste condiții, am rupt din cota foarte drămuțată a celor doar 16 pagini ale „Flăcării” pe cele de față. Vor mai fi, se-nțelege, în numerele viitoare și altele. Sintem convinși că apărăm o cauză dreaptă și că toți cei ce vor citi aceste materiale ne vor înțelege. Pentru că, după cum spunea marele Nicolae Iorga, animozitățile în Transilvania au fost create și întreținute de unii politicieni, și dintr-o parte, și din alta, în timp ce la nivelul oamenilor obișnuți, românii s-au înțeles totdeauna bine cu ungurii și cu alte naționalități conlocuitoare. De ce nu s-ar înțelege la fel și acum, și de acum înainte?

La cu bits
și topoare,
noi venim
c-o floare!

Balogh József

Cursa cu obstacole

Amurgul sudalmelor

Domnul Emanuel Valeriu se consideră un om bine informat. Dar nici suma informațiilor deținute de domnia-sa, nici șiretenia conducătorului de instituție și nici, mai ales, scopurile pentru care militează cu ardoare nu-l ajută să iasă basma curată din confruntările cu presa. Se străduiește însă din răputeri, folosindu-se, deseori, de contraintrebări retorice. Încolțit elegant de Aurelia Boriga (vezi interviul cu titlul „Va dura până ce vom intra în adevărata anarhie”, „Flacăra” nr. 9/1991), la un moment dat, distinsul ziarist returnează mînea prin lansaarea întrebării-capcană: „De ce nu rezervați dumneavoastră în ziare spațiu pentru minoritățile naționale și pentru partide?”, crezînd că — prin această fentă retorică sau, dacă vreți, mică diversiune — a absolvit televiziunea și pe toți aceia care au hotărît ciuntirea unor emisiuni vitale și lichidarea altora. Nici distinsul reprezentant al TVR, nici alții n-au avut de unde să știe că „Flacăra” a ridicat mînușă înainte de a-i fi fost aruncată, pregătind o implicare mai consistentă în problematica minorităților, extinzînd, în mod îmbucurător, aria tematică a revistei. Dovada, aceste pagini consacrate concepțiilor maghiari și germani, problemelor conviețuirii, pornind de la un pragmatism pus în slujba democrației.

Lansarea unui asemenea grupaj publicistic presupune teoretizări, analize istorice și social-politice, ca și un tur de orizont contemporan a tot ce se întimplă în domeniul politicii naționale și prin vecini. Fără îndoială va veni și rîndul acestora. Dar e bine că „Flacăra” pornește la drum, investigînd starea lucrurilor actuale, informînd cititorii despre faptele și evenimentele ce se succed în diferite zone ale țării, căutînd acele întîmplări și realizări (sau nereușite) care favorizează lărgirea colaborării în toate sferile, apropiînd concilierea interesnică și națională. Domeniul culturii este un teren propice pentru a reînnoa unele tradiții existente și pentru a crea altele inedite, punînd în mișcare valorile spirituale ale românilor, maghiarilor, germanilor, ca și ale celorlalte naționalități ce au contribuit la bogăția, diversitatea, deci la complexitatea culturii din România.

Zilele trecute, în emisiunea Marioarei Murărescu, am văzut aspecte de la serbarea mărțișorului ce a avut loc la Slatina, dincolo de Tisa, în Ucraina transcarpatică. După mult timp, am avut prilejul să vedem pe micul ecran tineri români, ucraineni, maghiari într-o armonioasă manifestare culturală izvorîndă din înțelegere și

bucurie. Un semn bun. Am mai aflat din presă că tot pe acest teritoriu, ucrainenii, maghiarii, slovacii, polonezii, românii fac eforturi comune pentru revigorarea vieții culturale și rezolvarea multor probleme neglijate cu bună-știință, în decursul deceniilor, de sistemul totalitar sovietic. Deci se poate. Concluzia se impune de la sine. Bunăvoința și conlucrarea, materializate, apropiie și pun în drepturi societatea civilă.

Recunoaștem că nu va fi ușoară realizarea înțelegerii și colaborării după atîta învrăjbire, calomnii și minciuni, atacuri și învinuiri reciproce. Situația care determină menținerea tensiunilor este arhicunoscută și dezbătută în presă. Dezinformarea și sudalmele sovine nu dispar de la o zi la alta. Ele nu pot fi oprite prin chemarea unora la calm, nici prin decrete prezidențiale. Schimbarea radicală va veni de jos. Școala, biserica, partidele, organizațiile profesionale și obștești, ca și indivizii au posibilități și resurse imense pentru a înfăptui o adevărată stabilitate. Primele vesti le avem. În județele în care au fost comemorări consacrate evenimentelor din 1848 s-au găsit slujbe ecumenice — eu participarea diferitelor culte — pentru cinstirea martirilor revoluției pașoptiste.

Mai persistă o izolare și în domeniul cultural-artistic. Ne lipsesc și instrumentele: ghiduri de conversație, manuale, dicționare bilingve și trilingve, lexicoane ale personalităților ce au trăit și trăiesc și azi pe teritoriul țării. Dicționarul mare român-maghiar, publicat în 1984, s-a învechit și a devenit raritate bibliografică, iar pe rechea lui, dicționarul maghiar-român, întocmit de mai bine de un deceniu, se află în manuscris. Nu numai traducătorii, profesorii, elevii și studenții au nevoie de aceste instrumente. Bariera necunoașterii trebuie înlăturată. Nu este un secret faptul că, în condițiile actuale, publicarea lucrărilor de referință (dicționare, lexicoane, enciclopedii, monografii) nu este deloc ușoară. Colaborarea între edituri pe plan național și internațional, sponsorizarea și subvenționarea acestor întreprinderi pot înlesni drumul unor asemenea ediții către cititor. Ele vor sluji imediat, asigurînd, în același timp, o perspectivă generațiilor tinere. Fiecare lucrare bine concepută, fiecare acțiune comună pe plan local, județean, va întări spiritul de colaborare, va da naștere unor inițiative noi. Cuvîntul care clădește va restrînge aria calomniilor și a sudalmelor.

13 martie 1991

Ungurii

din satul lui Lucaciu

În 1 Decembrie 1990, am aflat că satul Apa, județul Maramureș, în care s-a născut Vasile Lucaciu, marele luptător pentru drepturile românilor din Transilvania, este o localitate în care trăiesc, alături de români, și mulți unguri. Nu m-a interesat să aflu cu exactitate care este proporția românilor și a ungurilor din satul Apa, n-ar fi exclus ca ungurii să fie jumătate din sat, — vreau doar să semnalizez faptul că în ziua de 1 Decembrie 1990, la spectacolul de la căminul cultural, prin care s-a sărbătorit marea noastră unire din 1918, s-au recitat versuri și s-a cîntat atît în limba română, cit și în limba maghiară.

Exact în aceeași zi, la marea sărbătoare populară de la Alba Iulia, poetele Leonida Lari, soția de la Chișinău, nu i s-a dat prilejul să vorbească mulțimii adunate în Cetate, deși este o vorbitoare verificată la marile mîtinguri de la Chișinău care au adus limba română, tricolorul și imnul național „Desteaptă-te, române” pe străvechile meleaguri românești din Basarabia, deși se sărbătoreau 72 de ani de cînd fărîmițatul pămînt românesc s-a întregit în România Mare, împreună cu Ardealul și Basarabia.

Și iată că într-un sat din nordul Ardealului, în localitatea Apa, în care s-a născut memorandistul Vasile Lucaciu, s-a cîntat în aceeași zi, ca o paradoxală compensație a tuturor nedreptăților istorice și ca o confirmare a spiritului omenesc tolerant și generos al românului.

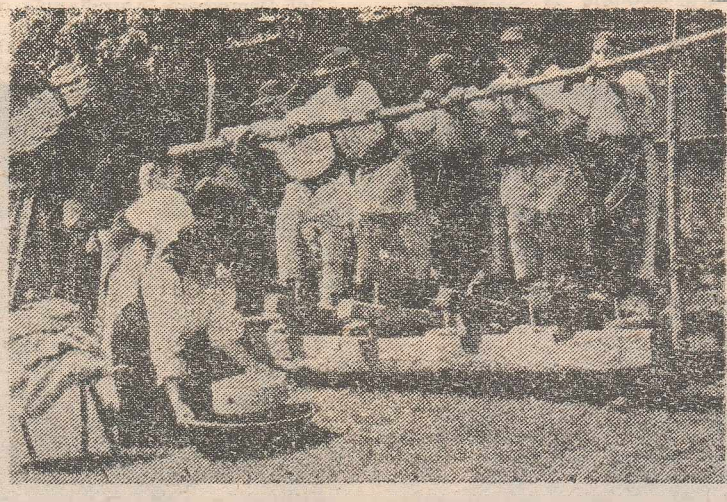
s-au spus versuri și s-a sărbătorit ziua marii uniuni naționale, în limba română și în limba maghiară.

Împreună cu numerosul grup de scriitori invitat la festivalul „Vasile Lucaciu”, care se ține cu consecvență în preajma zilei de 1 Decembrie, am făcut un memorabil pelerinaj în satul Sîsești, unde preotul Vasile Lucaciu a înălțat Biserica Sfintei Uniri a tuturor românilor, la casa memorială a lui George Pop de Băsești, patriarhul spiritual al Unirii, am participat la sfîntirea Troiței Eroilor de la Ilba și, evident, la spectacolul de la căminul cultural al satului Apa.

În acele zile de început de decembrie, ne-am umplut mai mult ca oriunde poate, în altă parte a țării, de spiritul românității, al mineriei naționale și al unității noastre de neam, dar faptul că în cadrul aceluiași spectacol au cîntat, în egală măsură, și români și unguri, într-o localitate în care trăiesc alături de sute de ani, mi s-a părut firesc și în ordinea lucrurilor.

În satul Apa, în care s-a născut marele luptător pentru unirea românilor — Vasile Lucaciu —, preotul redeșteptării naționale, ideea de unire înseamnă, evident, în primul rînd unirea românilor în faptă, în cuget și-n simțiri, dar, concomitent, ideea de unire înseamnă și apărarea valorilor umane de pace, toleranță reciprocă și bună conviețuire, miza înțeleaptă pe CIVILIZAȚIE!

ION ZURASCU

Lucrul la zdrobitoarea de simburii pentru ulei cu ciocane de pietor — Rușilor, com. Sיעut, jud. Bistrița-Năsăud

FĂRĂ INTRIGI

Hétpróbás rablóhoz szoktak így kivonulni!

KATÓ ZSIGÁNÁL NEM TALÁLTAK SE ARANYAT, SE ÁGYÚT, MÉG VIZÍPUSKÁT SEM!

Nagyot néztek Katók, amint az ismeretlen, aki esetében a riporter volt, megjelent udvarukon. Ahogy ott álltak mozdulatlanul a lugas végében, komoly arccal figyelték, amint közeledem, szinte biztosra vettem, mire gondolnak, s néhány pillanat múlva vissza is igazolták: vajon, mivel akarják ismét háborgatni és gyanúsítani őket, milyen indokot ráncigálnak elő egy újabb házkutatáshoz?

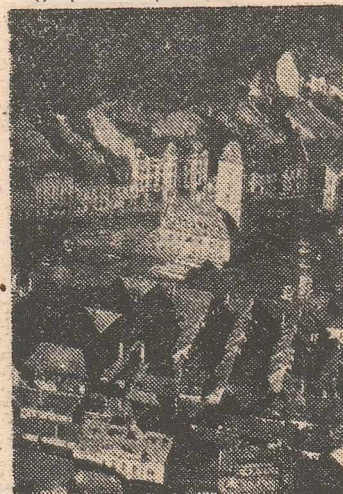
Kató Zsigmondnál, az Apa havicsbánya főgépésznél ugyan is nemrég nagy házkutatás volt! Heten jelentek meg portájukon: négy civil, egy rendőr és két terepszínű ruhába öltözött zsandár! Egy teljes osztály, a szükséges felszereléssel, mintha csak hétpróbás bűnözőt akartak volna elfogni. Mintha csak arra számítottak volna, hogy a pisztolyok mellett golyószórókat, netán ágyút is találnak majd a jámbor gépésznél — vagy ne adj' Isten egy kisebb atombombát! A magukkal hozott szimatoló-készülék ezt is könnyen kimutatta volna. De végül is nem volt mit kimutatni, hiába hányták fel az ágyúkat, ártították ki a szekrényeket, kutatták végig a padlás minden zugát, szedették fel az istálló hidását, csakányolták a pince talaját, ahonnan a „próbaforrás” gyanújelére is csak egy árva vasbetondarab került elő. Nem és nem találtak semmit, jóllehet igyekeztek kihozni az derült ki, hogy mindenképpen szerettek volna felmutatni valamit.

— Tulajdonképpen mi volt a házkutatás oka?

— Nekem azt mondta az eljárást vezető alczredes, aki annak rendje és módja szerint igazolta magát, hogy feljelentés érkezett ellenem, mely szerint aranyat és aragápalackokat rejtgetek! De a feljelentést nem mutatta meg.

— Ezt úgy érthetjük, ha mondjuk csakugyan van aragápalackom és felteszik a padlásra, mert egy idő után nincs rá szükségük, ez rejtgetésnek bizonyulna? Vagy mondjuk, felesége elveszi az aranygyűrűt, mert kényelmetlen, hogy megörizze, jól elteszi a fiókban, ez szintén rejtgetés?

— Ezt töltök kéne megkérdezni! En csak a tényeket tudom: nem találtak nálam se aranyat, se gázpalackot, se...

— Se fegyvert! Miért nem mondja ki?

— Mert hát a fegyver csak utólag jött szóba. Megkérdezték, hogy tavaly hivatta voltam-e a rendőrségre fegyver-ügyben. Mondtam, hogy voltam. Nem sokkal a fordulat után, a múlt év elején beadott valaki a rendőrségre, hogy fegyvert rejtgetek. Ekkor behívtak és kikerdeztek... Így hát én úgy látom, hogy az arany meg az aragáz csak mese volt, valójában fegyvert kerestek nálam!

— És miért pont magánál, Kató úr? Maga egy olyan megtermett és erős férfi, hogy fegyver nélkül is el tudna intézni valakit, ha éppen arról volna szó.

— Fogalmam sincs. Nekem nem volt és nincs bajom senkivel a faluban: se magyarral, se románnal!

— Meglehet azért, mert a munkahelyen egy kicsit szigorú a férjem, elő-előveszi a részeségeket és a lógósokat, s talán jelentéssel akarnak neki visszautalni! — így Katóné, de férje mindjárt cáfolja: ezt nem hiszi!

Hát akkor mi lehet a háttérben? Sorra vesszünk minden „gyanús” dolgot a Kató család életében. A férjet nemrég preszbiternek választotta a helybeli református gyülekezet. Tudjuk, korábban — ha úgy tetszik, a szekuritáté fénykorában — a magyar egyházak világi előjáróit éppen úgy figyelték és fenyegették a rendszer szolgalelkű öreie, mint a papokat. Meglehet, ez a fenyegetettség ma sem szűnt meg?

Továbbra is figyelmeztetni kell őket, hogy na, na, lassabban a testtel, csak ne szervezzék, ne támogassák azt a református egyházat, s ne küldjék a gyermekeket vallásóra és ne beszéljék tele a szülők fejét, hogy eseményük magyar osztályban is tanulhat, s csak ne énekeljék olyan hangosan, hogy „Erős várunk nekünk az Isten!”? Kétfelünket megerősíteni látszik az a tény, hogy a múlt esztendőben az apai református templomban is „házkutatást” tartott a hatalom. Igaz, hogy ez egy segélyszállítvány kapcsán történt, igaz, hogy nem találtak semmit, igaz, hogy a gyanúsítgatást elhívtették a vegyes lakosságú településen. Mert ha egyszer a hatalom keres valahol, abban mindig „van valami”, még ha nem is találtak semmit!

— Hallom, most is megindult a szobeszéd, hogy ezt meg azt találtak Katóknál!

— Már másnap tele volt a falu, hogy egy kocsiaraváló gyógyszer szedtek össze nálunk a házkutatók — mondja Katóné, aki a helybeli gyógyszerárban dolgozik. — Mindenki ismeri, milyen gyógyszerhiány van továbbra is ország-szerte, könnyű volt elhitetni az emberekkel, azért nincs gyógyszer, mert a gyógyszereszek ellopják, aztán elfeketedik. Nagy tömeg gyűlt össze a gyógyszer-

tárnál, várak az elköszött gyógyszer! Csak akkor szedték el, amikor kijött a rendőrség parancsnoka és közölte az emberekkel, hogy egy fia gyógyszert sem találtak lakásukon!... De, ha látta volna ma, mi volt! Egyszerű, de hónapok óta hiányzó pirulákat kaptunk, aszpirint meg ilyesmit. Úgy megostromolták a gyógyszerárát, hogy a vitrint is betörték!...

Tény: a házkutatással sikerült a hangulatot jól megkavarni Katók körül. S talán azok körül is, akiket Kató Zsigmond mint egyházi képviselő.

...Még százezer kérdés marad válaszolatlanul. Köztük az: mi lesz a hamis feljelentővel, a rágalmazóval? Mert hát ő is megérdemelte egy kisebb házkutatást! Ha van törvény és jog ebben a hazában.

Mindenesetre a történetekről tájékoztattam Irsc Gaviel ezredes urat, a Szatmár megyei rendőrség főnökét, aki megígérte, hogy utána néz a dolgoknak. Miközben elmondta, hogy fegyverek után kutatni indokolt, mert tavaly 9 fegyvert koboztak el, s már az idén is egy pisztolyt.

Am ártatlan emberek gyanúsítása és zaklatása még akkor is blamázs a rendőrség számára (hogy ne szakmai kudarcot említsünk!), ha végül szíves hangon bocsánatot kérnek!

SIKE LAJOS

O DESCINDERE

Nu s-a găsit nici aur, nici vreun tun, nici măcar o pușcă de apă! Dar Kato Zsigmond, mecanic șef la cariera din Apa, a avut surpriza unei descinderi la domiciliul său. Ofițerul care a condus operațiunea s-a prezentat regulamentar și s-a purtat civilizat. Percheziția s-a datorat unei informări (a cui? care susținea că în locuința familiei Kato s-ar afla arme și bunuri de valoare dobândite ilicit. Șeful poliției din Satu Mare a justificat acțiunea prin faptul că anul trecut s-au confiscat 9 arme. Poliția și-a cerut scuze politicos dar trîstetea unui nevinovat rămîne.

ZUM TROST ZWEI STUNDEN „DALLAS“

„Ich werde mich glücklich schätzen an dem Tag, an dem Sie beschliessen werden, was uns in der Tat in die Reihen der anderen Europäer stellt, dass nämlich im nationalen Fernsehprogramm keine Minderheitensendungen mehr sein werden. Sie sind ein Aberwitz, sie sind eine Erbschaft, sie sind eine Kugel am Bein, die wir mitschleppen müssen; sie sind eine Beleidigung selbst für unsere Freunde in den Reihen der Minderheiten. Sie sind gleichbedeutend mit der Segregation, mit der Angst, mit der Vorstellung autonomer Regionen und Republiken... Sie sind das, was der Kommunismus eingeführt hat und von dem wir uns befreien müssen!“ (Răzvan Theodorescu am 21. Februar 1991 vor dem Abgeordnetenhaus).

Rauschender Beifall im Parlament. Man hat diese Sätze des rumänischen Fernsehpräsidenten richtig missverstanden. Denn was so grossherzig kosmopolitisch der breiten Präsidentenbrust entströmt (Seid umschlungen, Europäer!), ist nichts anderes als reinblütigster Nationalismus. Dem grassierenden Oberhaupt der nationalen rumänischen Fernsehanstalt gelingt die Quadratur des Kreises: Europäer, Antikommunist und Nationalist zu sein — fürwahr, das verdient Beifall.

Wer sich am vergangenen Freitag an der brillanten Ambivalenz der zitierten Tirade nicht berauschen konnten, waren gerade die gemeinten Minderheiten. Wir, die „Freunde aus den Reihen der Minderheiten“ (oder sind wir die Feinde?), fühlten uns vielmehr beleidigt, wie Herr Theodorescu richtig vermutet, nicht aber — wie er unterstellt —, weil das nationale Fernsehen ein paar Sendestunden für die ungarische und die deutsche Minderheit zur Verfügung stellt, sondern beleidigt von dem Zynismus, mit dem er für deren Abschaffung plädierte.

Wer sehnt sich denn so sehr nach der Auflösung der Minderheitenprogramme? Doch nicht die ungarische und die deutsche Minderheit selbst, die erst ein Jahr lang diese Programme im Nationalfernsehen wieder senden und sehen dürfen?! Während der letzten fünf Ceausescu-Jahre hat es keine ungarische und keine deutsche Sen-

dung mehr gegeben. Sie wurden abgeschafft, nachdem sie zuerst gekürzt worden waren — auch damals schob man ökonomische Gründe vor, und der Anlass zur Kürzung (und dann zur Abschaffung) war wie jetzt die allgemeine Reduzierung der Sendezeit.

Es wäre absurd, anzunehmen, dass „die anderen Europäer“ die

Eliminierung der Minderheitensendungen aus dem nationalen Programm wünschten oder für richtig hielten, nachdem erst vor kurzem Rumänien auch deshalb als Sondergast in den Europarat zugelassen wurde, weil es u. a. diese Sendungen gibt. Absurd wäre diese Unterstellung auch aus dem Grund, weil — wie man allenthalben feststellen kann — in Europa gerade eine Regionalisierung angestrebt wird, eine verstärkte Individualisierung von Nationalitäten und Minderheiten, während das Bestreben nach homogener Nationalstaatlichkeit auf unserem Kontinent heute allgemein als regressiv (um nicht zu sagen reaktionär) empfunden wird.

Wem spricht also Herr Theodorescu aus der Seele? Doch gerade dem Nationalchauvinismus, den uns Ceausescu als Erbschaft hinterlassen hat. Schon der Demüriung von Scornicești lebte den Vergleich mit Europa, wenn es darum ging, mit den Unvollkommenheiten anderer die eigenen Vergehen zu legitimieren, oder auch, um vermeintliches Unrecht zu vergelten. Genau für dieses Kräftemessen des kalten Krieges begibt sich unser Fernsehpräsident mit vom Nationalstolz geschwellter Brust in die Polit-Arena, und er inkriminiert den gleichen Feind, den schon Ceausescu Securitate gejagt hat und den sich heute die Rechtsextremisten der „Vatra Românească“ und der „România mare“, mit herzlichem Hass pflegen: die ungarische Nachbarnation und deren „Exponent“ in Rumänien, die ungarische Minderheit. „Segregation“ und „autonome Region“ waren tatsächlich Angstwörter der kommunistischen — ? —, jedenfalls der Ceausescu-Zeit, aber die Lust auf die Befreiung von dieser Angst hat nicht erst Herr Theodorescu erfunden, sondern ebenfalls die Securitate zusammen mit Ceausescu Propa-

gandaapparat. Deren geplante „Endlösung“ war genau die Befreiung, die Herr Theodorescu suggeriert: die „Homogenisierung“ der Minderheiten.

Theodorescu kann als humanistisch gebildeter Intellektueller natürlich nicht für so dumm gehalten werden, den waren Sachverhalt nicht zu erkennen, dass nämlich die Mehrheit, die rumänische Nation, sich nicht von den Minderheiten befreien muss, sondern von ihren eigenen Minderwertigkeitskomplexen gegenüber diesen Minderheiten, dass sie diese nicht mehr als fremd ausgrenzen dürfte, sondern als zugehörig in ihr nationales Selbstverständnis integrieren müsste. Aber er ist wohl zu sehr Karrierist, um nicht der Verführung des nationalistischen Populismus, dem kollektiven Repressionsinstinkt nachzugeben.

Für die Kürzung der ungarischen und der deutschen Sendung im ersten Fernsehprogramm hat der Fernsehboss schlicht keine stichhaltigen rationalen Gründe anführen können. Für die Beschneidung der deutschen Sendung hätte sich einer angeboten: Ihre mitunter arg laienhafte Gestaltung. Aber das Kriterium der Kompetenz ist — obwohl in Rumänien neuerdings als das einzig gewichtige in jedem Arbeitsverhältnis ausgegeben — von der Fernsehleitung in ihrer Recht-

fertigungskampagne nie eingesetzt worden. Es hätte dann nämlich festgestellt werden müssen, dass die ungarische Sendung meist weit über dem professionellen Durchschnitt der rumänischen Programme liegt, dass sie ihre Themen unprovinziell gestaltet, gut recherchiert und interessant ins Bild zu setzen versteht, dass sie ein differenziertes Meinungsbild über viele Belange des allgemeinen Interesses bietet. Dank einer fast durchgehenden Untertitelung in rumänischer Sprache konnte sie zu einer wichtigen Informations- und Bildungsmöglichkeit für die ganze Fernsehnation werden. Sie im Regionalfernsehen abschieben bedeutet die Verarmung des nationalen Fernsehsenders um eine substanzielle Kulturkomponente.

Trotz zahlreicher Proteste — auch seitens vieler rumänischer Persönlichkeiten (sogar der Premierminister soll wegen der deutschen Sendung protestiert haben) — konnten die Fernsehbosse ihren Plan unbeirrt durchziehen (das Parlament hat sich zu keinem kohärenten Gegenvorschlag durchdringen können). Was haben wir nun davon? Zum Trost zwei Stunden „Dallas“ in der Woche. Damit wir Vätern Ceausescu, der die amerikanischen Seifenoper vor elf Jahren für uns ankaufen liess, nicht vergessen!

ANNEMARIE SCHULLER

INTRU POMENIREA REGRETATULUI

Autoarea articolului ne-a oferit, împreună cu Nadia Badrus, traducerea integrală a articolului. Din motive de spațiu, vă prezentăm o sinteză. Decizia televiziunii de stat unice și minunate în felul său de a suspenda emisiunile dedicate minorităților (și opoziției — adăugăm noi) e analizată din perspectiva alternativelor în care se integrează — proiectarea serialului „Dallas“ difuzat și acum două decenii la indicația „genialului“. Intrarea în Europa, apreciază autoarea, trebuie să vizeze și o firească democratizare a televiziunii. Cui îi e teamă de emisiunile în limba germană și maghiară — îi e teamă nu de aceste limbi (dată fiind subtitlarea în limba română) ci de adevărurile neconvenabile care s-au spus în aceste emisiuni. Căci ele n-au avut altă de multă „ceață“ ca bine cenzuratele emisiuni de actualități.

TG. MUREȘ — COVALESCENȚA UNUI ORAȘ

● UN AN DE LA NENOROCIRE

● Arta contribuie la stabilirea unui climat normal

Discuție cu d-l Csiky Baldizsár, directorul Filarmonicii de Stat din Tg. Mureș

La o instituție în care conlucrează mai multe etnii și cîntă împreună Bach sau Enescu, o divergență de orice natură dăunează nivelului de interpretare. În această instituție am reușit să instaurăm un climat de prietenie. Am descoperit cu toții că atenuarea unui climat tensionat, cu mijloacele artei, este un drum practic și real. Aici, între cei care cîntă partituri de Bach sau de Beethoven, o întrebare primitivă de genul: „Dar ce origine are cutare?”, nu are ce căuta. Există elementul național și în muzică, însă muzicienii mari, care au demonstrat ce înseamnă acest element, în muzica națională, ne-au demonstrat și valabilitatea universală a acestor elemente. Spre exemplu, dacă Enescu sau Bartok au scris niște pagini muzicale din care emană caracterul național, au făcut ca toată omenirea să beneficieze de această emanație, nu numai conaționali lor.

De cîtăva vreme s-a creat o modă. Mulți își încearcă norocul în Vest, sau puțin mai la vest. Nu spun că este o experiență rea. Însă, cum să zic?, numai muzicienii pe care i-a pierdut această țară reprezintă o pierdere enormă. Nu era per-

mis să se întâmple așa. A fost o crimă. Poate vorbesc pro domo, fiindcă mă lupt cu niște greutăți în acest sens. Am pierdut din Orchestra simfonică o serie de oameni valoroși. Dacă aș aduna toți concertmaestrii din Europa de Vest, proveniți din Tg. Mureș, aș putea forma o partidă cu vioara întâia cea mai puternică din Europa. Dacă mă caracterizati drept patriot local, nu zic că nu aveți dreptate dar, undeva, un om trebuie să se simtă acasă. Trebuie să aibă un pămînt de care să se simtă legat. Eu sint legat de acest oraș. Familia mea este de aici, strămoșii mei la fel. Este și azi un sentiment determinant acela de a porni printre aceste clădiri, prin aceste locuri familiare, ce mă înconjoară încă din copilărie. Nu găsesc justificată rămînerea în străinătate a celor care au făcut-o numai pentru avantaje materiale.

Tg. Mureșul de azi prezintă însă și alte imagini, nu numai din cele nostalgice. Acum va începe „bătăia” în domeniul privatizării. E bine. Este o formă de promovare a unor energii care, în ultima vreme, fuseseră sugrumate. Îmi place foarte mult să trec pe la chioșcurile de ziare. Acum sint nemărate titluri dar, din păcate, nu sosesec la timp toate publicațiile pe care mi-ar plăcea să le citesc. Am impresia că această libertate a presei trebuie să rămînă intactă, chiar dacă există multe publicații care conțin opinii nesănătoase, dăunătoare.

În septembrie '90, am reușit să organizăm în oraș un festival de muzică religioasă. Componenta cultelor este aici foarte bogată. Gîndindu-mă la acest

lucru și condus de sentimentul pierderii, pe care l-a suportat acest gen muzical timp de zeci de ani de zile, am inițiat acest festival, la care am invitat toate cultele. Nu am intenționat să fac propagandă religioasă, nu era de competența mea, însă lucrările clasice și preclase interpretate au demonstrat existența unei lumi unitare, reușind să adune la un loc oameni de diferite religii și etnii. Niciodată nu-l mai văzusem pînă atunci pe clerul român ortodox, intrînd în biserica reformată. Am dat un concert în biserica mare ortodoxă, cea mai mare biserică din țară. A fost ceva zguduitor. Am văzut acolo foarte mulți maghiari care veniseră, poate, pentru prima dată. Am interpretat, de asemenea, o lucrare ciclică, în șapte părți de Haydn, fiecare parte, într-o altă biserică din oraș. Cine a dorit să asculte piesa în întregime, a trebuit să intre în toate cele șapte biserici. Am avut bucuria să constat că au fost numeroși cei care au făcut acest lucru.

● Poate vom izbuti să plantăm pomi împreună

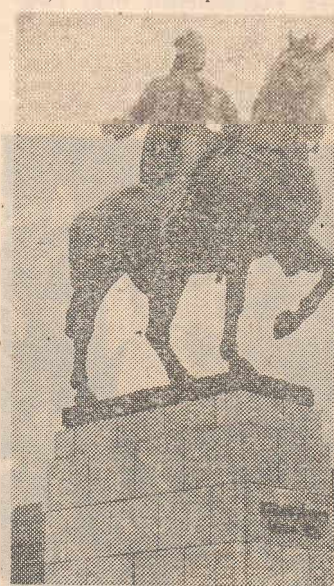
Discuție cu d-na Smaranda Enache, directoarea Teatrului de Păpuși din Tg. Mureș

Tg. Mureșul a fost un oraș inhibat, în general, de apropierea Clujului; un oraș cu ambi-

ții mari culturale, care însă nu a reușit să fie nici atît de veche ca Timișoara, nici atît de cultural precum Clujul. Este un oraș, într-un fel, plin de contraste, așezat geografic, cultural și temperamental, la înălțimea zonei românilor dirji din Valea Gurghiuului cu zona secuiilor dirji din Valea Nirajului. Din acest punct de vedere este un oraș al confruntărilor culturale și temperamentale, dar și un oraș de complementaritate și, dincolo de ceea ce s-a întâmplat în martie trecut, îmi place felul de-a fi al oamenilor, orgoliul și patriotismul local, chiar dacă nu accept tot ce se înmpline. Îmi place dorința de a fi un oraș important, însă nu îmi place că do-

rim să fim importanți prin ceea ce este efemer, adică înfruntarea. Am putea să fim un oraș important al Transilvaniei și al țării, prin mai multă cultură. Asta nu înseamnă că nu există cultură aici. Aș spune chiar că orașul acesta este predestinat să fie al plasticienilor și al medicilor. Cam așa este orașul acesta, în care m-am născut.

Cred că în martie, anul trecut, la Tg. Mureș, a existat ceva care te face să te gîndești la „Rinocerii” lui Eugen Ionescu, numai că acolo oamenii devin treptat rinoceri. Am credea că aici, la noi, existau și înainte, iar acum se plimbă în voie, sub ochii noștri. Aș spune că ceea ce s-a întâmplat a fost, de fapt, o confruntare politică; că orașul rămîne în continuare împărțit din punct de vedere politic, și nu etnic. Sigur, aparența este etnică, dar cînd mă gîndesc că acest tip de conflict există, spre exemplu, și la București — fiindcă și la București oamenii i-au aplaudat pe cei care loveau —, atunci mi se pare că paralela poate să existe. Cred că, în continuare, ne trebuie foarte multă răbdare. Am remarcat că unele prietenii care s-au stricat în martie, s-au putut totuși reface. Încet-încet, o îngrijorare — din nou comună —, sporește, iar această îngrijorare a noastră este că orașul, care era unul „al florilor”, și un oraș superb, este tot mai murdar, tot mai delăsător, tot mai cenușiu. Acest lucru a ajuns să ne neliniștească pe toți, și dacă în primăvara aceasta nu vom reuși, separat — conform separatismului învederat al ardelenilor, să plantăm pomi, poate că la anul o să-i plantăm împreună.

Linii de fugă

Extremismul este alimentat de mass-media

Minodora Lirică, șef cinematograf „Arta”: „Avem un personal de 20 de oameni, din care 4 români și 16 maghiari. Ce este în sufletul omului nu știu, dar relațiile de serviciu au fost și se desfășoară corect, ne înțelegem bine între noi. Pe stradă vezi și oameni gînditori, parcă preocupati de siguranța zilei de mîine. În schimb, tineretul este foarte optimist; a devenit însă prea îndrăzneț, mizînd pe o democrație prost înțeleasă. Ne va da de furcă. Pe scara blocului unde locuiesc sîntem 15 familii de români și maghiari, jumate-jumate. Avem prieteni și printre unii și printre alții. Spre deosebire de maghiari care sînt foarte uniți între ei la vreun necaz, românii sînt mult mai egoiști și individualiști. Nă diferențiem foarte mult, în rău pentru noi. Extremiștii sînt incitați de presă, radio și TV. Evenimentele din martie au pornit de la concurența politică dintre U.D.M.R. și „Vatra Românească”. Oamenii cu mintea lucidă nu au ieșit în stradă în acele momente. Acum, lucrurile s-au mai liniștit.”

O căldură în suflet

Ungvari Erika, secretară-dactilografă, 22 ani: „Îmi place comportamentul concetățenilor mei. Parcă ar purta o căldură în suflet. Îmi place Tg. Mureșul, oraș în care m-am născut. Din păcate, tineretul nu are suficiente locuri unde să-și petreacă timpul liber. Nu-mi place nepolitetea dintre români și maghiari, pentru mine nu există. Cei care se preocupă de probleme naționaliste sînt totuși mulți, și asta umbrește puțin viitorul. Cam de 5 ani, Tg. Mureșul a luat-o pe un drum greșit în ceea ce privește aprovizionarea, curățenia și deservirea. După Revoluție, lucrurile s-au mai îmbunătățit, dar, ulterior, s-au deteriorat din nou.”

Parcă prin Tg. Mureș nu a trecut Revoluția

Elena Moldovan, muncitoare: „Mie mi-a decedat soțul. De-abia după șase luni am obținut pensie de urmaș. Pentru doi copii, numai 810 lei lunar! Soțul a lucrat 17 ani. Cînd am trecut prin si-

tuatii critice, m-au ajutat foarte mult atît vecinii cit și colagele maghiare. Sîntem uniți la bine și la rău. La magazinele private, mărfurile sînt foarte scumpe iar la stat, nu găsești nimic. Speram ca după Revoluție, lucrurile să se schimbe în bine. În special, pentru copii; lipsesc untul, ciocolata, carnea de porc, îmbrăcămintea. Parcă prin Tg. Mureș nici nu a trecut Revoluția.”

Au văzut că nu le merge

Aurel Sămărghișan, preot, Catedrala Ortodoxă: „A fost rău în martie, dar au văzut că nu le merge cu noi. De la FLACĂRA sînteți? Cum să nu știu? Colaborează la dv. și Adrian Păunescu, nu-i așa? Îl cunosc bine... Acum e pace. Vin și ungurii la noi la biserică.”

Un mediu foarte depriment

Kallo Gabor, preot, Biserica romano-catolică: „În momentul de față, în oraș, este un mediu foarte depriment. Mă refer la emigrări, atît ale ungurilor, cit și ale românilor. Ca duhovnic, pot spune că multe familii cu o prietenie încheiată se întîlnesc acum cu suspiciune. Oamenii parcă nu mai pot asigura acea deschidere spirituală pentru prietenie. Mistificarea naționalismului, devenit între timp șovinism, nu poate fi estompată numai prin remedierea spiritului, gata oricînd și oricum la conciliere. Biserica are menirea de a învăța oamenii că ființa umană poate fi om cu adevărat numai atunci cînd își poate asuma și înțelege porunca iubirii aproapelui. Discordia care a avut loc în acest oraș nu este de natură pur etnică. E o chestiune de poziție a anumitor cadre care, neputîndu-și justifica eul și starea lor socială, au îmbrăcat în această haină „virtutea.”

Toleranță și încredere

Gavril Cadariu, student regie-teatru, 33 ani: „Ceea ce îmi lipsește este că nu pot vedea zilnic sau, mă rog, mai des, cite un spectacol de talie europeană. Aș mai dori ca oamenii de aici să aibă toleranță și încredere în ei, pentru a-și putea concentra forțele să facă ce știu ei mai bine, profesional, ceea ce s-ar răfrînge și în viața celorlalți. Aș dori să nu se mai implice (provocați sau ne-provocați) în diverse acțiuni generatoare de neliniște. Nu înțeleg care sînt demersurile în a tulbura viața orașului. Poziția acestui oraș a fost, la un moment dat, atît de aproape de bunăstarea pe care toată lumea o visează. În momentul de față, viața economică este foarte tulburată.”

Securiști și activiști

Zsuzsanna Kiss, profesoară, 25 de ani: „Tragedia s-a întîmplat aici, fiindcă

populația este aproximativ egal împărțită. Chiar după mîrtie, atmosfera a fost foarte tensionată și a rămas și în continuare, mai ales pentru oamenii simpli. Ei se lasă ușor manipulați și se ghidează, preponderent, după instincte. Cînd nu au condiții omenești de viață, se preocupă de lucruri de existență, dar nu-și pot sublima instinctele deoarece nu au nici cultura, nici nivelul de înțelegere necesare. Pentru a respecta oamenii din jurul tău, îți trebuie un anumit nivel cultural. Personal, n-am fost de acord cu cererea U.D.M.R. de a separa școlile de limbă maghiară de cele românești, fiindcă situația era deja tensionată. Apoi, mulți securiști și activiști din Harghita și Covasna au venit aici și au încordat lucrurile. Nici acum lupta surdă dintre publicațiile „Cuvîntul liber” și „Nepușag” nu face decît să incite. Starea materială a orașului este gravă. Fostul „oras al florilor” a devenit o urbe murdară. Serviciile s-au deteriorat. E bine totuși că oamenii încearcă să își facă planuri pentru viitor, să își reorganizeze viața.”

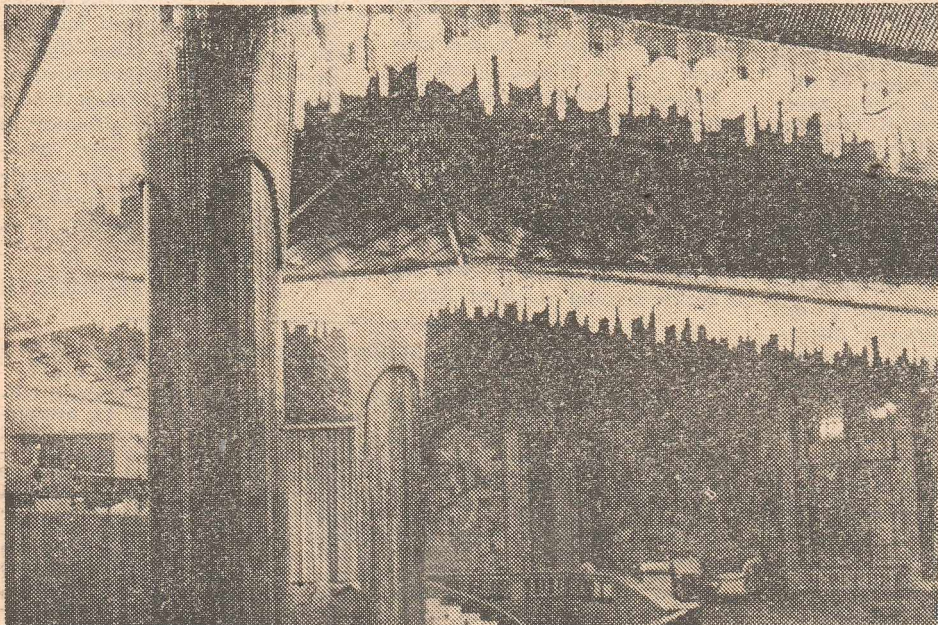
Sediul F.S.N.-ului transformat în restaurant

În Tg. Mureș, nu a avut loc încă nici o licitație pentru spații comerciale. Cîțiva milionari germani, turci de origine fac anticameră la autoritățile locale de două luni de zile spre a obține spații pentru construirea de fabrici și rețele de magazine pentru produse de panificație, în tot județul. Se pare că nu interesează pe nimeni productivitatea de 100 de frunze la fiecare 9 minute pe care o promit aceștia. În schimb, la mica inghesuală, spațiile comerciale se asigură pe sub mină. Fostul sediu F.S.N. s-a transformat astfel, peste noapte, într-un cochet restaurant, denumit MARIS. Demisulul Palatului Culturii se pare că nu-i impresionează pe cheflii.

Servus!

Cînd te desparți de un oraș, îți iei, în vreun fel, rămas bun. Eu am făcut-o cu cea ultimă privire, atotcuprinzătoare, aruncată prin hubloul avionului cu care mă întorceam acasă. Și, în toate contradicțiile care definesc acest oraș, în exact acea clipă, am găsit un numitor comun: felul în care se salută oamenii pe stradă. Ajuns prin negura secolelor pînă aici, pînă acum, tocmai de la romani, iată, și-a pierdut emfaza, poate s-a banalizat chiar, căpătînd însă o anumită căldură. Același, pentru toți cei de aici. Deci: SERVUS!

Pagină realizată de PAUL VINICIUS

Interior din Teatrul Național din Tg. Mureș

— Sînteți în dialog direct cu presa, cu presa românească în primul rînd. Ce puteți spune despre ea?

— Îi voi pastșa pe Felipe Gonzales. La noi există un mare decalaj între opinie publică și opinie publicată. Realmente decalajul este foarte mare, adică opinia publică este într-o proporție preponderantă opinie de opoziție. Adică dacă citești presa noastră, și poți crede, pentru moment, că ea reflectă fidel spectrul politic al populației și susținerea sau negarea din partea populației, te-ai putea întreba: Domnule, în condițiile în care 90 la sută din presă îi înjură, cum stau aștia la putere? Totuși se stă la putere pe niște baze democratice. Și, în aceste condiții, cred eu, tabloul presei românești nu reflectă opinia publică din țară. Dar nu întotdeauna, mai ales în probleme filosofice, spirituale, majoritatea are dreptate. Dar, în timp ce evenimentele se desfășoară, este foarte greu să te situezi pe niște poziții elitiste în care să susții în permanență că oamenii sînt niște prosti, că nu știu pentru cine votează sau pe cine sprijină. Este o poziție care devine tot mai subțire, o poziție pe care o văd în diferite ziare care se obstinează să susțină niște lucruri total negative și astfel le scade tirajul. În aceste condiții asemenea ziare se cred tot mai mult neînțelese. Asta merge pentru un poet; un ziar neînțeles așa, de-a lungul timpului, care primește într-un fel și votul economic al celor care-l cumpără, situația asta, zic, nu este sustenabilă. Presa nu reflectă, deci, sentimentul politic general din țară. Asta spun despre presa noastră, nu că e nedemocratică.

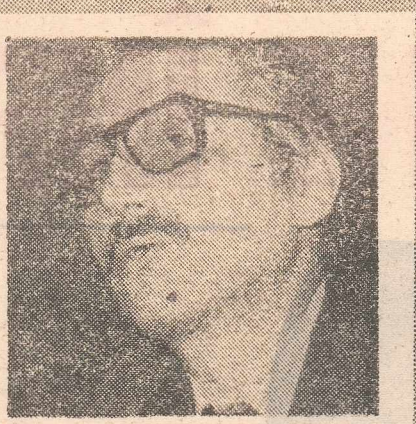
„Văd sindromul Ceaușescu, numai că întors pe dos”

— Puteți da exemple de organe de presă care se apropie de ceea ce este fenomenul social-politic românesc actual?

— Nu vreau să împart premii și cred că ar fi incorect și inabil, așa zice. Sigur că, intrucat acest guvern este guvernul desemnat de o majoritate parlamentară P.S.N., ziarul „Azi” ar trebui să reflecte într-o mare măsură. Ziarul „Azi” nu-mi displace, chiar îmi place în unele chestii, însă ziarul „Azi” are și el problemele lui, adică este un ziar atacat în majoritatea celorlalte ziare și răspund și nu reușește să o facă întotdeauna așa cum ar vrea și mai sare peste cal. Un ziar care-mi place mie destul de mult, un săptămînal, foarte modest, dar care mie îmi place cum este scris, este „Timpul” lui Rizea care este un ziar dedicat idealului național dar care, spre deosebire de altele, o face elegant, într-un mod foarte tăios, dar sportiv. L-am citat deci pe Rizea, poate că în felul acesta reușesc să-i sporesc tirajul, fiindcă nu pot să-l ajut nici cum și nu trăiește grozav financiar și aici este problema, din păcate. O bună perioadă de timp, mi-e teamă că, datorită sechelelor pe care le avem toți, și în special populația, medie — să zicem, ziarele intelectuale, ziarele de tinută, ziarele elegante vor avea o lungă perioadă de dificultăți. Pînă cînd vom ajunge la un „Le Monde” la noi va mai trece ceva timp. Un ziar care mie îmi place destul de mult este „Adevărul” care, cred eu, adoptă o poziție mai echilibrată. Ați văzut că are lucruri foarte critice, numai că nu atribuie totul, tot ce-i rău în țara asta, guvernului, așa cum fac multe alte ziare. Dintr-o deformare pe care eu aș numi-o ceașistă. Eu văd în foarte multe ziare

BOGDAN BALTAZAR

„Sufăr
de o ușoară
arroganță
intelectuală și politică”

care ne atacă exact sindromul Ceaușescu, numai că întors pe dos. Adică ei poate că realmente cred sau le este comod să creadă politic că de tot ce este rău este de vină Iliescu, este de vină Roman și așa mai departe. Este exact un reflex ceașist, pentru că așa era înainte.

„Cum să-i plesnesc eu pe ăștia, domnule?”

— Și, deci, sînteți de părere că nu sînt de vină domnii Iliescu, Roman și echipa lor.

— Ei nu sînt singurii de vină, ba în unele din domenii sînt cel mai puțin de vină. Asta este părerea mea. Nu sînt. Adică sînt de vină în unele chestii. În ce mă privește eu pot vorbi în mod corect, responsabil, despre guvern. Adică eu știu pe ce linie este angajat guvernul, cunosc intențiile guvernului, cunosc hotărârile guvernului, faptul că acest guvern se izbește de o rezistență foarte mare la nivelele intermediare, nivelele la care trebuie să se aplice hotărârile. Nu este vina guvernului, ci este meritul guvernului că încearcă în aceste condiții extraordinare de grele, încearcă totuși, cu curaj, să miște societatea românească pe linia pe care cel puțin declarativ o urmărim toți. Nenorocirea este că sînt foarte mulți oameni, și nu mă refer la așa-zisa opoziție, ci mă refer la oamenii care zic da, da, guvernul, da, da, reforma și care fac cu totul altceva, fie că nu vor și au nostalgii ideologice, fie că nu mai știu să facă altceva. Această pătură flască e cea care compromite ceea ce vrem să facem. Sînt mii de oameni pe care e greu să-i prinzi. Eu mă întreb: Dacă ar veni P.N.L.-ul sau P.N.T.-ul la putere, cum ar rezolva cu ăștia, că realmente sînt momente în care și premierul spune: Tăranistii ar ști să rezolve cu ăștia. Cum să-i plesnesc eu pe ăștia, domnule?

„Ne considerăm niște sacrificai?”

— Vă considerați de neînlocuit?

— Ne considerăm niște sacrificai al că-

ror loc lucid și spre binele țării nu-l poate lua nimeni. Acum.

— Nu credeți că noțiunea asta, binele țării, și-au mai însușit-o și alții, pînă nu demult, și că e vagă?

— Păi hai să vă spun, binele țării, dacă vin unii și ne întorc înapoi și care zic, da, domnule, reformă, dar asta nu, asta nu, și care vor să facă o perestroika sau să zică și că s-a mers prea departe, hai să mai... ăștia e binele țării? E o întrebare, este? Cred că pe această concepție despre binele țării sîntem mult mai apropiați decît ne place să credem.

Orice analiză lucidă, după părerea mea, a scenei politice actuale românești cred că dezvăluie faptul că, în momentul actual aripa, să-i zicem reformatoare, a Frontului, personificată de Roman și guvern este răul cel mai mic, dacă vreți este binele cel mai mare, eu asta susțin.

„Cred că am o anumită utilitate”

— Domnule Baltazar, pare că fusese vorba de o suspendare a dv. Ce s-a întâmplat?

— Țineți minte cum a spus Mark Twain, veștile despre moartea mea au fost, într-o mare măsură, exagerate. Asta a fost, adică s-a vorbit despre suspendarea asta cu o gîndire care exprimă o dorință ce se vrea realizată. Sigur că mulți care au vorbit despre asta ar fi primit cu mare plăcere demiterea mea fiindcă am fost considerat un om agresiv, tăios, mi s-au spus multe alte lucruri mult mai dezagreabile și le-ar fi făcut plăcere, probabil, ca de la guvern să vină o persoană așa de 1,55 — 1,60 m, eventual sîsiit puțin, petic, rușinos de ce spune, temător, ușor de dat peste cap. Ar fi fost plăcut pentru unii ca guvernul să aibă un astfel de purtător de cuvînt. Ei, da, pînă una alta există. Vă mărturisesc că aș plăcea cu mare plăcere dacă n-aș crede că, totuși, am o anumită utilitate.

— Vă simțiți un paratrăsnet al guvernului?

— Sînt, sînt în mod clar. Dar ăștia este, dacă vreți, ăștia este scenariul. Așa a fost

pactul. Pactul a fost foarte clar, și premierul a fost cu mine foarte ferm, adică mi-a spus: Dl. Baltazar, vreau să devinți, în cel mai scurt timp, un alter ego! Deci eu nu sînt un purtător de cuvînt în sensul clasic în care vine Marlin Fitzwater și citește texte care ies din calculator și la celelalte întrebări zice „Da”, „Nu”, „Nu cred”, „Poziția rămîne aceeași”, „Dacă s-a schimbat ceva Jim o să vă informez”, nu, eu mă simt dator să ies și să zic pe baza a ceea ce aș îndrăzni să numesc o simbioză spirituală cu premierul, pe baza contactului permanent pe care-l am cu Severin, Dijmărescu, Vătășescu și așa mai departe, pe baza participării mele la tot felul de conclavuri din astea, biroul executiv al guvernului și așa mai departe, pe baza participării la ședințele de guvern, adică eu nu am luxul să vin cu niște chestii care ies din calculator și să le debitez. Nu, eu sînt într-un fel pentru a spune în orice moment ceea ce fie că știu că este poziție clară a guvernului, fie ceea ce este, de exemplu, poziție pe care o intuiesc a fi a guvernului. Sîntem noi păcătoși, dar nici chiar așa cum apărăm. Aici mai este o diviziune a muncii, cineva iese în față și cineva stă în spate, vă dați seama, nu? Este firesc să iasă soldatul, iar sergentul să rămînă.

„Sîntem urechiști, sîntem Dinicu”

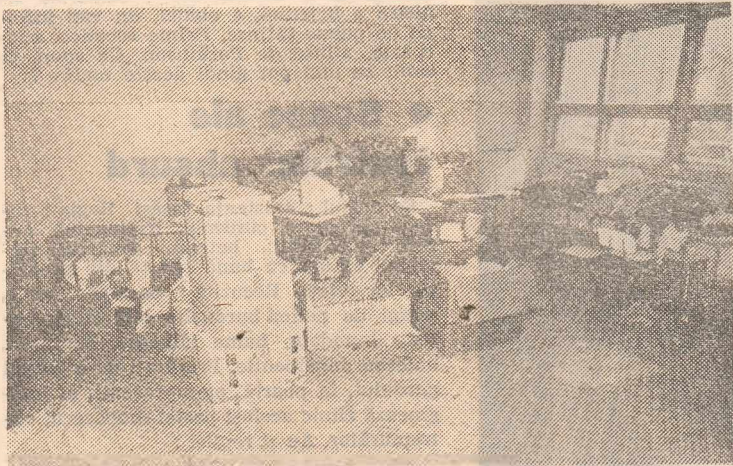
— Nu credeți că ceea ce reproșați dv. presei, tonul, modalitatea de adresare, vi se poate reproșa, îndreptățit și dv.?

— Într-o anumită măsură poate, numai că eu nu cred că am fost cu limbul meu la nivel de rigolă sau sub-urban. Vă rog să citați și eu... Eu să știți că am avut confruntare cu sindicatul șoferilor care m-au acuzat atunci că i-am făcut nomenclaturist, că i-am făcut nu știu ce. I-am chemat, am pus banda și nu era așa. Acum am trei benzi aici cu ceea ce am spus despre sindicate. Nenorocirea e că în societatea noastră sîntem urechiști, sîntem Dinicu, dar n-avem totuși talentul lui. Cîntăm, dar nu sîntem noțiști. Eu încerc să fiu noțist. Eu am benzi. Adică dacă mă onorează liderii sindicali pe care i-am invitat, facem vizionare, am video, băgăm banda și vedem. Am declarațiile lor în care sînt masacranti la adresa guvernului cu care ei însiși se pregăteau să intre în negocieri. Adică sigur că, și dumneavoastră cred că ați remarcat că în ceea ce privește forma de transmitere a mesajului nu sînt un om obstinat.

Trebuie să vă spun însă că am primit reproșuri din partea prietenilor, da, serios o spun, care au zis, domnule, ce-i plesneai, domnule, ce-i plesneai. Cum să spun, asta este și cred că dacă aș fi făcut altfel... Nu sînt așa rău cum se zice și sînt un disperat, un înfocat al libertății. Cel mai frumos citat din lume este acela care spune: Domnule nu sînt de acord cu tine, dar sînt gata să mor ca să-ți spui părerea! Serios! Nu vreau, cum se zice, să vă pun țolul în cap, nu, însă sufăr de această atitudine, așa, de o ușoară arroganță intelectuală și politică.

EUGEN MIHĂESCU

Talcuocul din Casa de copii

Poate, oare, există ceva mai oribil, ceva mai murdar, decît a-ți însuși, pe furis, nenorocitul de măruiș adunat din milă publică, în pălăria așternută pe trontar a unui cerșetor orb...? Greu de presupus; și totuși:

Cazul prezentat de șeful biroului economic al Secției 7 Poliție din Capitală — dl. cpt. Ioan Cordaș — poate răspunde afirmativ la întrebarea pusă mai sus (nefiind singurul, din păcate!). Este vorba de o anumită cantitate de alimente, jucării și obiecte de îmbrăcăminte, primite ajutor din Occident și sustrase, cu o criminală inconștiență (!), celor în drept să le folosească: unor COPII neajutorați!

... În urma unei sesizări primite la secție, doi dintre tinerii lucrători aflați în subordinea lui Ioan Cordaș — locotenentii majori Liviu Radu și Gh. Tofan — fac o descindere la sediul CASEI DE COPII PREȘCOLARI Nr. 5 din strada „Gh. Serban” nr. 7, sectorul 2. Surpriza întrece orice așteptări: un veritabil talcuoc de măruri, obiecte și produse alimentare în conserve, depozitate în 2 (două) încăperi. Nu există nici un inventar, nici o evidență a acestora, nimic, nici măcar în fișele de magazie alimentară (sîntem în data de 31 ianuarie a.c.). Se constată: că obiectele provin din ajutorul umanitar oferit din străinătate acestei Case de copii atît în acest an cît și în cel care a trecut. De ce nu se află aceste lucruri în posesia copiilor?! În ce scop au fost ele depozitate

astfel?! Inițial, „nimeni nu știe nimic” iar, mai dinai, nu știu nici Maria Gheorghiu, educatoare și directoare a casei, și nici contabilă șefă Victoria Ionașcu...

Continuînd cercetările, lt. mjr. Liviu Radu descoperă o a treia încăpere — un fel de cameră „de arhivă” a sălii de festivități, ascunsă în spatele scenei — burdușită cu nu mai puțin de 29 sortimente (20 tipuri de îmbrăcăminte, multe produse alimentare)! Întrebată

apoi dacă în încăperea în cauză, aparent închisă, se află ceva — și fără să știe că Liviu Radu știe că da! — directoarea negă. Se face, de urgență, o percheziție la domiciliul acesteia: strada „FOCȘANI” nr. 1, blocul M-118, ap. 42, sectorul 5. Încă un veritabil bazar: încălțăminte, îmbrăcăminte pentru copii de diverse vârste, produse alimentare — ba chiar și 2 triciclete nou-nouțe pentru cei mai mici! Sînt inventariate toate astea și aduse la sediul poliției. Sînt inventariate de a-

semena — și sigilate la sediul Casei de copii de data asta — toate cele descoperite acolo. De data asta — și abia acum — cei vinovați recunosc sustragerea; justificarea acestora este însă absolut uluitoare: „Ei, și?! Așa au făcut toți!”

Inconștiență?! Cinism?! Mă tem că ambele — și nu numai.

Privesc, la sediul poliției, diverse obiecte: ghetuțe, bluze, pulovere, haine călduroase — și prin ce iarnă am trecut, prin ce frig au trecut și mai trec încă acei copii nevinovați, lipsiți de astfel de bunuri! — privesc cele două triciclete noi noute, de culoare roz-bombon, absolut noi: una dintre ele are în loc de „far”, capul unui Mickey Mouse zîmbind... (în viața mea n-am suportat culoarea roz-bombon, ba mai mult, m-a iritat de-a dreptul — nu știu de ce: de data asta, culoarea roz-bombon va însemna, pentru mine, numai tristețe...). Pînă unde pot merge nemernicia, mizeria umană?!

... Intocmirea dosarului își urmează cursul, justiția își va face cu siguranță datoria; pînă una-alta — și colac peste pupăză! — și mai ales în timp ce „educatoarea” Maria Gheorghiu (34 ani!) își desfășoară activitatea bine-merci — îmbrăcăminte și alimente le întîrzie încă să ajungă în mina copiilor. Din motive aproape aberante, și nu pot decît împărtăși necazul celor de la Biroul economic al Secției 7 Poliție care, după consumarea anchetei respective, au ajuns într-un impas ce nu are nici o legătură cu natura profesiei lor — obiectele continuînd să se afle la sediu, neajungînd astfel în folosul desti-

natarilor firești: este vorba de „evaluarea valorică” a bunurilor sustrase, fără de care dosarul nu i se poate da curs...!

Și iată cum niște oameni, care au descoperit un veritabil furt nu numai din avutul obștesc, dar mai ales din sulețelul unor copii, se văd stopați în acțiunea lor de niște straniu dispoziții financiare (citește: birocratiche!). Iar copiii își așteaptă, încă, îmbrăcăminte, hrană și jucării ce li se cuvin!

Veți zice — și firește că sîntem într-un tîlcul de acord! — că orice situație incorectă trebuie rezolvată în mod absolut legal. Perfect! În acest caz, nu putem să nu amintim, acum în încheiere, următorul fapt: cu ocazia descinderii efectuate de poliție la Casa de copii preșcolari nr. 5, s-au mai descoperit, printre altele, trei cazuri de copii înflați (și plecați din țară!), la ale căror dosare lîpseau exact... hotărârile instanței de judecată! Că, în aceleași împrejurări, s-a constatat absența din încălțări a unor alți copii — duși pe la diverse „familii”, fără nici un act legal, de către o stranie pereche ce abia s-a legitimat cu nenorocite și acte de identitate, proferînd în schimb amenințări la adresa organelor de ordine!?

... Despre aceste din urmă aspecte însă, într-un număr viitor al revistei noastre. Pînă atunci, Mickey Mouse-ul instalat pe una dintre tricicletele roz-bombon cocoțată pe dulapul metalic al Biroului economic, continuă să zîmbească...

HORIA PATRAȘCU

CINE ÎNFIAZĂ PĂRINȚII

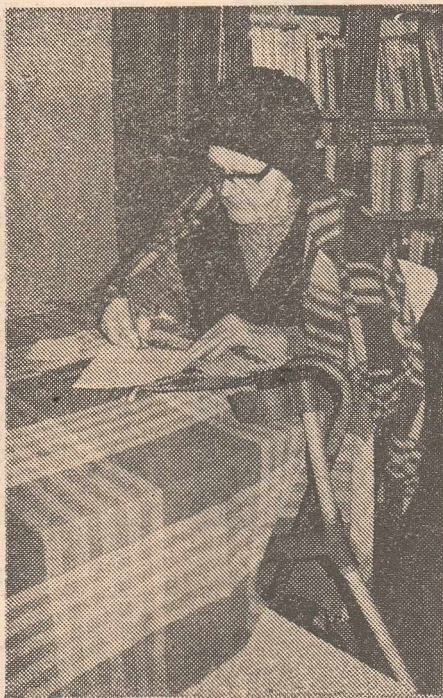

Eu atita vă rog : mai veniți !

*„Ochii lor bătrini se zbat
Ne privesc prin gard din suflet
Și abia mai au răsuflot
În papuci și în halat...”*

Acuz !

Dragii mei copii, aflați despre mine...

Un copil nedorit e „dat afară”. Simplu, ieftin, fără regrete, în câteva minute e aruncat în neant, înainte de a fi apucat să se intruzeze. Dar cum poate fi aruncat în afara realității un părinte, cum poate un fiu să și-l scoată pur și simplu din minte pe cel care l-a adus pe lume și a trudit să-i facă un rost în viața asta încilcită ? Cum se poate să nu-i mai vrem, să nu-i mai dorim pe părinții pe care-i avem, cum e posibil să-i expulzăm la un moment dat de pe traiectoria noastră, ca și cum n-ăr fi fost niciodată aici, cu noi, printre noi ?

Pribeșind cu mina întinsă pe la uși de biserică și pe la colțuri de stradă sau populind — anonimi și tăcuți — azilele, bătrînii noștri cei tăbăciți de-atita amar trăit, au căpătat aerul împietrit al stîncii măturată de valuri, dar mereu neclintită. Iar noi ne vedem mai departe de ale noastre, neatenți și la ultima lecție de viață pe care ne-o dau ei de acolo, din singurătatea și abandonul în care se află : că viața e deșertăciune și vinare de vînt ; de aceea nici nu mai luptă să fie reprimiți în casele lor, unde n-au mai încăput de feciori și nepoți.

● Fiii noștri nume poartă...

File ale dosarelor sârăciei, ale nevoilor ce repugnă îndeobște curentului civilizator — monden. File mototolite, ghemuite într-un ungher obscur al conștiinței. Părinți — cerșetori uitați de copii. Copii care, în pragul propriei dezumanizări (poate mai degrabă inconștient) își permit să uite cu încrîncenare, cu obstinație, smulgîndu-și rădăcinile, trecîndu-și fără remușcări indiferența în dispreț și ticăloșie.

Cazurile cerșetorilor închipuiți, acei „millionari” ascunși sub masca umilinței exemplare, tin, desigur, de exercițiul imaginației. Milogii noștri, de departe autentici, au — după cum se pare — fiecare propria legendă. O mulțime de astfel de legende amare, incredibile, dacă nu cumva sfîșietoare. Biserica „Sf. Anton” din Capitală poate fi considerată o catedrală sinistră a bejeniei, a obidei, un vad înflorit de palme întinse. Palme ascetice, sclerozate, afînse de Parkinson. Ce spun, ce simt, ce mai pot gîndi aceste umbre ?

● Scene ale teatrului absurd

Scenariul : existența însăși. Regia : rudele apropiate, cinismul, iraționalul. Actori : girboviții, betegii, amăriții, flămînzii exilați cu bună știință din propriile lor vieți. Recuzita : bastoane, cirje, pungi de nailon burdușite cu resturi, baste innodate, haine slinoase, luminări, buletine îngălbenite. Presărați de-a lungul gardului, în poartă, omniprezenți, ei imaginează zilnic același pastel monocord, cutremurător. Au și replici :

Marin Tudor (59 ani) : „Am lucrat 15 ani ca fierar betonist la uzinele „Faur”, apoi ca zidar la I.S.E.B. N-am dus acetele la timp și nu primesc pensie. Am trei copii, dar nici unul nu vrea să știe că mai exist. Cea mică, Ștefana Tudor Maria mă și bate, îmi ia și banii... De ăl mare, ce să zic ? Trăiește din furat. Ce, mai știe el de mine ?”

Olga Imbre (58 de ani) : „Ce să-l fac,

maică ? ! Am 12 copii, toți cu situație bună, da' io am ajuns să cerșesc. Că trăia bărbat-meu, era altceva. De să băteri, venea fiecare din ei și le dădea câte 3000 de lei. Aveam și-o grădină frumusică, îi ajutam... Cînd nu s-a mai putut, s-au mulțumit să-mi transmită că „a venit vremea cînd fiecare trebuie să se descurce singur” ! Vai de capul meamamă, și cînd mă gîndesc că au meser bănoase — ospătari, ingineri, doctori (! ! — n.n.)“...

Enache Victoria (60 ani) : „Io am avut o vechime în muncă cu 10 ani mai mică și nu mi-au dat pensie. Din cauza scadalurilor și bățăilor de acasă a trebuit să-mi iau lumea-n cap și să plec cu nepotelul la fii-mea. Ea, Iordache Elena are 33 de ani, nici nu lucrează și pe deasupra îmi mai și cere bani de mîncare. Eu ce să fac ? Trăiesc de pe o zi pe alta, cerșind. (Plînge). Am doi frați așezați bine. Dimașu Ion și Dimașu Vasile dar pe semne m-or fi uitat și ei...”

Colcea Petre (66 ani) : „Am muncit eu la turnătorie, apoi ca lăcătuș. Din 77 sînt pensionar. Zi și mata, ce să fac cu pensie de 901 lei, din care am de plătit 187 lei chiria, 300—400 întreținerea, lumină și tirguiele ? Am ajuns să cerșesc, ne-norocitul de mine ! Nădejdea ar fi trebuit să-o am în fii-meu, Ion, dar ăsta lucrează pe apucate, la ce-i pică și lui, ca zăile. Mai bine m-ar strînge Dumnezeu !...”

LI-S ZILELE CA O UMBRĂ GATA SĂ TREACĂ

Ca niște copii, bătrînii noștri coteau poznaș la fiecare tăcăt a blitzului. Toți voiau să fie pozați, toți voiau să reclame ceva, să-și piarască un coleg cu metehne. Ciuguleau cu încintare cocheta din fursecurile aduse de noi. Cel mai mult i-au bucurat ghiocelii. Imaginați-vă un bătrîn uscățiv, pironit cu buchețelul în mînd, cu privirea întoarsă irevocabil spre sine mestecînd lacrimi și încercînd să mă simt, ce degetele înfepenate, fiorul uitat al primăverii.

● Zbor deasupra unui cuib de cuci

Un cămin de bătrînii e ca un cîmîtir al elefanților : loc de reclusiune în așteptare morții. Numai că elefanții vin singuri, pe cînd bătrînii, cei mai mulți, sînt aduși de cineva, îndeosebi de copiii adesea exasperați de longevitatea părinților sau de beteșugurile inerente vîrstei. „E greu să treci, la o vîrstă înaintată, de la viața de familie la viața în colectivitate”, spunea Constantin Chiru, care se află de 16 ani la azil. Are 80 de ani, a fost pilot și a ales azilul, pentru că nu suporta singurătatea (nu mai are nici o rudă în viață). „Colectivitatea te obligă să faci și ceea ce nu-ți convine, să-ți accepți și să-ți suportă pe cei de lîngă tine cu toate răciilele lor acumulate într-o viață. Eu n-am pe nimeni, dar nu mă plîng ; mai bine așa, decît să am niște copii care să vină la mine numai în ziua cînd ridic pensia, așa cum pătesc unii de aici”. Nu numai că nu se plînge, dar, ager și neostoit, îl Chiru îi ajută pe toți, le face diverse comisioane, le citește, le ascultă necazurile și-i îmbărbătează. Printre picături, pictează și călătorește.

● „Nici un coteț n-au vrut să-mi dea !”

Deși merge în cirje, la cei 80 de ani ai săi, Tudor Petre are o robustețe interioară impresionantă : povestește alb, fără lamentări, o poveste incredibilă : are trei copii, doi băieți și o fată. A stat în țară lui din Jilava cu fata și cu ginerele. „O zi mîncam și șapte nu. M-am rugat de ei să-mi dea o cameră, vorba aia, din casa mea, să mă gospodăresc eu cum vreau, să

ORFANI?

Ia priviți-l cum pășesc!

dintre care doi gemeni: ca o roabă s-a ostenit pentru ei. „Acu' nu știu ce i-a venit noră-mi, s-a văzut scoasă din ne-voi și m-a bătut și m-a dat afară. Iar eu, dacă m-am văzut rămasă de izbeliște, m-am dus la o vecină, care m-a ținut o vreme, pe urmă m-a învățat să vin la azil, să nu mor fără căpății. Da' să vedeți că tot ei s-au supărat, băiatul mi-a trimis vorbă prin vecină că nu vrea să mă mai vadă, căci l-am făcut de ris de cind a aflat lumea că mă-sa e la azil". Va să zică, fiul Mariei Preda ține la onoarea lui de familist și este convins că mai poate salva ceva din ea dacă va refuza să-și viziteze mama în locul acela degradant unde s-a aciuat după tratamentul onorabil de care s-a bucurat în casa lui.

Căldură de teracotă

• „N-am fost niciodată în casa fiului meu...”

de la ei. Mi-au zis că n-au. „Am zis eu, atunci dați-mi orice, coteț, o magazie, că n-am să vă supăr nimic. Nici așa ceva n-au avut. Așa am venit la azil. Băieții lucrează amin-în București, au și apartament, dar doi ani de cind sint aici, nici unul venit să mă vadă, numai nepoții, da' a îmi cer și bani, ba de transport, ba una, ba de alta, am și eu pensioară 1070, 1025 plătește aici, ce-mi rămâne?”

Salvați onoarea lui fiu infam!

u față în palme, Maria Preda își înecă rîștea în lacrimi. Are doar un băiat, care singură l-a crescut, l-a dat la a lui. Pe urmă au venit nepoții, trei,

Despre Angela Răduță, o bătrnică cu-minte și curată, colegile de cameră spun că „e cam slabă de minte”. Ca-ntr-un alint netezește șorțul peste genunchi, în timp ce răspunde întrebărilor noastre.

— Cine v-a adus aici?

— Băiatul... cu mașina... am ajuns repede.

— Unde locuiește băiatul dumneavoastră?

— În București, are casa lui, are și mașină... Se fâlește, duioasă, cu feciorul ei cel cu mașină și casă.

— Și dacă are casă de ce nu vă ține la el?

— Păi zice că n-are loc...

— De ce, are copii mulți?

— Nu, e numai el cu nevasta, da' zice că n-are loc pentru mine, dar eu nu știu cum o fi la el, că nu m-a dus niciodată să-i văd casa.

— Vă vizitează?

— Nu...

UN SEMNAL CA LUMINA DE LUMÎNARE

„Omul spune și Dumnezeu dispune”, precizează o vorbă din bătrini. Un ocean de disperare se cascadează în urma pașilor tirșiți ai acestor destine năpăstuite. Disperarea lor urcă spre noi, semenii lor, transformându-se în indignare. Generația copiilor iresponsabili, ciinși și amnezici, trebuie scuturată de umeri.

Am scris rindurile acestea ca pe un semnal. De departe trebuie să se audă, precum sirenele locomotivelor, plînsul sfișietor al unor părinți expropriati de propriul drept de-a trăi, cit de cit, omeneste.

Pagină realizată de VALERIA DORNEANU
GIG MOTOIANU
CRISTIAN PAVEL

Cum dispar OTELARII

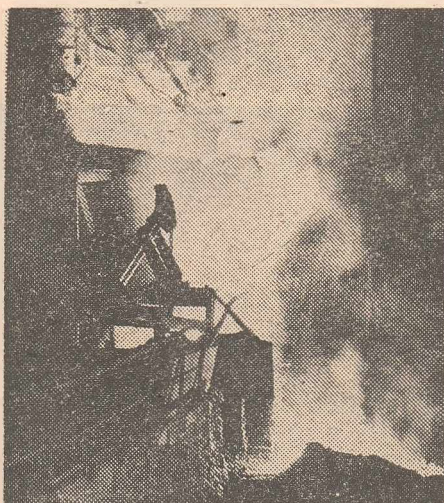
Am intrat pe poarta principală a Combinatului Siderurgic Galați fără a recurge la un șiretlic pentru a-i păcăli pe portarii somnoroși ce fumau și tropăiau de frig. Sint însă sigur că cei doi sau trei cosmonauți sovietici care stau atârnați de stele în naveta lor spațială, aflându-se în dreptul României, au observat pata roșie din dreptul Galațiului și (sper!) că m-au văzut intrînd fără probleme pe poartă. Cosmonauții sovietici, martori la intrarea mea în combinat, pot depune mărturie referitoare la gîndurile ce-mi treceau atunci prin cap. (Imposibil să n-aibă sovieticii un aparat de citit gîndurile!) Intram în această pată roșie nu pentru „a demonta” și analiza mecanismul ce guvernează activitatea colosului cu 40 000 de oameni, nu pentru a scrie despre convulsiile interne, dacă e rentabil să mai funcționeze sau nu... Astfel de tentații le-am lăsat la poarta combinatului, în grija portarilor.

Am intrat în combinat pentru a afla cum muncesc și cum mor oțelarii...

● În anul 1981, la Oțelăria doi, în schimbul de dimineață, în urma unei manevre greșite a macaralei, oala cu oțel s-a inclinat pe sifonul trenului de turnare și din ea au curs 180 de tone de oțel lichid. Au murit pe loc trei oameni: Geană Gheorghe, lăcătușul Văsuț și oțelarul Gălăuș. Nu le-au fost găsite rămășițele pămîntului. Alți patru muncitori, da' orîta arsurilor grave, au murit la spital.

Cu doi ani în urmă, clădirile și magistralele combinatului siderurgic erau intoxicate cu lozinci „revolutionare” pe care nimeni nu le citea. Astăzi, una singură mai rezistă în apropierea Oțelăriei doi: „Să dăm țării cit mai mult oțel!” Pentru siderurgisti acest indemn n-are nici o valoare atîta timp cit leașa nu le ajunge la prețurile actuale de pe piață, condițiile de muncă sint grele și nimeni nu se gîndește să le amelioreze, atîta timp cit — sint oameni — nimic nu s-a schimbat.

Plugaru Dumitru are 47 de ani, este cel mai vechi în Oțelăria doi, are categoria a șasea și suferă de bronșită astmătică. În anul 1975 oțelăria a fost dată în folosință. De atunci nu s-a investit un leu pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă. Ele se descoperă fără mari eforturi: praf și întineric. Un oțelar consumă în 8 ore de muncă 10 litri de apă. Laptele nu li se dă oțelarilor, doar sifon, cînd curge la conductă. Vara — mi se spune — aici este infernul. Acum, abia ieșiți din iarnă, infernul este... mai mic. La gura convertizorului în care se elaborează șarja, un topitor minuieste lingura pentru probe cu ușurința unui dirijor de orchestră. Anuc și eu lingura. Nu o pot ridica. Un oțelar se apropie și-mi spune că s-au făcut măsurători, în oțelărie este mediu radioactiv, „ne pierdem sculele”. Ce vă pierdeți? — nu pricep. „Sculele!” tipă omul și rîde. Este stîrb. Mă lămuresc și rid prosteste. Peste tot, în jur, praf, fețe transpirate și vîuietel oțelului din burta convertizorului. Se spune că în oțelărie știi cînd intri, dar nu știi cînd ieși. Eu vreau să ies... Mi „se urlă” să urcăm deasupra convertizoarelor.

CIFRE DE GROAZĂ

În 1990 s-au produs în C.S. Galați 199 accidente, dintre care 11 au fost mortale, 38% dintre acestea au avut victime pe oțelari. 30% au căzut electricienii și lăcătușii ce deserveau întreținerea utilajelor din oțelării. Cauzele sint, în marea lor majoritate, de natură umană: necunoașterea meseriei, neatenția, manevre greșite, stări de ebrietate. Un factor important, însă, rămîne starea tehnică precară a utilajelor și lipsa echipamentelor de protecție. 29% dintre victimele anului trecut aveau 15—20 de ani vechime, 18% aveau doar un an vechime în muncă.

C.S. Galați a adus anul trecut țării 80 milioane de dolari. Nici un cent n-a fost investit pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă. De cîteva ori, de la guvern au venit dispoziții să se înceapă concedierile. Atît știe să facă guvernul? Combinatul de la Galați, oricît ar fi de contestat, rămîne o problemă complexă pe harta reformei economice preconizată de guvern. Peste toate, ca o metaforă, moartea plutește ca un satelit de război. Oțelarii mor repede.

PETRE BARBU

la cota 43. Urcăm cu liftul deasupra infernului.

● În luna aprilie 1990, la Oțelăria electrică, Adam Petrică, 35 de ani, căsătorit, un copil, și Adam Gelu, 23 ani, au fost împinși cu zgură incandescentă rezultată în urma unei explozii în lanț, foarte puternice. Au murit la scurt timp după ce au fost transportați la spital.

Nici la cota 43, aproape de tavanul oțelăriei, nu te poți ascunde de praf. Pulberea fină îmi ajunge pînă la glezne. Din praf, Tecaru Alexandru apare ca o stafie. Se sprijină de o lopată. De zece ani lucrează aici, la cota 43. De zece ani! Fără instalații de aerisire, la o temperatură de 40° C. Îi lipsesc majoritatea dinților din față, îi curg salopetele pe corp. Bocancii sint rupți, improvizati. Îmi arată piciorul gol din bocanc. E negru. Și nu s-a gîndit să plece de aici? Nu... „M-am obișnuit. Dacă aș primi niște bocanci... Anul trecut a venit la echipă o singură pereche de bocanci și am tras cu banu care să-i ia”. În convorbirile recente sindicat-guvern, cel din urmă, prin consilierul primului-ministru, dl. Gh. Brehoi, a motivat lipsa echipamentelor de protecție prin faptul că bocancii pe care-i are la dispoziție nu au tălpi de lemn și bombeuri de metal... Anul acesta — tot guvernul a promis — va fi acoperit doar 23% din necesarul de echipamente de protecție. Văzîndu-mă că notez, Tecaru Alexandru îmi cere disperat: „Să vină aici o comisie parlamentară, să vadă cum lucrez!” Străbat pasarella de la cota 43 și sint cum tălpile îmi iau foc. Nu mai pot să respir, nu mai văd nimic, se gazează în acest loc! La trei săptămîni se face curățenie. Tonele de praf sint strînse cu lopeți și mături.

● Necula Ion, oțelar la Oțelăria electrică, în timp ce desfăcea cablurile macaralei de la o benă, a fost surprins de capul de protecție al cîrligului, în greutate de 74 kg, desprins în urma unei revizii tehnice superficiale. A murit strivit. Necula Ion avea 41 de ani.

În Oțelăria doi lucrează 1100 de oameni. Peste 50% dintre ei sint bolnavi de plămîni și stomac. Oțelăria nu are cantină. Fiecare mîncîncă pe unde poate, oricum, de praf nu te poți ascunde iar oțelul nu așteaptă să mîncînci frumos, la bufet, să-ți bei și cafeluța... Oțelul îți cere să stai lingă „c... lui” — cum spun oțelarii. Electricianul Diacu Iordache Ilie este bolnav de plămîni, a avut mina dreaptă fracturată, prinsă la macara, este plătit cu 25 de lei pe oră. Bezna ce domnește în oțelărie se datorează lipsei de becuri și baterii. Se improvizează foarte mult. Cînd se defectează o macara și mai are în cîrlig o oală cu metal lichid, electricianul se catără la cota 22 și la o temperatură de 70—80° C remediază defectiunea, fără a avea un echipament de protecție deosebit. Nu temperatura aerului atinge 70—80° C, ci fierul pe care lucrează!

Pe vremea piticului odios, aici într-adevăr se făcea foamea: un borcan de compot plus o conservă de pește și o bucată de piine cartelată. Plugaru Dumitru venea uneori nemîncat la serviciu. Abia avea ce să le dea de mîncare copiilor. Majoritatea pensionarilor oțelari nu apucă 3—4 ani de pensie. Se curată...

● Inginerii nu au birouri. Inginerul Mustea de la Oțelăria doi, în ziua de 9 iunie 1988, a rămas fără claviculă. O tablă căzută din mașina de șarjare i-a retezat-o. Tot în această oțelărie, macaragiul Andronache a ars de viu în urma unei basculări greșite. Fonta lichidă a curs pe el. Dintr-un om de 1,75 înălțime și 80 de kg a rămas un pachet de carne arsă.

Pentru un om venit din afară, riscurile meseriei de oțelar sint teribile. Dar oamenilor de aici, simburile obișnuinței le-a fost plantat cu milă de Dumnezeu în suflete. Suta de lei nu se cîștigă cu sudoare, ci cu riscul vieții. Iar colosul de la Dunăre a înghițit mii de vieți pentru „a da țării cit mai mult oțel!” Oțelarii gălățeni (deși au categoria de salarizare a șasea, pe vremea odiosului erau în categorie cu minerii) nu vor face grevă, ei vor munci, vor îndura în praful distrugător, „fără scule”, fără salopete și bocanci, în beznă, flămînzii, rugîndu-se ca focul convertizoarelor să fie cuminte, să-i cruțe...

SPLENDOARE

ȘI MOARTE

Trăiesc în niște sere special amenajate, printre palmieri, nuferi albi și lebede (pe care nu le mănincă țiganii). Sunt plătite în lei, dolari, mărci și forinți. Singura lor grijă este să fie frumoase și să zăpăcească bărbații. Cam așa văd unii viața manechinelor. Dar lucrurile se întâmplă puțin diferit.

Am cunoscut manechinele de la Casa de Modă Venus într-o dimineață, la ora 9, când aveau o prezentare pentru un partener francez. În cabină erau înșirate pe umerase costumele pe care le îmbrăcau în mare viteză. Un calorifer electric lupta, fără mari șanse, cu cele șapte grade din atmosferă. Mi-am încheiat hanoracul până la ultimul nasture. Manechinele erau în dress și pantofi de lac și dirdiau în timp ce schimbau rochia albă cu rever brodat cu una neagră cu ștrasuri. În gențile deschise își căutau cu nervozitate bijuteriile potrivite, mănșile negre, agrafe, funde pentru păr, accesorii aduse, bineînțeles, de acasă. Zina Dumitrescu le privea sever. „Cum stă fusta asta pe tine? Sper că nu te-ai îngroșat!”. Dar iată prima mea întrebare: Ce faceți pentru a vă menține în formă?

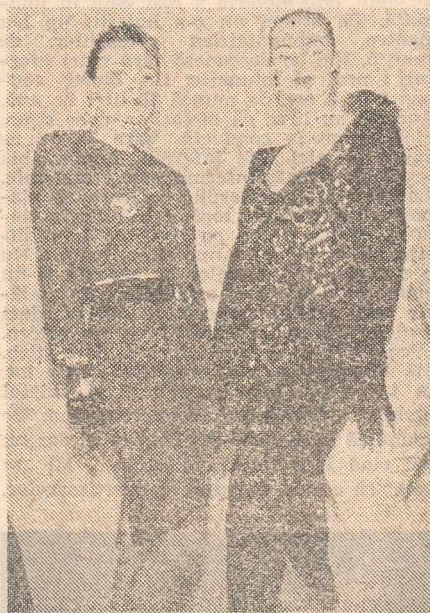
„Nu măninc. Cu două zile înainte de prezentare merg la coafor și la cosmetică. Bineînțeles, pe banii mei. În rest, cind am timp, merg mult pe jos”. (Daniela). „Tîn regim. Din cind în cind, fac gimnastică”. (Violeta). „E foarte greu, la elaiă mea de păr. Un vopsit mă duce la sapă de lemn. As vrea să arăt mai bine, dar pe banii cui?”. (Eugenia). „Tinem cură de slăbire, de infometare, mai bine spus. Toate avem lipsă de calciu, lipsă de vitamine. Uneori leșinăm pe stradă. Ar trebui să bem sucuri, dar nu se găsesc fructe. Asta se întâmplă de fapt cu toate fetele din România”. (Mihaela).

Dar să începem cu începutul. Știați că la noi nu există profesia de manechin? Sunt țări, și așa numi Franța sau Japonia, care în momente de criză și-au salvat economia prin această industrie a frumuseții și model. Cum sînt trecute pe statul de plată manechinele noastre? Muncitori necalificați. La Casa de Modă e angajat un singur manechin, cu 2.800. Celelalte sînt colaboratoare și primesc 1.000 pe lună (lei, nu dolari). În acești bani sînt incluse prezentările și orele de probă pentru noile colecții. În alte locuri, manechinele sînt la fel de cunoscute, ca și vedetele de film, iar uneori chiar mai bine plătite. Mulți voți gîndi: lasă că sînt tinere, frumoase, cunosc multă lume, se descurcă ele. Pentru că la noi această profesie este considerată frivolă, un fel de maimuțareală sub lumina reflectoarelor. Nu aveți de unde să știți că cele mai multe dintre aceste tinere sînt studente, unele sînt căsătorite și au copii. Vor să fie manechine pentru că le plac hainele frumoase și poate că într-o zi eleganta va trece dincolo de scenă și va intra și pe străzile noastre.

„Scena e goală. Ce e cu voi, dormiți? ! Repede, îmbrăcați mățasurile!”. Parada continuă. Unui talor îi lipsesc nasturii. Se mai prinde un ștras pe o bluză de mătase. Și totuși, de unde au bani? ! După un calcul de cîteva minute, ajungem la concluzia că un manechin cheltuiește cam cinci mii pe lună.

„Părinții mei fac sacrificii foarte mari. Îmi plătesc și meditațiile pentru institutul de teatru. Dacă nu mi-ar da ei, de la alt-

Fotografii de CRISTIAN CALUGAR

„Tatălui meu i s-a ridicat părul în cap cînd a auzit că vreau să mă fac manechin. Mama i-a zis: „las-o să facă ce vrea, nu te mai lua după gura lumii”. Colegii lui de serviciu au început să zîmbească ironic. Aveam o mulțime de prieteni. Acum nu mai am nici unul. Majoritatea rid batjocoritor. Toți au impresia că dacă ești manechin te duci cu arabii pe la baruri. Cînd, de fapt, noi avem niște vieți normale, sîntem studente. Eu zic că este un lucru deosebit să fii frumoasă, să ai un corp superb și să știi să prezinți o linie a modei”. (Daniela)

cineva nu aș primi. Deși, cine mă vede ar putea să creadă că cine știe cine mă întreține”. (Violeta). „Cînd vreau un lucru, îl conving pînă la urmă pe părinți”. (Daniela). „Primește bani de la prietenul meu”. (Oana). „Eu îmi lucrez singură rochiile”. (Claudia).

În realitate, nu prea au încredere în valoarea lor, se cred departe de manechinele din Occident. În Franța sînt școli pentru manechine, cu o durată de doi ani. Pregătirea lor seamănă cu cea a unui sportiv de performanță. Aici rămîn importante calitățile native ale tinerelor și cele cîteva retușuri pe care doamna Zina Dumitrescu le face din mers. E puțin. Și cu toate acestea, din vechea echipă a Casei de Modă au fost tinere care au lucrat ca manechine și dună ce au părăsit țara. Cristiana e manechin în America. Aurelia a fost manechin în Australia și a revenit acum în țară să facă stomatologia. Rodica a plecat manechin în Turcia. Manuela Ghica a fost fotomodel la Dior. Rodica Mirea, fiica pictorului Mirea, cînd a plecat la Paris a fost la început vinzătoare la Yves Saint Laurent, apoi a devenit fotomodel. Angela a fost fotomodel în Italia. Se pare că nici în clipa aceasta echipa nu este rea. „Am stat de vorbă cu șeful Agenției „Woman” din Paris, sucursală a lui Ellen Ford. Mi-a spus că fetele de aici sînt extraordinare de profesioniste. El venea din Ungaria și era decepționat. Spunea că a întîlnit niște fete care nici pe departe nu se comparau cu ale noastre”. Am notat cuvintele doamnei Zina ca argument, pentru a încerca să schimbăm ceva, pentru că și această profesie să își cîștige locul pe care îl merită. Nu există materiale, nici documentație, nici chiar bunăvoință. Și sînt unii care încearcă să profite de această stare jalnică în care ne aflăm. Chiar la Casa de Modă s-a prezentat în urmă cu cîteva săptămîni un așa-zis manechin turc. Dorea să încheie contracte pentru Turcia. Oferea fetelor 50 de dolari pe zi, din care în mină primeau vreo 20. „I-am spus: domnule dragă, ce te interesează pe dumneata găsești la Hotel Nord. Îmi pare rău că ai venit la Casa de Modă și te-ai putut gîndi o fracțiune de secundă la trupa noastră de manechine.

Și, în plus, în orice țară se plătește minimum 20 dolari o prezentare. Dumneata vrei să le dai 20 de dolari și un sandviș pentru 3 prezentări pe zi? ! Au plecat foarte jenați de aici”. Cred că ați recu-

noscut în aceste cuvinte temperamentul doamnei Zina.

Se pregătește momentul final. Toate fetele intră în scenă. Stau de vorbă cu prietenul Danielei, Răzvan Stanciu, student. „Eu am îndemnat-o să devină manechin. E o împlinire pentru o femeie ca pe lingă profesia pentru care se pregătește, să învețe să fie frumoasă și dezinvoltă”. Se aud aplauze. Tinerele intră în cabină, din genți sînt scoase sticlele cu cafea, țigările. Se schimbă pantofii cu tocuri foarte înalte cu cizme, bluzele decoltate cu pulovere de lină. Se caută o camee care s-a pierdut în timpul paradei.

Dar de fapt care este stilul de manechin care se poartă anul acesta? ! Stilul sport-jucăuș. Prima exigență a actualei mode — picioarele perfecte. Manechinele trebuie să aibă alura unor fete care se răsfăță pe podium.

Poate unii cititori sînt dezamăgiți văzînd cît de banală este viața unui manechin. Dar să încercăm o despăgubire. A existat, cu mulți ani în urmă, o poveste senzațională.

Mona Weber — o legendă

Mona Weber ar putea oricînd deveni eroina unui film. A apărut la un concurs pentru manechine în jurul Hotelului Nord. La 16 ani l-a cunoscut pe Pusi Weber, un soi de play-boy, fiul doctorului Weber. S-au căsătorit. Cînd a devenit manechin avea 18 ani. A spus că este din Cluj și are frate profesor universitar. Avea deja un farmec extraordinar și un stil perfect. Foarte curînd va cunoaște la Lido un italian foarte bogat și va începe o mare iubire. Mona Weber devine cea mai elegantă femeie din București. Primește patru haine de vizon (dintre care una lungă pînă la pămînt), kilograme de bijuterii, un Picasso. Avea singura colecție de tabachere și pipe din București, dormea în dormitorul pe care Carol îl oferise doamnei Lupescu. Conducea un „Ford Capri” și avea lingă ea, permanent, cite un tînăr frumos, pe care îl ducea ca pe un ciine de rasă. La mese avea cel puțin 20 de invitați, oameni din elita Capitalei. A fost timp de cîteva ani regina neincoronată a Bucureștiului.

Într-o zi însă, iubitul italian moare într-un avion aflat în zbor între Genova și Havana. Soția lui, care era contesă și de care se despărțise din cauza Monei, refuză să îl aducă în Italia și este înmormîntat de ambasada italiană la Havana. Pentru Mona Weber începe declinul. Pierde postul de manechin. Începe să lucreze la domiciliu: lîpea pungi de celofan. Ar fi putut trăi vinzînd lucrurile pe care le primise. Dar cui să vinzi în România un Picasso sau un colier de briliante? !

În '73, într-o dimineață este găsită de un tînăr prieten, șofer de taxi, în baie, strangulată. El devine suspect, e arestat șase luni, apoi eliberat din lipsă de probe. Se vorbește de droguri, de Mafie. Dosarul e închis.

Abia la înmormîntare, puținii oameni care au fost prezenți, au descoperit că Mona Weber era originară din satul Plopi de lingă Titu, dintr-o familie foarte modestă. Statul i-a confiscat tot ce avea în casă. Această femeie elegantă a fost înmormîntată cu o rochie mov tricotată, pe care i-au adus-o, în mare grabă, fostele ei cologe.

AURELIA BORIGA

IN LUMEA MANECHINELOR

La parterul magazinului „Unirea”, rafturile raionului „nou-născuți” își rădează de la o postă specificul, etalind numai mărfuri din rețetă virstei: whisky și țigări străine. Observații că sînt respectate particularitățile de virstă: guma de mestecat lipsește din rafturi, pentru că bebelușii nu se înțelețesc decît cu suptul.

Nu pot pleda cauza unui individ retrograd care se oțără deunăzi la vinzătoarele ce nu aveau în rafturi scutece și biberoane, cum nu pot fi de acord nici cu matusica circotașă ce voia să tirguiască o broboadă de la un raion alăturat, dar nu pricepea de ce-i așa de scumpă. Și doar i s-a explicat destul de limpede: „Asta e boutique, mamaie, nu înțelegi românește?” Păi sigur, dacă e boutique, cum s-ar putea vinde niște „cercei diverși” (așa scrie pe bon), din cei de care au și țiganii pe tarabă, cu mai puțin de 500 de lei? Sau niște papuci libanezi cu mai puțin de 950 de lei (Saddam i-a invadat pe kuveitieni și ceilalți arabi ne-au invadat magazinele)?

De ce să te protăpești cu stupeoare în dreptul unui raion de ciorapi (încă de stat), unde de toate sînt, mai puțin ciorapi (dacă nu-i pui la socoteală pe cei semigroși), cînd, de bine, de rău, rafturile sînt pline cu whisky, țigări străine, compot bulgăresc asortat cu izmene indigene, spinzurate cu mîndrie patriotică și profesionalism chiar de raftul cosmopolit? Cine-i prevăzător, își cumpără vara sănîe și primăvara izmene sau chiloți cu minecuță. La acest raion sînt din belșug. Transparenți, supraelastici și nu mai decît 65 de lei; made in Libia. După eroială, par a fi obținuți cu ingeniozitate din rebuturi de dresuri.

Mărfuri fără seamăn, dar și fără preț

La parterul aceluiași magazin există un raion al unei firme particulare, unde nici o marfă n-are preț afîșat. Nu fiți timizi, întrebați cu încredere vinzătoarea, pentru că la priză toate vinzătoarele sînt amabile. Din lipsă de bonuri pentru prețuri, biata jună care păzește mărfurile turule pentru toți curioșii: ciorapii 350, șamponul (arăbesc) 500, bluza din voal natural 2500, rujul 150, parfumul 1200 și tot așa, de te minunezi cum de n-a făcut pînă acum scurtă la gură.

Nu e vorba de prețurile de la raionul de încălțăminte, pentru că așa uriasc cum vi se par, ele sînt totuși fixe: adică, indiferent de material, model și mărime, pantofii de damă costă 1200, cizmele scurte din înlocuitori 3500, cizmele lungi din piele 5000, pantofii bărbătești 2200.

Si toate au „un plus de frumusețe”: palete, mîrgeluse, fir strălucitor, lănișoare, fundulițe...

Cînd brinza se-mpute, o scoatem la vinzare!

Cel mai solicitat simț în această zonă a magazinului este

mirosul. Din toate părțile se revarsă parfumuri, arome, izuri și... miasme. Ca o însușă reconfortantă pentru orgoliul nostru național (năucit de aromele rafinate ale atîtor cosmetice străine) este duhoarea de brinză de burduf care te trăsnește la un moment dat. Un băiat dichisit vinde un produs galben-vinetic cu 60 de lei kilogramul și nu s-ar zice că n-are clienți. Spune că lucrează la etajul IV, la pizzerie, și că l-a trimis șeful să vîndă brinza, „pentru că s-a împuțit și nu mai poate fi băgată în pizza”. Deștept românul, orice ați zice!

Muzica ușoară — convertibilă

Pe la etajul I am avut cîntecul să o întîlnesc pe marea noastră cîntăreață națională, Carmen Mureșan, cea care a cîntat în viața ei numai piese din repertoriul internațional, fluturîndu-și dezorientată o nesfîrșit de lungă haină de blană (evident, naturală), arătînd ca scoborîtă din „Burda” și întrebîndu-mă chiar pe mine dacă în acest magazin nu există vreun raion cu vinzare în valută. Dacă ar fi urmărit „Actualitățile” la televizor, ar fi știut de „Faro” Paris și despre prețurile ei avantajoase (44 de dolari o bluză din mătase naturală, 22 de dolari o fustă din stofă, 8 dolari o pungă de detergent).

La porțile Europei?

După neagra disperare încercată prin magazinele statului drept, ori fiți ieși cîmpii, ori cauti — și găsești — privatizatii. Ei sînt de mai multe feluri: în moneda sărăciei naționale, în monedele vii ale valutei forte, ori bigami (și cu bănuțul neaos, și cu gologanii grei ai putrefacției occidentale).

Gura lumii slobodă

Mirela Cristea, 9 ani, îmbujorată: „Mi-a zis mama să vin să cumpăr țigări, iar pentru mine ciocolată. N-avem tot timpul dolari, dar acum s-a întors matusa mea din America și ne-a adus numai bunătăți. Îmi place dolarul la culoare, și hîrtia e mai frumoasă decît la banii noștri. Cînd o să mă fac mare, o să cîștig mulți bani și o să-mi iau de toate. O să-i cumpăr și lui mama, și lui tata, și lui bunica”.

Dan Filipas, 28 ani, dezinvolt, hîrtia pachetului foșnește imbușurător: „Am fost prin Turcia să mai vînd cîte ceva, altfel de unde valută? Numai țiganii să aibă? Sigur că mi-ar conveni să găsesc și pe lei ce găsesc în valută, dar uite, îmbrăcămîntea din magazinele de stat e din vremea lui Pazvante chiorul! Am vrut să-i cumpăr prietenei ceva mai acătării de 8 Martie, m-am săturat de cîrpele românești, ăștia cu marfă în valută barem știu că nu aduc obiecte de calitate a unșpea”.

Anonim, între două virste, smugîndu-se furios de lingă raionul de pulovere colorate, atîțitoare: „Fir-ați ai dracului cu valuta voastră!”

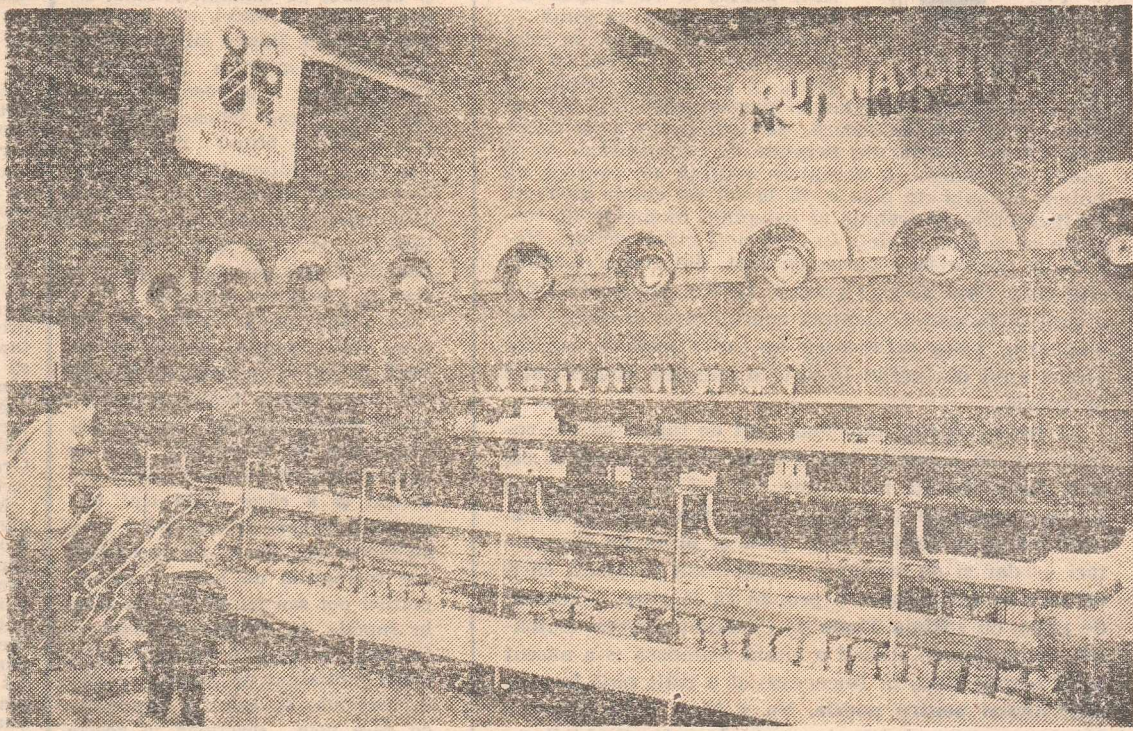
Anca Moldovan, 40 ani,

Harakiri în comerțul românesc

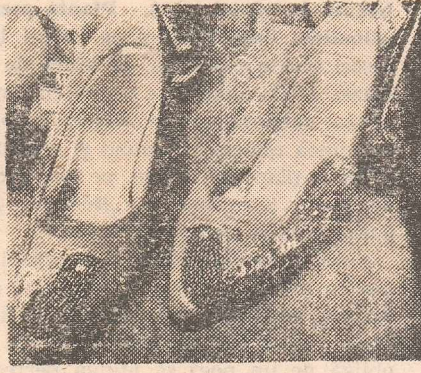
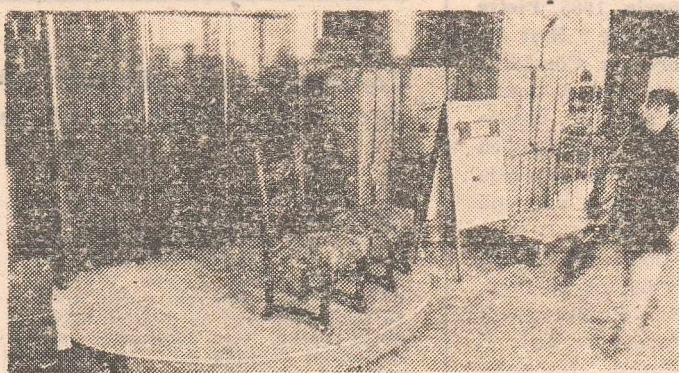
Așa de pestriț și de cabotin e comerțul nostru (monstru slobozit în lume cu fidula liberalizării între fălcile rapace), că te întrebi dacă nu cumva el a fost pe totdeauna mai bolnavă din noi, căci prea ușor și prea deastator l-a cuprins obsesia omenească.

Dacă ești ziarist al anului de grație 1991, cu un articol despre comerț nu mai poți da lovitură, chiar dacă ai pregătită cîte o bombă pentru fiecare rînd bătut la mașină: delapidare, dosire de mărfuri, speculă, rafturi goale (sau pline cu nimicuri pe dolari), jeg, obrăznicie, jaf... Spanac! Toate acestea nu mai provoacă nici cea mai slabă tresărire cititorului. „Factorilor de răspundere” nici atît, că de aia-i democrație: să poți spune orice și să fii sigur că nu te ascultă nimeni. Dacă mai torni peste aceste picanterii și sosul unor cugetări socio-filosofico-politicești, atunci chiar nu te mai citește nimeni. Realitatea a devenit atît de stridentă și de gîlă, încît e banal să scrii despre ea.

„ASTA E BOUTIQUE,

MAMAIE!“

coarcăne resemnate, privește cu jînd: „Nuuuu! N-am cu ce să cumpăr, mă uit și eu la cizme să văd ce s-a mai inventat în domeniu. Te cam enervează să te mulțumești doar cu admiratul! Nu înțeleg de ce, dacă tot a apărut comerțul în valută, nu se plătesc salăriturile în valută? Stau și mă întreb, totuși cine își permite să plătească cu traista plină din magazinele astea? Să lii la tine în țară mai oropsit decît într-una străină? Cel puțin acolo muncești bine, ești plătit bine și banii pe care îi primești sînt buni în orice magazin. Nu-i drept!”

Petre Voinea, 35 ani, mîini uzate, de muncitor: „Dacă știam de la ușă că e pe valută, nici nu intram, că iar m-apucă nebunia; păi cum, domnule, banii mei nu sînt buni? Și-așa nu mă ajung, dar cînd pun și eu deoparte, ce să fac, să mă spăl pe cap cu ei? Adică în Franța francezul cumpără în dolari sau în lei? Am impresia că ăștia își cam bat joc de noi, altfel nu pot să-mi explic”.

Cristina Olaru, proaspătă, înmiresmată, ușor iritată: „Cum-păr de aici pentru că mă respect. Mi se pare normal să te îmbrac bine, să mîninci bine,

să fumezi țigări bune, cred că toată lumea e sătulă pînă peste cap de cafea cu soia! Logodnicul meu este neamit, de la cîm mărci, vă mulțumește explicația?”

Elena Grigore, 51 ani, cătrănită: „N-am dolari și niciodată n-o să fac rost, nu știu de unde aș putea să iau, de la bisnitar? Și costă atît de mult că îți taie pofta oricum. Vremurile astea parcă te îndrămnă să furi ca să trăiești cît de cît. Nu mi-am imaginat că o să ajungem să înghițim în sec privind la vitrină, pentru că lei nu sînt primiți!”

Șase! vin turcii!

Luxos și bine protăpît în inima tirgului, puțintel mai la vale de hotelul București se află magazinul „Trident”. Firmă onorabilă care oferă giuvaericele, încălțăminte, țigări, sucuri exotice, confecții și gumă de mestecat. Domnul director executiv, Apati Metin, nu este din cale afară de încîntat la apariția presei pe care o sfătuiește ca în loc să-i obișduiască pe întreprinzători, să acorde mai multă atenție Parlamentului și legilor votate pe acolo.

Refuzînd diplomatic să des-tăinuie cît încasează într-o zi

(secret de afaceri), dl. Metin mărturisește că prăvălia a fost inaugurată la 1 septembrie 1990, că este firmă mixtă româno-turcă, iar aprovizionarea și-o fac în special din țara parteneră și din Anglia. Îi interesează calitatea, plătesc impozite piperate și pentru import, și pentru circulația mărfurilor. Vinzarea este bună. Da, chiar dacă prețurile sînt numai în dolari. Cine cumpără? Străini, dar și români, pentru că „fiind o sete teribilă de valută, toți au încercat să le treacă prin mină și toți au reușit!”

Au auzit de intențiile primului ministru — care a promis că nu vor mai exista magazine pe valută și afirmă revoltat că „în nici un stat din lume nu există o asemenea interdicție”. Fără comentarii. În caz de forță majoră, negustorii noștri bravi vor schimba prețurile în moneda națională, dar se întrebă cine va da 6000 de lei pe o pereche de blugi care costă acum 30 de dolari? Păi, credem că nu e chiar o problemă. A-cciași.

Grupaj realizat de VALERIA DORNEANU și OLTEA MUTULESCU

Alex. Ștefănescu

Mai sint de citit mii de cărți

Oferta de frumusețe

Stimați cititori ai revistei „Flacăra”, iertați-mă că sint indiscret, dar mă simt dator să vă întreb: de cînd n-ați mai citit o carte de versuri? Mi-ați putea răspunde că vremurile sint tulburi și că nu aveți starea sufletească necesară pentru a vă afunda într-un fotoliu și a vă gîndi — împreună cu poezii — „la lumi ce nu există”. Iar eu, în replică, aș putea să susțin că

tocmai în asemenea vremuri poezia reprezintă un refugiu. Nici dumneavoastră, nici eu, n-am avea dreptate. Cititul poeziei nu depinde de împrejurări. Ar fi comic să credem că numai în condiții de confort ne putem apropia de poezie. Și la fel de comic ar fi să ne închipuim că trebuie să așteptăm momente de restriște ca să ne închidem în casă și să citim versuri. Nevoia de poezie face parte, de fapt, din ființa noastră. Așa cum viața ne este pusă în pericol atunci cînd din organism lipsește o anumită concentrație de calciu sau magneziu, viața sufletească ne este pusă în pericol atunci cînd din suflet lipsește o anumită concentrație de poezie.

Ar trebui să profităm mai mult de faptul că noi, românii, avem o poezie foarte bună. Ca să ajungă la ea, unii străini învață românește, iar noi, care cunoaștem limba română de mici copii, o ignorăm. Chiar și acum, cînd trăim cu toții o viață grea și plină de amenințări — dar și de speranțe — continuăm să apară cărți de versuri valoroase. Vă propun să le citiți, începînd, de pildă, cu **Ultima Thule** de Constanța Buzea. Autoarea va împlini în curînd o vîrstă frumoasă (s-a născut la 31 martie 1941, în București) și a trăit pînă în prezent numai pentru poezie. Nu a făcut politică, nu a făcut carieră — a citit și a scris. În rafturile bibliotecilor există multe cărți semnate de ea: **De pe pămînt**, 1963, **La ritmul naturii**, 1966, **Noril**, 1968, **Ape cu plute**, 1975, **Agonice**, 1970, **Coline**, 1970, **Sala nervilor**, 1971, **Răsăd de spinii**, 1973, **Pasteluri**, 1974, **Limanul orei**, 1976, **Ploi de piatră**, 1979, **Umbră pentru cer**, 1981, **Cină bogată în viscol**, 1983, **Planta memoria**, 1985, **Pietre sălbatice**, 1988. (Vedeți ce titluri inspirate? Sint ele înseși scurte poeme...). În afară de aceasta, Constanța Buzea s-a ocupat și se ocupă cu devotament de poezia altora, susținîndu-i pe diferiți autori talentați, despre care încă nimeni n-a auzit și străduindu-se să-i aducă în prim-plan, ca vedete, pe poeții consacrați (paginile de poezie care apar în „România literară” exprimă gustul ales al Constanței Buzea).

Această exclusivitate a dragostei Constanței Buzea pentru poezie a făcut ca scrisul ei să devină, în timp, tot mai elevat și pur. Nu împlîntor, volumul recent apărut, cuprinde **sonete**, care, prin forma lor fixă, îl obligă pe un poet să atingă perfecțiunea. Un sonet nereușit este mult mai nereușit decît o poezie oarecare nereușită, întrucît sugestia de idealitate dată de forma fixă face imediat vizibilă o imperfecțiune. Ca o călugăriță care își impune un stil de viață auster, Constanța Buzea și-a ales această severă formulă de poezie dintr-un fel de cult al dificultății. Și nu este vorba numai de restricțiile drastice în materie de rimă și ritm, ci și de obligația unei maxime esențializării. S-a vorbit de „aerul polar” din poezia Constanței Buzea. Există, într-adevăr, în această poezie atît de multe abstracții și atît de rigurose folosite, încît versurile par cristale de gheață. Fixînd sentimentele sau stările de spirit în expresii de o precizie geometrică, poeta realizează un fel de cristalizare a lor.

Concise și glaciale, sonetele Constanței Buzea sint totuși pline de dramatism, sint adevărate **instantanee ale suferinței**. Asemenea celebrului tablou al lui Munch, **Strigătul**, ele fixează deznădejdea, o fac de neuitat. Iată un exemplu: „stelele-n larg cu numele lumină / nu mai au har și muzică nu are / nici luna destrămindu-se pe mare / străine-mi sunt și eu le sunt străină // valuri și nori nici zbor și nici plutire / sperînd un pisc de care să se bată / și negăsindu-l poate niciodată / se trec halucinînd în amăgire // țărîmul rămas de-a pururi fără mare / reversul unui cer candid devină / imaginar destin spre mine-nclină // văzduhul ca o peșteră de sare / și-n deznădejdea care nu mai doare / străin îmi e și eu fi sunt străină”. Cartea cuprinde încă patruzeci și nouă de sonete, la fel de bine scrise. O ofertă de frumusețe pe care nu trebuie să facem greșeala să o refuzăm.

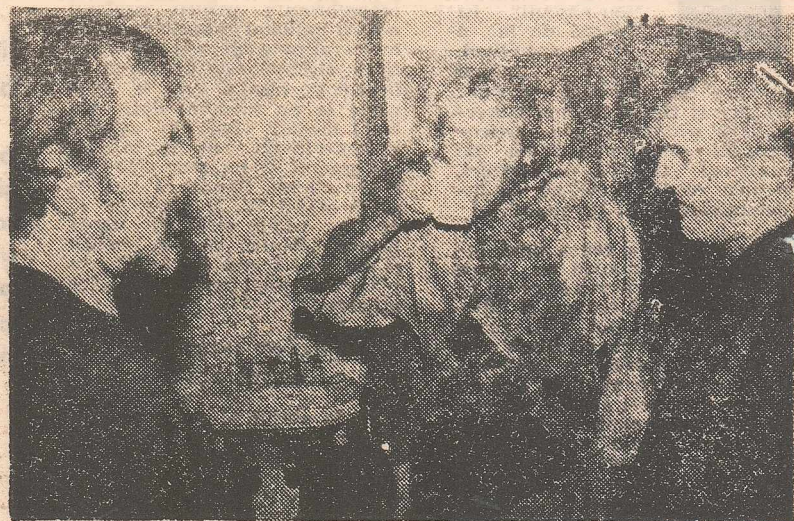
DE LA CAPȘA LA COTROCENI

Doresc unii să ne convingă că întîlnirea domnului Ion Iliescu cu un grup de oameni de teatru la Palatul Cotroceni în urma cărui s-a dat imediat un comunicat oficial de presă și două reportaje t.v., nu a fost decît o întrevvedere privată. Ne vine greu să credem în viața particulară a președintelui țării este înregistrată audio-video și difuzată pe canalul național de televiziune. De altfel, nici invitații domnului Ion Iliescu nu au știut că este doar o întîlnire particulară, altfel nu s-ar fi petrecut următoarea scenă: Draga Olteanu a năvălit a doua zi în biroul directorului Teatrului Național, domnul Andrei Șerban, încercînd să dea ordine într-o manieră imperativă și jignitoare, și toate acestea în calitate de tînără pensionară care a stat de vorbă cu Puterea.

La numeroasele întrebări pe care viața noastră socială ne obligă să ni le punem, se adaugă încă una: cine a inițiat și cui folosesc aceste conflicte care au fost declanșate și alimentate într-un mod mai mult sau mai puțin artificial și a căror țintă sint importanți oameni de cultură? Încă nu facem nici un fel de speculații, dar reamintim un lucru: oamenii politici pot sau nu să mai fie aleși în funcție de diverse conjuncturi. Oamenii de cultură există, ei sint aleși indiferent de jocurile politice. Depinde de noi, de fermitatea cu care vom reacționa la aceste soiuri de manevre, ca ei să rămînă aici sau să plece în altă parte.

AURELIA BORIGA ■

MERLIN SAU

Gheorghe Dinică, Răzvan Ionescu și Ion Coeșeru
În cana lui Parzival e totuși cafea

Te poți trezi ușor prizonierul lui „Merlin”. Mergi pe stradă, vezi o scenă oarecare și în minte îți apare o replică din Merlin. Ajungi la redacție, cineva îți înșiră o poveste și te trezești că-i răspunzi cu o frază din Merlin. Asculți buletinul de știri, te înfiori și iarăși auzi ca un ecou vorbele lui Merlin. În loc să stea cuminte pe scena Teatrului Bulandra, „Merlin” te urmărește pe străzi, în piețe, în apartamente mai grozav decît un agent secret. Dar de fapt ce este „Merlin”. Voi încerca să vă spun în următoarele paragrafe.

E povestea Cavalerilor Mesei Rotunde. Intemeierea Mesei Rotunde. Rătăcirile cavalerilor în căutarea Graalului. Moartea imperiului lui Arthur.

Merlin e fiul Diavolului, care, născut pe pămînt cu chip de om, încearcă să-și folosească puterile supranaturale împotriva tatălui său. Îi învață pe oameni să caute perfecțiunea. Dar visul lui e prea cutezător pentru firea umană. Cînd Merlin dispăre, în scenă va intra Diavolul și va distruge cu ușurință tot ceea ce gîndise Merlin. Din utopia Mesei Rotunde va mai rămîne doar legenda.

E povestea lui Parzival, omul-sălbăticuie care rătăcește prin pustiu, căutîndu-l pe Dumnezeu. Cînd va ajunge la capătul drumului va înțelege că Dumnezeu e în fie-

care, dar noi sintem orbi și nu-l putem vedea.

E povestea de dragoste a reginei Ginevra și a cavalerului Lancelot, o iubire amărui romantică.

E o piesă politică cu impact extraordinar la public.

E o parabolă. De la început simți că evadează din costumele de zale ale secolului al IX-lea și capătă conturul civilizației noastre crepusculare. Masa Rotundă devine globul pămîntesc, cavalerii mor în ultima scenă și aduc imaginea continentelor devastate de un război nimicitor. Replicile din „Merlin” încep să sune ciudat de asemănător cu versetele lui Nostradamus.

Repetițiile la acest spectacol au început acum doi ani. Îmi amintesc de o lectură din iarna lui '88. Într-o cameră înghețată actorii tremur și citeau cu o bucurie teribilă piesa lui Tankred Dorst. La un moment dat a venit Dinică, avea buzunarele pline cu covrigi calzi.

Destinul acestui spectacol s-a împlinit cu evenimentele din decembrie '89, cu lunile care au urmat și care au născut o națiune întreagă. Apoi, cînd lucrul cu actorii s-a terminat, a început așteptarea chinuitoare a decorului. Două elemente esențiale are scenografia lui Romulus Feneș: Masa Rotundă și un om de bronz, un colos de cîte tone. Cînd, într-un tirziu, a fost terminat, s-a văzut că nu existau

Convorbire cu dl. ȘERBAN PAPACOSTEA directorul Institutului de istorie „Nicolae Iorga”

— Domnule director, după ce anul trecut, la Crăciun, regele Mihai a venit în țară, un oficial care a trăit aceea împrejurare, probabil, ca pe un coșmar, a spus aiurînd: aici mai mult nici mai puțin, decît că regii României au disprețuit poporul român. Acea enormitate s-a dezumflat degrabă prin intervenția salutară a unui grup de cercetători de la Institutul „Nicolae Iorga”. Ce poate face în perspectivă acest institut pentru a se impușina numărul celor dispuși să creadă că istoria noastră e un maidan în perimetrul căruia adevărul e o cutie de reseră ruginită iar minciuna un os de ros?

— Institutul de istorie „Nicolae Iorga” este un institut de cercetări fundamentale, care își consacră activitatea domeniului istoriei naționale și istoriei universale. În același timp, prezența institutului și a cercetătorilor săi în viața publică și în publicistică este absolut necesară și în bună măsură se realizează aceasta fie prin angajarea directă a unora dintre membrii institutului în viața politică, în diversele grupări politice care există, fie prin participarea ocazională la manifestări cu caracter politic și prin lămurirea unor evenimente sau a unor procese de natură istorică din trecutul țării noastre care se află astăzi, încă, în centrul unor controverse istorice, cum a fost, de pildă, aceea legată de caracterul istoriei românești în cele opt decenii cit s-a aflat sub regim de monarhie constituțională. Intervenția unora dintre membrii institutului, cu acest prilej, nu a fost o luare de poziție în favoarea sau împotriva unei instituții istorice, ci numai pentru clarificarea unui adevăr istoric: este incontestabil pentru oricine cunoaște — fie și numai în linii generale — istoria României, că epoca deschisă de domnia regelui Carol I și încheiată prin abdicarea forțată a

regelui Mihai a coincis cu maximum de independență în istoria națională, cu maximum de stabilitate și deci cu posibilitatea maximă de dezvoltare și afirmare a forțelor naționale pe toate planurile, de la cel economic-politic la cel cultural-spiritual. Ceea ce nu înseamnă că această epocă a fost lipsită de greutăți, de nedreptăți, de conflicte. Dar, în evoluția generală a istoriei românești, ea coincide cu un apogeu. Nici tot ce-a fost bine în această perioadă nu-i de atribuit celor care s-au aflat în fruntea țării, nici tot raul care s-a petrecut nu este din vina lor. Meritul principal e al poporului român, care și-a găsit în acest interval forma cea mai potrivită, cea mai favorabilă dezvoltării sale.

— Cum vă explicați că există parlamentari, de exemplu, deci oameni cu pretenții, care fac dovadă gravă a necunoașterii istoriei?

— Sint poziții partizane subiective...

— Bine, dar sinteți de acord că rămîne o nerozie să vină cineva la tribuna Parlamentului și să spună de acolo, pur și simplu, că domnitorul Carol a cîștigat războiul din '77 cu armata lui Cuza?

— Astea sint poziții care n-au nimic de-a face cu o judecată obiectivă istorică. Poți fi republican, dar să faci o analiză obiectivă a ceea ce a reprezentat epoca regalității în istoria noastră, căreia nimeni nu-i poate contesta meritul de a fi pus bazele României moderne și — repet — de a fi creat cadrul cel mai favorabil cu putință dezvoltării naționale a României.

— Istoricul, deci specialistul, împreună cu cetățeanul care este doar un iubitor de istorie sau un pasionat de istorie, cum îl pot privi pe cetățeanul care nu știe și pe care nici nu-l interesează istoria? Fie acesta din urmă parlamentar sau nu.

URGENȚA

— Trebuie să constatăm că e un fapt regretabil. Datele fundamentale de istorie românească ar trebui cunoscute — și în primul rînd — de cei care constituie elita politică a țării. Încă o dată: fără a pleda pentru o poziție partizană — vedetele pot fi sau republicane sau monarhiste — faptele trebuie respectate în esența lor. Și faptele sint evidente. Chiar și regimul comunist, în fața sa mai tirziu, a renunțat la poziția inițială, de negare absolută, și s-a apropiat intruciva de adevăr în interpretarea unor momente și aspecte de istorie românească.

— Credeți că există politică — indiferent ce politică — prin care să poată fi justificată răstălmăcirea istoriei? Pare că nici o politică nu merită să te faci să-ți bați joc de istoria țării tale.

— Nu merită, dar să știți că sint încă puternice — și mă tem că vor mai fi — reflexele totalitare. Iar totalitarismul înseamnă și falsificare. Implicat pe planul istoriei.

— Dumneavoastră, institutul, ce puteți face? Mi-e cam greu să vă întreb: cînd vor apărea cărțile adevărilor noastre istorice? Cărțile se scriu mai greu, știu.

— Unele, poate, în viitorul apropiat. Cărțile generale, cu privire la epoca modernă și contemporană.

— Da, că despre ea vorbim în primul rînd.

— Nu vă ascund însă că pentru o tratare temeinică, la nivelul cercetării științifice, este nevoie pe de o parte de cunoașterea masivă a surselor acestei epoci — și a celei comuniste, în paranteză fie spus — iar asta nu va fi ușor — și în al doilea rînd va fi nevoie de studii aprofundate. Dar avem de gînd ca sub formă mai accesibilă unui public larg să punem în circulație lucrări de lămurire asupra liniilor

NOSTRADAMUS

soluții tehnice pentru ca omul de bronz să devină funcțional în scenă. Un spectacol care s-a născut cu tensiune și nervi. Dar și cu mult talent, iar pentru public tocmai asta e important. Asperitățile se nivelează seară de seară, la fiecare întâlnire cu spectatorii. Se pare că acesta este destinul Cătălinei Buzoianu, ca fiecare spectacol pe care îl face să fie o bătaie grea. Talentul ei, faima pe care o are o fac incomodă. Așa simțim noi, românii,

Doamna de Fier a teatrului nostru : Cătălina Buzoianu

cum iese cineva în față încercăm să-i punem piedică. Dacă o zărești, mignonă, cu pleto blonde, ochi albaștri și o voce delicată, nu poți crede că e una și aceeași persoană cu regizoarea cutezătoare, inteligentă și dărză, o adevărată Doamnă de Fier a teatrului nostru. În sfârșit, a avut loc premiera cu „Merlin”. Un spectacol de aproape patru ore. Din cele patru sute de pagini ale piesei lui Tankred Dorst, Cătălina Bu-

Interpret a patru roluri, Valentin Uritescu pare să alege după al cincilea

Doă actrițe în căutarea a șase personaje : Mirela Gorea și Oana Pellea

zoianu a ales 129. Scenele se articulează neașteptat într-o desfășurare epică pe mai multe nivele. Pentru a construi logica interioară a spectacolului, regizoarea va folosi cu abilitate lumina, muzica (foarte inspirată a Maiei Ciobanu), vocea diafană a menestrelului (Alice Barb), jocul spectaculos, chiar acrobatic al actorilor dar, în primul rând, alternarea permanentă a registrului grav cu cel comic. În spatele personajului istoric se insinuează mitul, misterul și, în mod neașteptat, realitatea noastră imediată. O adevărată vrăjitorie. Mulți actori interpretează două, trei sau patru roluri. Este remarcabil că deși distribuția e numeroasă, fiecare „se vede” pe scenă, se face remarcant chiar dacă nu are foarte multe replici de spus.

În rolul lui Merlin și al Diavolului — inegalabilul Gheorghe Dinică. Este motorul întregului spectacol și de aceea e obligat, clipă de clipă, să pună în joc inteligența sa scenică, umorul și farmecul său. Mă întreb uneori cu cine a făcut Dinică pact, că prea îi ies toate rolurile. O regăsim pe Mariana Mihut într-o formă excelentă. Și ea interpretează două roluri, dar m-aș referi în primul rând la regina Genevra, o măiastră demonstrație a feminității cu tot ce cuprinde ea, de la inger la demon. Răzvan Ionescu în Parzival reușește o compoziție de mare tensiune. O adevărată revelație a spectacolului este Mirela Gorea în cele patru roluri care oferă tot atâtea imagini ale acestei actrițe grațioase, cu un temperament pe care până acum nu îl bănuiam. Un rege cu finută shakespeareană este Arthur, în interpretarea lui Ion Cocieru. Un actor de forță se dovedește Doru Ana. Foarte bun momentul Oanei Pellea în Elaine, tonifiant pentru spectacol este jocul celor trei tineri, Ștefan Bănică junior, Adrian Ciobanu și Mihai Constantin. Dacă spațiul care se oferă cronicii de teatru nu ar fi măsurat cu atita zgircenie ar fi meritat scris pe indelete despre toți cei care joacă în acest spectacol, pentru că sint extraordinari.

Va avea succes „Merlin”? Gîndindu-mă numai la cei care nemărgasind bilete stau cu zecile pe scările sălii de spectacol, cit și la reacțiile pe care le au aproape la fiecare replică, pot să cred că va confirma îndelungile noastre așteptări.

AURELIA BORIGA

Fotografii de CRISTIAN CĂLUGĂR

ISTORIEI

mari de evoluție a României moderne în cadrul de istorie generală în care acest proces s-a produs. Astfel de lucrări s-ar putea să apară încă de anul acesta. Diverse cărți, publicații, chiar și unele broșuri.

— Într-adevăr, istoricii sint așteptați nu numai cu tratate savante care n-or să fie citite decit tot de un cerc restrins. Broșurile, bunăoară, ar fi mai accesibile. Altfel, acest gen de tipăritură era mult mai frecvent, mai cu seamă cînd exista o urgență a comunicării. Și nu se poate spune că istoria, astăzi, n-ar fi o urgență. Cunoașterea ei, mai exact.

— Da, sigur că da.
— În paginile revistei noastre veți fi bine primiți oricînd. Noi vă așteptăm. Se poate organiza, de exemplu, o întâlnire între citiva muncitori din întreprinderi bucu-reștene și citiva cercetători din acest institut. Credeți că se poate?
— E o idee foarte bună. O să le comunic colegilor mei.

— O.K. Deci aveți de gînd să ieșiți puțin în arenă, să zic așa?

— Cum ați observat, am mai avut un asemenea demers și se poate spune că efectul a fost extraordinar. Domnul ministru Pleșu, pe care l-am întâlnit după aceea, mi-a spus că discuțiile în ședința de guvern au început chiar de la poziția istoricilor. Televiziunea, căreia i-am trimis textul la ora 2 după-amiază, scara la 8 l-a citit. Un efect extraordinar...

— Totuși, cu o floare nu se face primăvară.

— Aveți dreptate. Istoriografia însă, trebuie să știți, a fost așa de lovită — pentru că a fost instrumentul principal ideologic în timpul lui Ceaușescu — și s-a produs un haos extraordinar chiar și în rîndul istoricilor, așa încît redresarea nu va fi ușoară.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Correspondență literară

Ariette Pescăruș : realizarea artistică a textelor trimise e sub nivelul bunelor dvs. intenții. Adresați-vă pentru confirmare revistei Tomis din Constanța. ● G. Militaru : textele trimise (inclusiv Dascăl de țară) fac abstracție de cerințele stilistice ale literaturii la zi. Nu înțeleg de ce vă mulțumiți cu atit de puțin cînd se scrie atit de multă literatură bună chiar acum ? ● Cecilia Șerban : dacă poemele trimise sint scrise de Andrei, e — într-adevăr — o speranță. Pe alocuri transpar versuri care îi depășesc experiența. Indiferent, însă, cine a scris textele, ele sint poezie. E singurul lucru important. Lăsați-l, vă rog, pe băiat să-mi scrie el. Vreau neapărat să portan o corespondență în direct !

Nu mai vreau să fiu vis

Desene de GHINEA GHEORGHÎĂ URIAȘU

În fiecare seară spălăm aerul
În care au plutit păsările,
Sau ploaia, cu ascuțitele ei unghii,
Mai șlefuiim o dată, pentru ultima oară

Piatra numită Pămînt
Și ne întoarcem în vise,
În acele prăpăstii sticloase
Uneori minunate.
Locuim visele
Sîntem minile lor,
Sîntem cristalul lor urlag
Prin care curg înspre noi,
Noaptea,
Înaltele stele.

DANIELA BURLACU,

elevă

● Mădălina Lupu : pentru început e bine. Dar poezia e mult mai mult. Citiți ce se scrie acum. ● Vasile Popa Titel : adresați-vă oricareia din cele peste 500 de edituri existente în prezent. Gramatica, însă, vă e la pămînt ! ● D.N.V. : tot ce spuneți e adevărat, dar nu e poezie. ● Cel mult ar putea fi text de cîntec. Mînaș greșelile de ortografie ! ● David Elena : sîntem alături de dvs. în tot ce ne-ați scris. Trăirile dvs. sint impresionante dar realizarea artistică a versurilor e modestă. ● Clonca Stela (ambele plicuri) : e un fior — dar subtil — de poezie : „Un trandafir sărutînd manuscrisul / înimi îmbrățișate / pulsînd / cuvînt...” ● Gherguș Liliana : dacă pentru dvs. versurile trimise sint o performanță, pentru literatură care se scrie acum, nu. Atenție la greșelile de ortografie ! ● Măgiaz Marieta : „Definiția iubirii” nu intră în discuție. În celelalte e o tensiune promițătoare. Mai trimiteți ! ● Popa Letiția : „Iar aburul roștii / dilată involuntar / flămînzii porii ai zorilor” — e tot ce-am găsit mai proaspăt. În afară de „Senzația consoanei”, celelalte poeme au o retorică romantică anacronică. ● George Popescu : rubrica aceasta este deschisă în primul rînd tinerilor, celor ce au nevoie de un minim dispecerat pentru a găsi adresele și reperele necesare. Versurile dvs. se descurcă singure. Adresați-vă unei reviste literare.

ION ZUBAȘCU

Gheorghe Tomozei

GRAFITI

Un fel de scrisoare

Dragă Mircea Dinescu, aleg această cale epistolară (ușloc pistolară) fiindcă, s-a dovedit, ședințele Consiliului nostru obștesc încep de regulă sub bune auspicii dar se tuibură rapid îngăduind violente înfruntări de, hai să le zicem opinii, spre a se sfîrși cu scene dramatice. Prietenii pina mai ieri, alaltăieri, protagoniștii turnărilor verbale (deocamdată) se despart în vacarm. Demisile curg, ieșirile spectaculoase din „scenă” sint tot mai dese, astfel încît sceptic foarte, imi spun că „răutățile vremii” (vorbire de cronicar) au ajuns să ne copleșească și nu vîd mijlocul în care ne-am putea regăsi într-o adevărată confrerie. Ne pierdem „familia”, minusculul nostru „trib” se des-tramă (și ce lesne, cîndva, să tot fie de atunci unsprezece luni, dacă nu douăsprezece ; amenințăm să devenim Partidul Cernelii), singuri ne refuzăm dialogul (între noi și... noi, conciliai la nevoie de... noi), singuri ne dăm unui destin îndeajuns de puțin colorat, ca să nu spun sumbru. Limbajele de platina capătă, în „război”, strălucirea funestă a limbajelor de lemn, uităm tot ce ne-a legat în restrîns și...

Toată lumea greșește în ratatul nostru partid cu manifeste (cărți) tot mai puține și aș fi profund nedrept de nu îi-aș recunoaște o contribuție de excepție (ești ireversibil un amant al excepției) la amalgamul de dihonii ce fac deliciul dușmanilor (care și domniile lor există) după cum, concurîndu-te copios, te urmează sfetnicii, povătuitorii de circumstanță, ciracii, în urma cărora tropăim noi, truștii, scriitorii de rînd (rîndul 1, rîndul 2, nu contează) dedați mai mult zeflemeiei, pamphletului, parodiei, dar neînstare să ne și materializăm bunele intenții. E o grozăvie să fii șef al scriitorilor (de fapt, e imposibil), dar a-i domoli în patimile lor e chiar peste putință. Tocmai făcînd apel la energiile și umorul tău imi îngădui să cred că, vorba „Europei Libere”, vom auzi și de bine, dar nu de asta îți răpesc timpul.

Îți semnalez o situație de neimaginat în urmă cu doar o lună, aproape „veche” acum: prietenul nostru, marele poet Florin Mugur a murit (mai tîrziu vom fi „eleganți” și ne vom aminti că „s-a stîns”) și noi doi ne-am numărat printre puținii ce l-am condus spre umila lui criptă. Cred că nu-ți terminaseși micul, emoționantul discurs de adio cînd un „întreprinzător” îi și aducea locuința cu grația (felină, nu ?) a hienei. După doar cîteva zile, citez dintr-un jurnal : „s-a năpustit literalmente să se instaleze (...) mergînd pînă la demontarea vechii broaște și înlocuirea și în prezența plutonierului Năstase, de la secția 14 Poliție. (...) în această casă există 8—9 mii de volume și o întreagă arhivă, cuprinzînd scrisori, manuscrise, fotografii care se găsesc acum îngrămădite într-o singură cameră, sigilată de poliție”.

De ce am lăsat noi, Uniunea Scriitorilor, ca avuții de suflet al poetului să ajungă în pragul înșirii ? Plutonierul trebuia să-i „vegheze” începutul de postumitate ?

Nu ne putem gîndi cumva la crearea unui Fond documentar (nu muzeal) funcționînd chiar în palatul nostru (o cameră-două) și cuprinzînd arhivele dispărutilor, fond ce nu interesează (au și ele depozite burdușite) Academia sau Muzeul Literaturii ?

Scriitorii mor îndeobște singuri, nu prea sint ei norocoși spre a-și întemeia familii pioase, îi mănîncă mansonarele, garsonierele de confort ceaușist, gamela cantinei săracilor, uritul, uitarea. Cu ce sint de vină însă valioarele de carton prestat în care și-au tănuuit, o viață, „comorile”. Care chiar sint. Există zeci de donații refuzate. După cutremur, cîțiva din cei veniți să încarce mobilele de preț ale Casei Scriitorilor spre a le duce la „păstrare” într-un castel de vinătoare al lui cutare, joacă fotbal cu tomurile îmbrăcate în piele ale (unei părți) din biblioteca lui Ion Marin Sadoveanu...

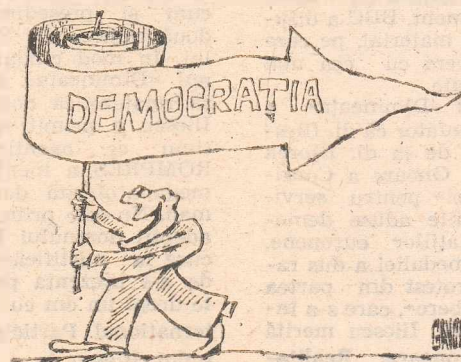
Hai să apărăm Somne, Urme și nu doar atit. Arhivele scriitorilor conțin adesea surprize în s'are să producă senzație. Frumoasa revistă „Manuscriptum” (mai apare ?) n-a ostenit să ni le ofere.

Grozăvia din strada Bibescu 19 nu trebuie să se mai repete.

Ai (încă) puterea să așezi pe un perete al-casei lui Mugur o „piatră” amintitoare precum că...

Ideea mea e ușor de realizat, necostisitoare (ba din contra) nezgomotoasă, și împlinirea ei, cine știe, va mai nătezi cumva cîtele de tristețe cu care ne împodobim, africaneste, frunțile.

Nu mi răspunde în ședințe. Larma te va împiedica s-o faci. S-ar putea să nu te aud, să nu te înțeleg. Scrie-mi tot în vreun jurnal, cîteva rînduri...

„Referendumul“ migratorilor și al baionetelor

De ce Moscova nu are dreptul să organizeze referendumuri în teritorii ocupate, deci în teritorii care juridicește nu-i aparțin, am arătat cu alt prilej. De ce Moscova nu are dreptul să organizeze referendumuri în republici suverane, ale căror foruri de conducere, alese democratic, au respins asemenea consultări regizate de alții, am arătat, de asemenea. Că rezultatele unor asemenea „referendumuri“, impuse cu forța, sunt nule de drept este limpede pentru toată lumea. În cele ce urmează mă voi ocupa doar de unele aspecte ale mascaradei montate de Kremlin în Basarabia sub chip de „referendum“.

Au fost în Basarabia înainte de război 5 milioane de români și mai sint acum doar 3 milioane; restul au fost fie siliți să se expatrieze, fie deportați, fie exterminați. Dar și așa românii din Moldova de la răsărit de Prut alcătuiesc peste două treimi din populația republicii. Cine sint ceilalți? Ceilalți sint migratori, venetici, în principal ruși și găgăuzi. Și unii, și alții au fost aduși aici, și pe vremea țarilor, dar mai cu seamă în timpul ocupației începute în 1940 și care durează și în prezent, pentru a schimba componența națională a populației teritoriului, pe de o parte, și, pe de altă parte — aceasta cu deosebire în ceea ce-i privește pe ruși —, pentru a stăpîni bine prin intermediul lor pămîntul cotoptit. E vorba de migrația nenaturală, practică de regimul bolșevic, operațiune prin care rușii au fost propulsați în toate posturile-cheie, în fruntea bucatelor, în toate „republicile libere strînse-n Uniune“, în detrimentul populației băstinașe. Am scris în alt articol să singura șansă a acestor migratori de tip bolșevic — avîndu-i în vedere în primul rînd pe rușii din Basarabia, firește — de a-și așeza pe viitor viața în chip normal (dacă facem abstracție și de faptul că se pot întoarce acasă la ei, în Rusia) este de a se împăca cu ideea că sint minoritate națională și de a se comporta ca atare. Dar iată că ei, migratorii, cel puțin pînă în momentul de față, nu se împacă cu această idee. Ei s-au agățat de referendum ca de un colac de salvare, iar Moscova a făcut din ei „detășamentele de șoc“ pentru farsa referendumului.

Ajutați — ați ghicit, nu-i așa? — de glorioasă armată sovietică. Baionetele și puștile au fost puse să „vegheze“, în fapt, să amenințe și să intimideze. Așa-numita Comisie centrală de organizare a referendumului a fost instalată în incinta Casei Centrale a Armatei Sovietice din Chișinău. Nici observatori străini, nici presa n-a avut acces nici la sediul comisiei, nici la localurile de votare. Ei în „de ei, migratorii“, militarii și cu urnele în brațe, în care au putut să pună orice. Și să nu mai vorbim de sistemul adoptat de Moscova: sint valabile rezultatele dacă au venit la urne jumătate din cei cu drept de vot și dacă aceștia jumătate au votat „pentru“. Și astfel, cu un sfert din „voturi“, ca să nu mai vorbim de posibilitatea totalei măs-lui, o republică se poate pronunța pentru rămînerea în Uniune.

Perfid cit cuprinde, marxist-leninist sadea, kremlinist sută-n sută, procedeul vizează totodată bizarul și absurdul. Cum adică, să decidă rușii și găgăuzii din Basarabia (sprijiniți de baionete, desigur) ca Basarabia să rămînă în continuare a Rusiei? Nu cumva soarta țării trebuie decisă de populația băstinașă, larg majoritară, în condițiile stabilite de conducerea țării și nu de Kremlin?

Fără nici o valoare, farsa din Basarabia numită pompos „referendum“ nu face decît să confirme, cu privire la Moscova, că lupul își schimbă părul, dar năravul ba. Însă timpurile s-au schimbat, și pădurea prin care bîntuie lupul devine zi de zi tot mai rară.

ION D. GOIA

Domnul Iliescu și Simba (nu Samba)

Vă mai aduceți aminte? Din cînd în cînd odiosului i se decerna și i se aducea din Italia „Premiul Academiei Simba“. Nimeni n-a știut nici atunci și nu știe nici acum ce era „Simba“, în cazul că exista de-adevăratelea. Investigații făcute în epocă de unii ziariști au dus la găsirea, cu acest nume, doar a unei fabrici de... încălțăminte (simplă coincidență cu meseria răposatului?). Iată însă că în vîrtejul Simbei (nu al Sambei) pare că începe să fie prins și domnul Ion Iliescu. Președintele nostru a primit, după cum se știe, o medalie de la un domn englez pe nume Bjorck. În legătură cu acest fericit eveniment, BBC a difuzat un scurt material, pe care îl reproducem cu cea mai mare fidelitate.

Cotidianul „Dimineața“ a anunțat triumfător că dl. Iliescu a primit de la dl. Bjorck „Medalia de Onoare a Consiliului Europei“ pentru serviciile neprețuite aduse democrației și relațiilor europene. Decernarea medaliei a dus rapid la un protest din partea „României libere“, care s-a întrebă dacă dl. Iliescu merită o asemenea onoare. Realita-

tea este mult mai simplă. Medalia oferită de dl. Bjorck la București nu e nici un premiu special și nici foarte importantă. Este un cadou la dispoziția președintelui Adunării Consiliului European și este

oferită șefilor de stat sau de guvern cu care se întâlnește dl. Bjorck. Pe scurt, este un dar protocolar de genul celor obișnuite între delegațiile străine. În plus, departe de a fi fost oferită doar domnului Iliescu, medalia a fost decernată și domnului Roman, precum și președinților celor două camere ale Parlamentului. În mod ciudat, cotidianul „Dimineața“ a preferat să relateze că doar domnul Iliescu a primit medalia, în timp ce agenția de știri ROMPRES a menționat doar medalia oferită domnului Roman. Nu este prima dată cînd adepții domnului Iliescu recurg la mistificări cu scopul de a-l prezenta pe președintele drept un om cu renume internațional. Participarea domnului Iliescu la o Conferință

pentru copii la New York, anul trecut, a fost prezentată drept o vizită în Statele Unite, cu toate că președintele George Bush a refuzat să-l primească. Prezența președintelui român la funeraliile im-

păratului Hirohito, prezența pur protocolară, a fost, de asemenea, înfățișată în România drept o importantă vizită în Japonia. În sfîrșit, prezența domnului Iliescu la o expoziție în Italia a fost transformată într-o vizită de lucru. Nicolae Ceaușescu era un maestru al acestor lucruri, timp de decenii „Scînteia“ a publicat telegrame de felicitări cu prilejul zilei sale de naștere din partea liderilor de stat și telegrame de protocol ale șefilor de stat care treceau prin spațiul aerian român. De fiecare dată scopul era de a da impresia că liderul român este iubit și respectat în lumea întreagă. Se pare că asistăm la continuarea tacticii, iar un ziarist britanic a afirmat în cotidianul „Daily Telegraph“ că domnul A.

Bjorck, președintele Adunării Consiliului European nu este atît de important pe cît pare și ziaristul afirmă că este gata să ofere o medalie oricărui cetățean britanic obișnuit care susține cîinst că a auzit de

el, iar ziaristul crede că s-ar decerna mai puține medalii decît la București.

Mi se pare că alte comentarii sint absolut inutile.

Arafat mazilit?

Odată cu prietenul său Saddam Hussein, și liderul OEP, Yasser Arafat, a ieșit cu coada-ntr-o picioare din războiul din Golf. Problema înlocuirii s-a pus și se pune pentru amîndoi. Un ziar egiptean arăta că și unul, și altul se află la cîrmă de peste 20 de ani (cum a fost cazul și la noi, cu cel mai bun fiu) și că e timpul ca cele două popoare să se descotorosească de ei. Chestiunea este de mare importanță pentru pacea în Orientul Mijlociu și mă voi ocupa de ea altădată. Acum am în

vedere doar două afirmații care trec foarte pe alături, fie de chestiune, fie de adevăr. Prima aparține unui membru marcant al Comitetului Executiv al O.E.P., Khaled al-Hassan, și sună astfel: „Nu există nici o contestare a conducerii lui Arafat în rîndurile executivului, format din 15 membri“. Tot ce se poate. Însă nu e vorba de faptul dacă cîracii din statul major al lui Arafat îl contestă sau nu pe acesta, ci de faptul dacă rezultatele obținute de el, evenimentele, viața, realitatea, istoria și necesitatea politică cer sau nu schimbarea lui Arafat. Și răspunsul este afirmativ. Arafat n-a adus palestinienilor decît suferințe și eșecuri. Nu mai au palestinienii pe altul, mai capabil? A doua afirmație a fost făcută de președintele Egiptului, Hosni Mubarak (de fapt, el a repetat o teză care circula de un număr mare de ani): „OEP este reprezentantul poporului palestinian“. Ca și ceilalți care pronunță sau au pronunțat această frază, printre care s-a prenumărat multă vreme și magul de la Scornicești, Mubarak uită să spună cine a ales OPE-ul în postura de reprezentant al poporului palestinian. Poporul palestinian, după cîte știu eu, nu. (I.D.G.).

Apelul este semnat de cunoscuta personalități politice.

TEROARE ȘI SÎNGE LA CHIȘINĂU

„Oameni buni, oameni buni, nu stați aici, n-aveți ce face! Luați mașina și mergeți la Panfilov! Acolo e nevoie de voi!“ Urmez vocea dramatică a celui ce îndemna grupul adunat în jurul stautii lui Ștefan cel Mare din Chișinău. Sar în troleibuzul 4 și în cîteva minute ajung la unitatea militară de pe strada Vasile Lupu nr. 51 (fostă Panfilov) aflată la o intersecție largă de străzi.

Aici un peisaj de sfîrșit de mileniu și sfîrșit de imperiu: pe treptele unității — armata sovietică, așteptîndu-și bolșevicii să vină s-o voteze, de-a lungul trotuarelor — sute de militieni devotați Parlamentului Moldovei încearcă să stăvilească populația Chișinăului sosită, ca și mine, să-i privească în ochi pe cei ce iubese un cadavru uriaș, să-i fluiera și, eventual, să-i lămurească în ultima clipă, arătîndu-le automatele de dincolo de gardul garnizoanei. Peste această hărmălaie generală, a-lămurile fanfarei par horcăitul unui animal sufocîndu-se.

La un moment dat un regizor de la Moldova Film cu sunetistul său se apropie prea mult de garnizoană. Porțile unității militare se deschid și dau drumul zăvodului roșu flămînd și abia ținut de zgardă. Camera de pe umeri e trîntită la pămînt. Sunetistul lovit cade între cizme. Mulțimea rupe cordonul militienilor, se încaieră cu armata, bocanci în tîmple, bastoane peste față, armata roșie se retrage o clipă după ziduri, doar să se

reorganizeze. Apoi năvălește din nou cu furie. Oamenii smulg pietre din caldarîm și aruncă, începe hăituiala sălbatecă, de moarte, atît de bine cunoscută, cînd trupuri se vinează și se sufocă, cînd osul se frînge de fier, cînd singele din tîmple întunecă vederea. Și fanfara cîntă la roșia sărbătoare.

După un timp, intervin uriașii trupelor speciale omon (antiteroristi). Se așază ca tampon între armată, militieni și oameni. Se trag trei focuri de armă. Lumea o ia la fugă pe străzi, înnebunită, revine. Se formează zidul binecunoscut de scutieri pînă scade furia oamenilor. Așa s-a votat libertatea la Chișinău.

Iată numele celor agresati în ziua de sîmbătă, 16 martie 1991, în fața garnizoanei miliției de pe strada Vasile Lupu nr. 51, cu care am reușit să stau de vorbă: Pavel Bălan, Andrei Botan, Ion Popovici de la Moldova Film, Soitu Tudor, bătut și în cursul dimineții, Sergiu Hurlășteanu, desfigurat, cu singele curgîndu-i din tîmplă. Armata sovietică a lovit inclusiv militienii Republicii Moldova, a spart chiar și camera trimișilor emisiunii „Vremea“ de la Moscova, care fac programul de Actualități al Televiziunii Sovietice, a agresat Televiziunea Națională din Chișinău.

Vom reveni cu amănunte în numărul viitor.

ION ZUBAȘCU

Scoaterea din istorie a Tratatului Ribbentrop-Molotov se apropie de scadență. Mersul istoriei poporului român se desfășoară în mod inevitabil spre reîntregirea teritorială a României. A sosit vremea implicării factorilor oficiali din București, pentru ieșirea Bucovinei de Nord, a Republicii Moldova și a județelor din Basarabiei, din situația de teritorii anexate. Parlamentele Republicii Moldova și României au cadrul legal, asigurat de necunoașterea Tratatului Ribbentrop-Molotov pe plan internațional cit și de anularea acestui tratat de către Moscova, pentru a cere U.R.S.S. să se retragă necondiționat din aceste teritorii.

Apelul Academiei de Științe din Republica Moldova, adresat parlamentelor României și Republicii Moldova, tuturor oamenilor de bună credință din spațiul românesc, apel semnat de 150 de cercetători științifici și alți salariați ai Academiei din Chișinău, evidențiază că unica posibilitate

de salvare a poporului autohton din Republica Moldova este alipirea cu România. Semnatarii apelului se adresează celor două parlamente, cerîndu-le să se intrunească, la Iași, pe data de 27 Martie 1991, în sedință comună, în Sfatul Țării, avînd ca obiectiv lichidarea urmărilor Pactului Ribbentrop-Molotov față de România, față de teritoriile ei răpite, Basarabia și Bucovina de Nord.

Sintem intru totul de acord cu conținutul acestui apel. Toți românii de la apus de Prut, din Bucovina de Nord, din Republica Moldova și din județele din sudul Basarabiei, sintem fiii aceleiași popor, sintem fiii aceleiași țări. România are dreptul, inatacabil din punct de vedere istoric și al dreptului internațional, la toate teritoriile anexate de U.R.S.S. în 1940.

Chemăm întreaga suflare românească să acționeze cu energie și demnitate, pentru ca ziua de 27 Martie, a Unirii Basarabiei cu România, Patria—

Mamă să ne găsească pe toți cei dintr-o parte și alta a Prutului cu gîndul și inimile îndreptate spre Iași.

Alternativă la retragerea ocupanților din Bucovina de Nord, Republica Moldova și județele din sudul Basarabiei nu există.

Cerem Parlamentului României să răspundă glasului conștiinței românești și pe data de 27 Martie să fie la Iași, unde să facă, parlamentarilor din Chișinău, primirea pe care aceștia o merită, de aleasă și adîncă cînstire.

Parlamentul României se află în fața unei mari posibilități, istorice, de a avea alături întregul popor român, indiferent de coloratura politică. Nu se mai poate amîna angajarea fermă a oficialităților de la București, în timp ce, sub ochii noștri, românii de peste Prut sint ținuiți în captivitate și supuși unor grave opresiuni.

Apelul este semnat de cunoscuta personalități politice.

S-A ÎNTORS MAȘINA LUMII

păratului Hirohito, prezența pur protocolară, a fost, de asemenea, înfățișată în România drept o importantă vizită în Japonia. În sfîrșit, prezența domnului Iliescu la o expoziție în Italia a fost transformată într-o vizită de lucru. Nicolae Ceaușescu era un maestru al acestor lucruri, timp de decenii „Scînteia“ a publicat telegrame de felicitări cu prilejul zilei sale de naștere din partea liderilor de stat și telegrame de protocol ale șefilor de stat care treceau prin spațiul aerian român. De fiecare dată scopul era de a da impresia că liderul român este iubit și respectat în lumea întreagă. Se pare că asistăm la continuarea tacticii, iar un ziarist britanic a afirmat în cotidianul „Daily Telegraph“ că domnul A.

el, iar ziaristul crede că s-ar decerna mai puține medalii decît la București. Mi se pare că alte comentarii sint absolut inutile.

Arafat mazilit?

Odată cu prietenul său Saddam Hussein, și liderul OEP, Yasser Arafat, a ieșit cu coada-ntr-o picioare din războiul din Golf. Problema înlocuirii s-a pus și se pune pentru amîndoi. Un ziar egiptean arăta că și unul, și altul se află la cîrmă de peste 20 de ani (cum a fost cazul și la noi, cu cel mai bun fiu) și că e timpul ca cele două popoare să se descotorosească de ei. Chestiunea este de mare importanță pentru pacea în Orientul Mijlociu și mă voi ocupa de ea altădată. Acum am în

vedere doar două afirmații care trec foarte pe alături, fie de chestiune, fie de adevăr. Prima aparține unui membru marcant al Comitetului Executiv al O.E.P., Khaled al-Hassan, și sună astfel: „Nu există nici o contestare a conducerii lui Arafat în rîndurile executivului, format din 15 membri“. Tot ce se poate. Însă nu e vorba de faptul dacă cîracii din statul major al lui Arafat îl contestă sau nu pe acesta, ci de faptul dacă rezultatele obținute de el, evenimentele, viața, realitatea, istoria și necesitatea politică cer sau nu schimbarea lui Arafat. Și răspunsul este afirmativ. Arafat n-a adus palestinienilor decît suferințe și eșecuri. Nu mai au palestinienii pe altul, mai capabil? A doua afirmație a fost făcută de președintele Egiptului, Hosni Mubarak (de fapt, el a repetat o teză care circula de un număr mare de ani): „OEP este reprezentantul poporului palestinian“. Ca și ceilalți care pronunță sau au pronunțat această frază, printre care s-a prenumărat multă vreme și magul de la Scornicești, Mubarak uită să spună cine a ales OPE-ul în postura de reprezentant al poporului palestinian. Poporul palestinian, după cîte știu eu, nu. (I.D.G.).

Curier juridic

Răspundem în continuare altor întrebări privind protecția socială a șomerilor și reintegrarea lor profesională.

3. Care sînt persoanele care nu beneficiază de ajutor de șomaj ?

Potrivit art. 5 al Legii nr. 1/1991, nu beneficiază de ajutor de șomaj :

a) persoanele care dețin în proprietate terenuri agricole în suprafață de cel puțin 10 000 m.p. în zonele colinare și de șes și de cel puțin 20 000 m.p. în zonele montane ;

b) persoanele care au surse de venituri proprii sau care realizează venituri din prestarea unor activități autorizate în condițiile prevăzute de lege și care obțin pe aceste căi un venit de cel puțin jumătate din salariul minim stabilit pe economie, indexat ;

c) persoanele cărora li s-a oferit loc de muncă corespunzător pregătirii și nivelului studiilor, situației personale și stării de sănătate, situat la o distanță de cel mult 50 km de localitatea de domiciliu, sau li s-a recomandat de către oficiile forței de muncă, în scris, să urmeze cursuri de calificare sau recalificare și au refuzat nejustificat oferta sau recomandarea ;

d) persoanele care îndeplinesc condițiile de înscriere la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă ;

e) membrii cooperăției agricole de producție sau cărora le-a încetat această calitate.

4. Ce condiții trebuie să îndeplinească o persoană pentru a beneficia de ajutor de șomaj ?

Pentru a putea beneficia de ajutorul de șomaj, persoanele prevăzute la art. 2 al Legii nr. 1/1991, trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

a) să fie înscrise la oficiile forței de muncă din cadrul direcției de muncă și protecție socială din județe sau din municipiul București, unde își au domiciliul sau, după caz, unde își au reședința, dacă au avut ultimul loc de muncă în acea localitate ;

b) starea sănătății, dovedită cu certificat medical, să le permită să fie încadrate în muncă.

5. Cît timp se plătește ajutorul de șomaj ?

Conform Legii nr. 1/1991 (art. 9), ajutorul de șomaj se plătește pe o durată de cel mult 180 de zile calendaristice.

C. OLTEANU

1 Aprilie
a început...

nul Unirea), cit și din partea redactorului Ovidiu Rusu.

Față de acestea precizez următoarele : — Viciu Ion nu este liderul sindical din magazinul Unirea S.A. (magazin al cărui director general am fost pînă la data de 11.02.1991).

— Eu nu am fost destituit din funcție, ci mi-am dat demisia pe data de 11.02.1991.

— Nu am făcut fraude, și nu sînt în nici un fel de anchetă a poliției (de altfel nu există noțiunea de poliție financiară folosită în articol).

Deci nu înțeleg cu ce drept redactorul dv. trage concluzia că aș fi un „director exorc” fără a verifica afirmațiile vinzătorului Viciu Ion.

Față de aceste fapte menționez că pe numitul Viciu Ion l-am acționat în judecată pentru calomnie.

Avînd în vedere funcția pe care am ocupat-o,

sînt cunoscut de un cerc foarte larg de persoane, față de care m-am bucurat permanent de respect în raport cu modul în care mi-am desfășurat activitatea, neavînd niciodată nici un aspect negativ (deci nici fraude sau alte aspecte penale).

Intrucît afirmațiile făcute în ziarul dv., ziar de mare tiraj, îmi aduc prejudicii, vă rugăm să inserați în paginile dumneavoastră, în virtutea dreptului la replică, dezmințirea de față.

Cu mulțumiri !
Ing. Iordachi Constantin

I.K.M. — o siglă
ce promite

„Investitionen-Kontakte-Materialien” — sînt cuvintele magice sub semnul cărora se va desfășura la Leipzig, între 7 și 12 iunie, prima ediție a „Salonului de artizanat și al meseriilor”.

Obiectivul acestui salon este de a propune o gamă de mașini, de echipamente și de tehnologii, provenind fie din Germania, fie de la partenerii săi europeni, adaptate nevoilor de renovare, existente atît pe plan tehnic cît și al gestiunii întreprinderilor.

Pe de altă parte, organizatorii sînt siguri că prin intermediul salonului pot veni în ajutorul tinerilor și mai puțin tinerilor șefi de întreprinderi, al gestionarilor,

pentru a se orienta și a stabili relații comerciale promițătoare. Întreprinzătorii români, nu vă lăsați așteptați ! Iată adresa care vă interesează : LEIPZIGER MESSE, Postfach 729,0 - 7010 Leipzig

Institutul Pető —
un licăr
de speranță

La Budapesta înflorează încă din perioada dintre cele două războaie mondiale „Institutul Pető”, specializat în vindecarea copiilor handicapați în urma unei leziuni a sistemului nervos central. Rezultatele sînt mai mult decît promițătoare. Desigur, există un număr de copii care părăsesc spitalul fără ca starea lor să

se amelioreze, dar cea mai mare parte dintre ei, datorită tratamentului special aplicat, sînt capabili să ducă o viață autonomă.

Renumele institutului a atras și atrage un număr mare de interesați din toate colțurile lumii. Din cauza numeroaselor solicitări se întocmesc liste de înscriere. Pentru copiii din străinătate se organizează cure ambulatorii de două ore al căror cost este de 24 de dolari. În ceea ce ne privește, așteptăm vești asemănătoare din țară.

Grupaj realizat de
ELENA GRESCU

POȘTA REDACȚIEI

TRAIAN BALEA — Craiova, cartier Lăpuș-Argeș, bl. 72, sc. 1, ap. 12 : Optimismul dumneavoastră ne remontează și pe noi. Aveți un tonus care poate înlocui orice leac. Oricum, dacă i se adaugă și medicamentul de care aveți nevoie, speranțele se dublează. Încercați să vi-l procurați apelînd la această adresă : INSTITUT HISCIA, CH 4144.

ARLESHEIM, KIRSCHWEG 9, SUISSE. La punctele 2 și 3 vă vom răspunde cu altă ocazie. Vă dorim multă sănătate.

JUNE IOSIF — comuna Rapoltu Mare, nr. 100, jud. Hunedoara : Am expediat spre rezolvare, scrisoarea dumneavoastră, Primăriei orașului Deva de la care am primit următorul răspuns : „Menționăm că asemenea probleme sociale sînt în număr mare în evidența noastră, și în funcție de posibilitățile de care dispunem vom încerca să rezolvăm problema atribuirii unui spațiu de locuit pentru d-nul June IOSIF.

ALEXANDRU VASILE, TUDOSIE I. CONSTANTIN — Bistrița, I. C. Măldărescu — București : Vă mulțumim pentru vorbele bune. În ceea ce privește calitatea hîrtiei este un lucru care nu mai depinde de noi.

BESUAN GRIGORE — Brad, str. Crinului, nr. 6, jud. Hunedoara : Abonați-vă cu încredere la publicațiile noastre. Același indemn îl veți găsi și pe ultima pagină din numărul 9—10 al revistei Flacăra.

VIORICA COSMA — Piatra Neamț, b-dul Dacia, bl. 4, ap. 14 : Vă declarăm dezamăgită de F.S.N. care v-a înșelat așteptările, iar acum vă puneți nădejdea în P.S.M. În loc de orice alt răspuns vă reamintim o veche zicală românească : „A cădea din lac în puț”.

ELENA GRESCU

Domnule
redactor șef,

Subsemnatul IORDACHI CONSTANTIN, domiciliat în București, Calea Moșilor nr. 314 Bloc 60A, Sc 1, Et. 6, Ap. 23 Sector 2, precizez ur-

mătoarele : — În ziarul Flacăra nr. 7 din 20—26 febr. 1991, în articolul „Nu ne vindem magazinele, le-nchidem”, apărut sub semnătura redactorului Ovidiu Rusu, se fac aprecieri la adresa persoanei mele atît din partea d-lui Viciu Ion (vinzător la magazi-

Efectul de ecou

De la coadă
adunale

La noi nu merge telefax-ul !

— Ce-ai zice, dom'ne, să aibă și la „Alimentara” asta, a noastră, telefax ?

— Eu aș fi mulțumit să aibe o telemea simplă, acolo... da', n-are, c-am întrebat și ieri.

— Of !... că numai la mîncare vă stă gîndul !

— Păi, dacă stau la coadă la „Alimentara”, la ce vrei să mă gîndesc ? La Cosmos ? Nu-i normal să fii curios ce să mai dă, ca să știu de ce pierd ceasurile și ce-o să pun pe masă ? Ce, dumneata n-ai zis de telefax ?

— Da' telefax-ul nu-i mîncare !

— Nu ? ! ! Am crezut c-o fi vreun fel de brînză, adusă de pe la ajutoare, de-î zice așa ciudat.

— Inseamnă că n-ai văzut emisiunea aia de știință de la T.V.

— Nu.

— Păi, dom'ne ! Sînt dați dracului japonezii ăștia ! Auzi, să pui telefax nu numai în gări, da' pînă și la mezelării !

— Da' ce-i, dom'ne, aia „telefax”, că tot nu m-ai dumirit ?

— Ceva nemaipomenit ! Acuma, nu știu cum să-ți explic, că n-am văzut nici eu de-a-devăratelea... da', din cîte am înțeles de la televizor, e așa, un fel de telefon care are și un soi de mașină de scris agățată... sau, poate, e ca la telegraf, nu știu precis.

— Și la ce folosește ?

— Cum, la ce ? Poți să transmiți orice text, că se înregistrează pe hîrtie. Unii au și acasă la ei !

— Ie-te, la ce să visez eu ? Păi, ar fi fericit dacă mi-ar pune telefon, că de 10 ani aștept !

— Asta-i adevărat ! Dar... parcă tot e frumos să te duci departe, cu gîndul... la cuceririle științei... mai uita de ne-cazuri !

— Mă rog... Ce n-am înțeles, e la ce le trebuie japonezilor telefax-ul asta în mezelării !

— Cum, la ce ? Pentru comenzi.

— Adică, să nu mai stea la coadă ?

— Exact ! Păi, ia gîndește-te, cam cum ar fi să nu mai dîrzi patru-cinci ceasuri aici, bițindu-te de pe-un picior pe altu' ! Folosești telefax-ul, stai frumoas acasă, în fotoliu, îți bei cafeleuța și, hop — marfa !

— Nu, nu merge...

— A, da, că dumneata n-ai nici telefon !

— Ei, lasă, trecem peste asta... Să zicem că are un vecin telefax de asta și mă duc la el... Bun... Fac, deci, comandă : 2 kilograme de carne de porc, sau de vită... mă rog. Și dacă n-au ? Îmi răspund ?

— Nu știu... cred, că da.

— Da' dacă au oase ? Atunci îmi răspund ?

— De ce nu ? Un text, simplu : „Avem oase”.

— Și, adică, să mă las pe răspunsul lor. Păi, nu trebuie să văd și eu dacă e vreun pic de carne pe oasele alea ? Că pot să mă păcălescă !

— Să știți că ai dreptate ! Ar trebui și un ecran de televizor. Poate l-or inventa japonezii !

— Să dea Dumnezeu ! Așa cum e acum, la noi nu merge telefax-ul !

LIANA TATOS

Cum se lucrează ?

Cîtă bucurie a făcut parlamentarilor noștri vizita domnului Anders Björck ! Cu cîtă nostalgie ne povestea dl. Domokos Geza că a fost „un moment reconfortant” și „o oază de atitudine civilizată” în Parlament ! Numai că, marele invitat s-a întors la dumnealui acasă, așa încît, pînă și domnul Mar-

tian se vede nevoit să recunoască faptul că s-a terminat cu „oaza”, mai ales cînd e vorba de întîrniile Constituantei. Adunarea ar merita să fie dizolvată pentru incapacitate ! Chiar așa s-a pronunțat domnul Marțian. Ce înseamnă asta ? De pe scaunul dumnealui — așezat mai sus decît al celorlalți — domnul Birlădeanu vede bine cum stau lucrurile. Vociferările sînt de așa manieră că „nu-și au lo-

cul nici la o ședință de bloc”, unii parlamentari „ațipesc și uită să voteze” (cum or fi putînd, Doamne, într-un așa scandal !), alții „obosesc” să țină mina sus (o muncă și asta !), în sfîrșit, mulți intră și ies cum și cînd le trece prin cap (ori în funcție de necesități). Dar, se sperie domnul Birlădeanu, o să vină și „termenul fatal” — cînd Constituanta va trebui dizolvată. E vorba de al doilea ter-

men, cel de peste nouă luni. Cu primul nu-i problemă — domnul Birlădeanu nu-i știe nici măcar data — pentru că de acesta s-ar putea folosi doar domnul Iliescu. Ce-i de făcut cu al doilea termen, asta e toată problema ! Cum poate fi el evitat ? Să se lucreze două zile pe săptămîna, cu pauze prestabilite, cere președintele ? Senatului. Și noi, care creдем că nu e vorba numai de cît se lucrează, ci, mai cu seamă, de cum ?

Căsuța noastră...

Vorba cîntecului, „Căsuța noastră, cuibșor de nebunii, / Te așteaptă ca să vii...” Te așteaptă, dacă ai vreo 5—600 000 lei, că atîta se zice că-i acuma, după liberalizare, un apartament cu trei camere. Dai niste bani — o nimica toată, acolo, dacă te gîndești că și un ou costă 5—6

lei — dar scapi de tabelele de priorități, milo-bele pe la primării și cîte și mai cîte altele... Dacă nu dispui momentan de suma asta derizorie, ți se oferă credit. E adevărat că ratele lunare ar fi cam de 4—5 000 lei și domnul vicepreședinte de la C.E.C. exclamă uluit : „Cît de mare trebuie să fie venitul unei familii ? !” Creдем că nu nouă, muritorilor de rînd, ne-a fost adresată retorica întrebare, ci domnilor din Guvern care, fac ce fac și bîlbăiesc cîte ceva despre protecția socială. E drept, mai des și mai clar vorbesc despre „măsurile antipopulare” !

Suferă baba.
la frumusețe !

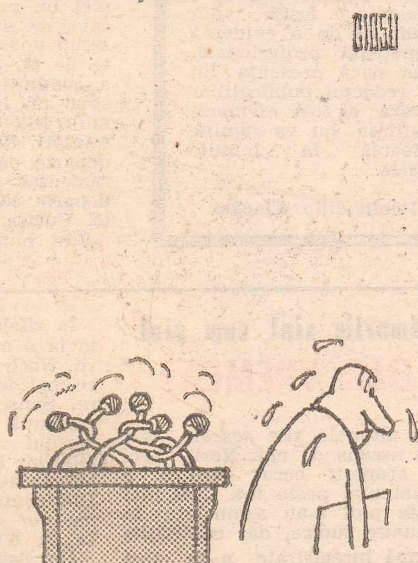
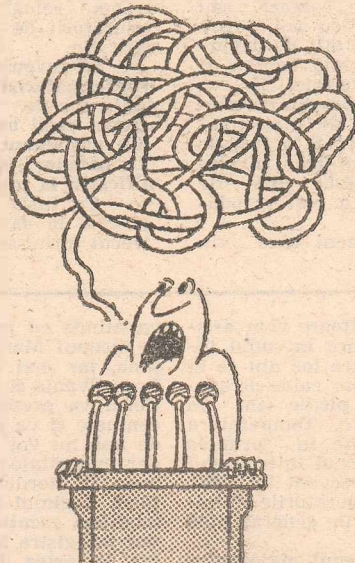
Să admitem că sîntem dispuse, pentru a fi mai frumoase, să facem chiar un C.A.R., cum, cu mare

impertinență ne-a pofit, mai zilele trecute o coafeză. Domnul director de la „Igiena” ne-a explicat, doar, că scumpiirea hotărîtă de domniile lor este „modică” și prețurile s-au triplat pentru că erau „prost comensurate în trecut”.

Ceea ce nu ne-a lămurit nici coafezele și nici directorul lor, este dacă trebuie să mai mergem cu damigeană de apă la coafor, pentru a ne spăla pe cap, dacă după ce-am reținut oră la pedichiură mai e nevoie și de bon la poli-clinică, ori la spital, sau dacă, atunci cînd dorim să ne vopsim părul castaniu, arătăm tot după moda „punk”, adică verde sau morcoviu ! Și, încă ceva : băcșișurile vor trebui să fie și ele de trei ori mai mari ? Vorba aceea, „suferă baba la frumusețe”, dar să știe cum și cît ! Că, dacă tot e pe de trei ori mai mulți bani...

Grupaj realizat de
LIANA TATOS

S-a încheiat Convenția !

FOTBAL

Dinamo pierde din nou!

● Noul sistem de disputare a „Cupei României” (cu partide tur-retur) nu a sporit pe cit se aștepta interesul publicului. Dovadă: tribunele „pe jumătate pline” (sau „pe jumătate goale”) la întâlnirea Dinamo — Universitatea Craiova. Să fi fost de vină prezența televiziunii? ● Spectatori și mai puțin la partidele din campionat: cu 30 de minute înainte de începerea confruntării dintre Sportul Studentesc și F.C. Brașov, în „Regie” nu se aflau decât vreo 200 de spectatori, spre final numărul acestora nedepășind 1 000. Noroc de suma cu 6 zero-uri încasată de la Dinamo pentru cedarea lui Tudorel Cristea, altfel nu știm cum s-ar fi descurcat organizatorii. ● Ca să nu mai vorbim că învidiem sincer acele cluburi italiene care au asigurate cite 50 000—60 000 de abonamente vindute pe întreg anul. Doar Universitatea Craiova, Rapid București și F.C.M. Progresul Brăila pot spera „să facă” stadioane cu citeva zeci de mii de spectatori? ● Să fim oare mai snobi chiar decât englezii? Pe cind tribune pline ca pe „Wembley” sau pe „Twickenham” unde spectatorii — de la mic la mare — cîntă și trăiesc fazele de joc cu o bucurie și încintare care la noi au cam dispărut? ● „Galeriile” noastre nu mai reprezintă acel „al 12-lea jucător”, ci sînt mai degrabă surse de îngrijorare pentru cluburile-gazdă. Intrarea noastră în Europa marelui fotbal să se facă doar cu petarde, fumigene și încăierări? După meciul cu F.C. Bacău, clubul Dinamo a fost sancționat cu un avertisment și o amendă de 15 000 lei. Deci... ● Dacă s-a adoptat sistemul dublei manșe în „Cupa României”, ca în multe alte țări, de ce nu s-a menținut și ritmicitatea „europeană” a disputării fazelor acesteia la două săptămîni? Returul partidelor din 13 martie are loc tocmai la 17 mai... De ce nu ar fi fost posibil pe 27 martie, de pildă? Ni s-ar putea răspunde că echipele fruntașe nu ar fi dispus de selecționabilii lor,

reținuți pentru confruntarea din preliminariile C.E. România — San Marino. Dar, atenție! În Cupa Italiei, în faza semifinalelor, A.C. Milan a evoluat în prima manșă fără Van Basten și Ruud Gullit, convocați pentru un joc în reprezentativa Olandei. Și la noi, „Cupa României” la rugby sau polo, de exemplu, se dispută fără jucătorii selecționabili. ● În meciul Dinamo — „U” Craiova, un singur minut (75) de fotbal autentic: atac craiovean încheiat cu o minge expediată de A. Popescu la încheietura barelor și contraatac dinamovist prin Damaschin (soldat cu un corner), același care inscriesese unicul gol al partidei în minutul 31. Altfel, joc specific de „cupă europeană”, nespectaculos, la rezultat, cu gazdele încercînd să construiască și cu oaspeții fragmentînd jocul și ripostînd prin contraatacuri. În repriza a doua Dinamo „a legat” mai puțin, iar „U” și-a atins deocamdată scopul. ● În celelalte meciuri din „sferturile” Cupei: Steaua — Unirea Alba Iulia (divizionară B) 1—1 (!), F.C. Argeș — F.C. Bacău 2—1 și F.C. Farul — F.C. Inter Sibiu 2—1. ● În

etapa a 20-a a diviziei A, de departe marea performanță este Rapid București. Prin victoria

sa (cu 2—1 la Petroșani), situația Jiului a devenit critică (—7 „la adevăr”). ● În timp ce a terminat turul cu o serie de 7 meciuri în care nu a cunoscut înfrîngerea, iată că acum echipa Dinamo a capotat în ambele jocuri din deplasare, fiind înțrecută cu 3—1 de „Poli” Timișoara. ● F.C. Argeș rămîne neînvinsă în acest sezon (în Cupă și în campionat): 3—1 cu F.C. Farul. Se anunță un meci mare miine (joi, 21 martie), în etapa a 21-a, pe stadionul „Giulești”, între alb-vișinii și alb-violeți. ● Scorul etapei: Steaua — F.C. Bihor 4—0. Victorie lejere (2—0) a liderei „U” Craiova cu F.C.M. Brăila, ca și F.C. Inter cu „U” Cluj și F.C. Petrolul cu F.C. Bacău, succese la limită (1—0) Corvinul Hunedoara cu Gloria Bistrița și Sportul Studentesc cu F.C. Brașov.

POMPILIU DUMITRESCU

Fotografie de SILVIU STAN

P.S. În ceea ce privește echipa minerilor, Jiul Petroșani, se aude că va avea ca maseur pe numitul Nicolae Cămărășescu, binecunoscut în tripla calitate de securist, S.R.I.-ist și lider sindical. Așteptăm confirmarea!

CALITATE — PROMPTITUDINE

In atenția întreprinzătorilor!

Aveți nevoie de ȘTAMPILE?

Le puteți obține imediat, în orice formulă grafică și dimensiuni adresîndu-vă la tel. 88 50 05, Str. 23 August nr. 103, Otopeni. Comenzile particulare din provincie (însoțite de copia autorizației) au termen de execuție 4 ore. Pentru București — 8 ore. Comenzile întreprinderilor de stat se onorează rapid, în funcție de numărul ștampilelor solicitate.

DIRECTOR
George Arion

Flacăra

Redactori șefi:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Eugen Mihăescu
■ PUBLICIȘTI COMENTATOR (1700): Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu
■ EVENIMENT (2542): Mihail Gălățanu, Petre Borbu, Pașcu Balaci, Radu Ciobotea
■ DREPTURILE OMULUI (2600): Roxana Paicu-Manoliescu, Valeria Dorneanu Oltea Mutulescu, Corneliu Olteanu, Cristian Pavel, Mihai Stănescu
■ CULTURA — ÎNVĂȚĂMÎNT (2559): Mihai Săndoiu, Paul Vinicius

FLACĂRA BIS

Redactor șef:
Dorin Gherghinescu
Secretar general de redacție:
Liana Tatos
Livia Timbuș, Aurelia Boriga (17 16 39)

REBUS

Redactor șef:
Tudor Octavian (1457)
Secretar general de redacție:
Alexandru Pășărin (2036)
Adrian Mitu, Elena Grecescu, Bogdan Vlad (1457), Aurel Stefan Alexandrescu, Mihail Zgubea, Simona Simzianu (2036)

FLACĂRA BASARABIEI

Redactor șef:
Ion Zubașcu
Secretar general de redacție:
Dorin Sălăjan
Mihai Potirniche (correspondent special din Basarabia) (2559)

EDITURA
FLACĂRA

Domnița Ștefănescu (2559), Gheorghe Tomoei (consilier)

■ FOTOREPORTAJ (2528): Mihai Cristian Călugăr, Elena Ghera, Gig Motoianu, Silviu Stan

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Alexandru Benga, Pompiliu Dumitrescu, Anton Ene-Filip, Gabriela Nicolescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Adrian Petrescu, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu

■ SECRETARIAT — ADMINISTRATIV (2002 2558): Dumitru Cărbunescu, Liliana Crețu, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus); secretariat director: 2002; redactori șefi: 2143 (C. Dumitru, 2124 (I. D. Goia) secretar general de redacție: 17 48 91; public relație: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prșir București, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația: EDITURA „PRESA LIBERĂ” (ec. Ioan Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

■ Tiparul: Combinatul Poligrafic București

16 pagini — 6 lei

DUPĂ CONVENȚIE
VA FI ÎN ȚARĂ
VERDEAȚĂ?

Olimpic cu 3000 lei pe lună

— Interviu cu LIA MANOLIU —

— Care este cea mai gravă problemă a sportului românesc? —

— Cred că schimbarea mentalității tuturor și în special a noastră, a celor care am practicat sportul și acum sîntem implicați în conducerea lui, reprezintă o problemă. În general, se pune pe primul loc problema materială. Personal consider că dacă doar banii ar fi cei care ar determina forța sportivă a unei țări, atunci S.U.A., Germania, Franța, Suedia, etc., nu ar fi avut niciodată nici un punct de contact sau ceva de disputat cu noi, care eram unde eram, atît de departe de ei, în privința banilor și a condițiilor materiale. Să vă spun un lucru aparent paradoxal: într-un an de mari frămîntări, 1990, U.R.S.S. a fost de departe pe primul loc în clasamentul mondial, atît de departe cum nu a fost vreodată. Curios, nu?

Sînt mulți oameni care vin

la mine, la Comitetul Olimpic Român, nemulțumiți de ceea ce se întîmplă, disperați pentru că li se scurg parca printre degete, sportivi, antrenori, echipe. Tratează acest fenomen ca pe o nedreptate, „e munca noastră care pleacă odată cu ei”. Și mie mi se rupe inima, dar știu că sînt încercări prin care trebuie să trecem. Pe măsură ce în țara noastră se vor rezolva problemele care țin de o existență demnă și civilizată, lucrurile se vor schimba.

— Mai interesează pe cineva astăzi stimulentele morale? —

— Ca om care am practicat foarte mult timp sportul de mare performanță, sînt de părere că trebuie să existe o morală a marelui sportiv, ale cărui rezultate și viață nu sînt determinate numai de aspectele materiale. Generația mea nu a fost una a răsfatului material. Dacă m-ar fi pus să plătesc ca să pot merge la Olimpiadă, fiu sigur că aș fi scos ultimul ban de la CEC pentru a o face. Pentru că prezența mea acolo era cel mai important lucru pentru mine. Acest sentiment trebuie reluat și insuflat de educatorii de azi generațiilor care vin.

— Să revenim, totuși, la condițiile materiale, care au importanța lor de netăgăduit. Sînt cîteva vesti bune, care au venit din parlament și de la guvern. Ca senator, ați contribuit semnificativ la apariția lor.

— Ca toate legile, normal că și cele la care vă referiți au trecut prin senat. La fiecare

am pledat în favoarea sportului. În privința impozitului pe profit, am urcat de 3 ori la tribună pentru ca și cuvîntul sport să fie enunțat și nu eludat la etc. Cînd s-a discutat bugetul țării am pledat ca din rezerva care există, să beneficieze și sportul de 2—300 de milioane de lei. O picătură pentru noi foarte importantă. Pe măsură ce se mai clarifică lucrurile vom avea desigur șansa să primim un sprijin mai mare de la buget. Toate sporturile olimpice au în acest an campionate mondiale și concursuri preolimpice și trebuie făcute o serie de cheltuieli pentru ca sportivii noștri să fie bine pregătiți. Se vorbește mult de sponsorizare. Ea se va face simțită abia în momentul în care firmele vor avea realmente un profit. Pînă atunci cel mai mare sponsor al sportului rămîne statul, prin buget.

Cu toate greutățile existente, sportivii, din loturile olimpice vor primi în 1991 pînă la 3 000 de lei pe lună, funcție de rezultatele obținute. Este un stimulent pentru cei care înțeleg să se pregătească serios.

— Cit va mai dura criza sportului românesc? —

— Greu de făcut pronosticuri. Probabil vom continua să ne zbatem în această situație încă o bună perioadă de timp. Cit? Depinde doar de noi, noi toți cei care, prin vocație și pasiune, vom găsi împreună soluții de rezolvare.

MIHAI SĂNDOIU

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

În ultimele zile soarele s-a cam ascuns de noi. Norii gri au acoperit cerul țării și a plouat mai peste tot. Cele mai multe ploii s-au semnalat în regiunile sudice, dar cantitățile de apă înregistrate n-au fost spectaculoase, dar au prins bine agriculturii.

În zilele următoare vom asista la o ameliorare în sudul țării. Norii vor face loc din ce în ce mai des razelor calde de soare. Șansele de ploaie sînt în continuă scădere. Temperatura aerului va crește în primele zile, iar la mijlocul intervalului se vor atinge frecvent 15°, 19°C. Dimineața temperaturile minime vor coborî în general pînă la 2°, 6°C.

Un sistem frontal major afe-rent unei vaste depresiuni situate în nordul continentului,

va atinge cu partea lui finală la început Maramureșul și Crișana, iar mai apoi și Banatul, Transilvania și nordul Moldovei. Cerul va prezenta înnoirări accentuate și va ploua. Cantitățile de apă nu vor fi semnificative, dar intensitatea mai mare o vor avea în nordul și nord-vestul țării. Regimul termic nu se va modifica esențial: dimineața se vor înregistra în general 0°, 4°C, iar la prînz 10°—16°C.

În a doua parte a săptămîinii vremea se va ameliora treptat,

datorită unei pătrunderi de aer rece. Temperaturile extreme vor scădea: cu 2°—3°C cele maxime și cu 6°—7°C cele minime (datorită însenărilor nocturne).

Pe cei ce nu se saturează de schiat și-și fac proiecte și pentru acest sfîrșit de săptămîină îi informăm că grosimea stratului de zăpadă era, luni, de 30 cm la Rarău, 27 cm Păltiniș, 24 cm la Tarcu, 53 cm la Bilea Lac, 31 cm la Predeal, 56 cm la Sinaia.

IOANA MASEK